REPORTAJ PE GLOB

PIREU

Ion Badea

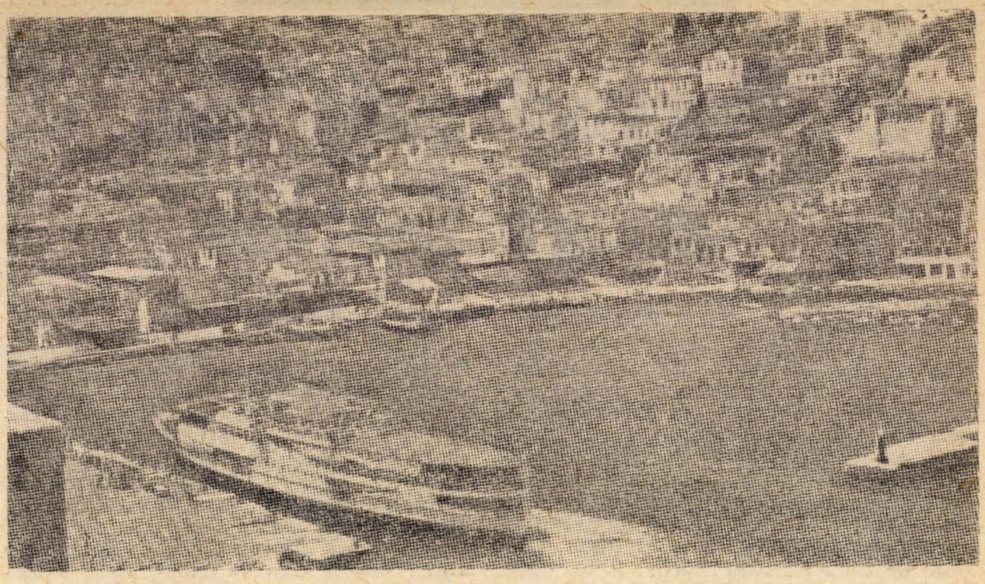

Vedere din portul Pireu

Vechii venețieni au considerat drept simbol al Pireului faimosul leu din marmură de pe dig și, de aceea, l-au numit „Porto di Leone". Găsirea unui simbol al orașului actual, însă, este o treabă dificilă, întrucît virtuțile sale sînt multiple și nu-l pot defini exact decît luate împreună. Totuși, una dintre ele atrage în mod deosebit atenția și l-ar putea reprezenta cu toată demnitatea — curățenia. Pireul este, poate, singurul oraș din lume unde lucrătorii de la salubritate poartă halate albe în timpul serviciului. Păstrarea curățeniei a devenit aici un fel de cult, un motiv de mîndrie pentru cetățeni și municipalitate. Este un cult al frumosului, o formă a reacției de apărare a omului împotriva nocivității și poluării, împotriva a tot ce-i amenință ambianța.

Cu o istorie de 34 de secole – după cum mărturisesc urmele materiale păstrate în subterane de la primii săi locuitori, minyenii — Pireul are astăzi înfățișarea vioaie, aerisită, a unui oraș nou, cu parcuri de arbori mediteraneeni, cu șiruri de pomi de-a lungul bulevardelor trasate cu rigla, cu piețe spațioase. S-a construit și se construiește într-un ritm rapid, după o viziune arhitectonică rafinată, care îmbină modernul cu tradiția și bunul gust. În afara edificiilor cu caracter istoric, vechile clădiri se află permanent în fața perspectivei demolării. La „Paleon Faliron", vizavi de cunoscutul stadion „Karaiskaki", unde se desfășoară de obicei competițiile sportive internaționale organizate în Grecia, se duce o luptă necruțătoare cu marea, pentru a-i smulge terenul necesar construirii unui nou complex hotelier și de agrement. Primarul orașului, domnul Skylitsis, îmi declara, într-o convorbire, că terenurile au devenit aici mai scumpe decît la Atena.

În ultimii ani, Pireul a dovedit vocații cultural-artistice impresionante. Au fost construite șase teatre, dintre care teatrul în aer liber, în stil antic, cu 2 200 de locuri a devenit scena de vară preferată a tuturor colectivelor teatrale din Atena. Noile teatre din Pireu au găzduit reprezentațiile a peste 40 de ansambluri artistice străine, între care și grupuri folclorice din România.

Viața culturală intensă a sporit parcă farmecul și atracția exercitată dintotdeauna asupra atenienilor și turiștilor străini de promenada și de acele minunate „tavernaki" de la „Marina Zeas" sau de la „Castella", așezate în imediata apropiere a mării.

Localnicii spun că vocea cea mai familiară la Pireu este cea a subofițerului de serviciu, care, din postul său din avanport, primește navele ce sosesc aici zi și noapte și indică echipajelor locul unde să acosteze. Portul este originea și sursa însăși a existenței Pireului, Istoria consemnează numele lui Themistocle ca întemeietor al unui port pe teritoriul actualului oraș, mai întîi cu caracter militar, care a fost întregit, apoi, cu unul comercial, în secolul 5 î.e.n., de Pericle. De atunci, orașul a împărtășit soarta portului, cunoscînd perioade de glorie și de regres, în raport cu interesele diverșilor ocupanți de-a lungul secolelor. Dezvoltarea și modernizarea sa impetuoasă au început, practic, după eliberarea și proclamarea independenței de stat a Greciei. Astăzi, el este prima poartă maritimă a țării și unul dintre cele mai importante centre industriale, cu cei peste 420 000 de locuitori ai săi.

De fapt, Pireul dispune de două porturi: portul „central", cu o suprafață totală de 1 100 000 metri pătrați, și „portul lui Heracles", cu o suprafață de 640 000 metri pătrați, fiecare avînd, la rîndul său, mai multe bazine și cheiuri. Activitatea portului Pireu a marcat un progres evident în ultimii ani, ajungînd ca, în 1972, să primească 22 212 nave de diferite mărimi, aproape 12 milioane tone de mărfuri și peste 5 milioane de pasageri. Intensificarea traficului maritim internațional și dezvoltarea flotei comerciale grecești – care dispune, azi, de peste 3 000 de nave, cu un deplasament total de circa 21 milioane tone – fac să se resimtă din ce în ce mai mult lipsa spațiilor necesare în cadrul portului. Deja au început lucrări de extindere și s-a trecut la elaborarea unui program de investiții, a cărui aplicare urmează să permită mărirea de aproape patru ori a capacității instalațiilor portuare de la Pireu.

În imediata apropiere a portului, în spațiul destul de strîmt care se întinde între Atena, Pireu și Eleusis, s-a dezvoltat o vastă rețea de întreprinderi, care întrunește cea mai mare parte a potențialului industrial al țării și unele dintre cele mai mari uzine naționale din diverse ramuri.

Orașul dispune, de asemenea, de o largă rețea de depozite, de servicii și de o activitate comercială deosebit de intense. Aici își au serviciile Ministerul Marinei Comerciale, cel al Transporturilor și Comunicațiilor, școlile de marină de diferite grade, ca și numeroase societăți maritime naționale și internaționale.

Situat la numai 10 km de centrul Atenei, de care este legat pînă la contopire, Pireul este constituit, totuși, în municipalitate distinctă, cu preocupări și proiecte proprii. Planurile sale edilitare pentru viitorul imediat se anunță, în continuare, ambițioase, pe măsura ritmului alert în care se dezvoltă întregul complex urban. Primarul Skylitsis mi-a vorbit, în acest sens, despre investițiile importante ce vor fi alocate pentru continuarea asfaltării de noi străzi, pentru extinderea rețelelor de apă și canalizare, pentru construirea unui edificiu comercial cu 25 de etaje, a unei noi clădiri pentru primărie și a unui mare garaj subteran, precum și a unui nou centru cultural. Un program special, cu sprijinul tehnic al O.N.U., va fi aplicat în viitorii 5 ani pentru combaterea poluării și a zgomotelor, pentru salvarea și conservarea frumuseților naturale cu care Pireul este bogat înzestrat.

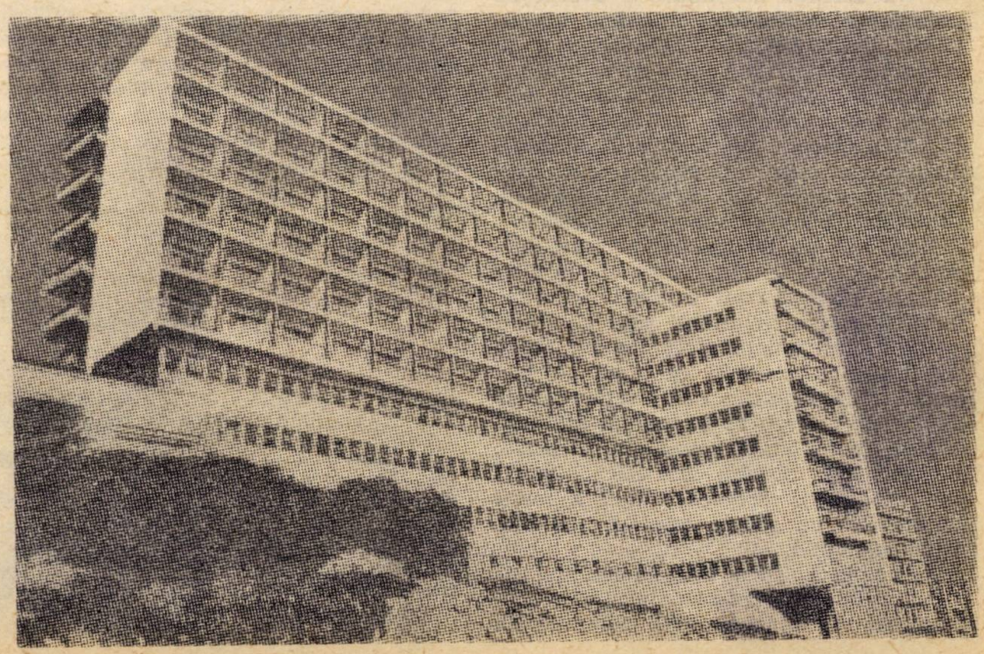

Moderna clădire a Institutului de cercetări oncologice („Metaxa") din Pireu

Norvegia: din nou guvern Bratteli

Cu electoratul norvegian s-a petrecut un fenomen care a surprins o parte a comentatorilor, dar nu și pe experții în economie : în toamna anului trecut, obținînd un răspuns negativ la referendumul privind aderarea Norvegiei la Piața comună, laburistul Trygve Bratteli s-a retras lăsînd locul unei coaliții formate din creștin-populari, liberali și centriști, conduse de Lars Korvald ; lăsînd locul, deci, unui guvern anti-Piață comună. La puțină vreme, însă, sondajele înregistrau schimbări în opinie : de la 53,9 la sută împotriva aderării, numărul a scăzut permanent, în timp ce proporția celor favorabili aderării era de 49 la sută în decembrie trecut, 52 la sută în ianuarie, 46 la sută în mai (în aceeași lună „nu"-ul întrunea 40 la sută) ; tendința de sporire a procentului s-a accentuat în această toamnă. Concomitent, deși nu a aderat, Norvegia a insistat să obțină, datorită structurii industriale norvegiene diferite, un acord comercial cu C.E.E. mai favorabil decît cele încheiate de alte țări ale A.E.L.S. și, reușind, în primăvară, doar un tratat „à la suédoise" (legăturile dintre Suedia și Piața comună nu sînt prea strînse, întrucît produsele acestei țări sînt suficient de diversificate și competitive nu au nevoie de clauze de favorizare), a rămas puțin dezamăgită, înțelegînd că îi va fi greu să-și apere produsele de concurența „celor nouă". Nemulțumirile generate de rezultatele pe piața externă și, evident, în primul rînd în relațiile cu statele comunității economice vest-europene, erau sporite de o serie de aspecte ale economiei care creau probleme mari guvernului : inflație, impozite, prețuri sporite, mediu înconjurător ș.a. (Prețurile au sporit cu 7,2 la sută anul trecut și au continuat să crească în acest an ; activitatea economică a fost încetinită și optimismul economic tradițional în această țară a diminuat considerabil ; nu s-a putut înregistra o ameliorare a puterii de cumpărare etc.). Frank Bjerkholt era de părere, în „Le Monde Diplomatique", că această insecuritate poate explica tendința arătată de sondaje, atît în ceea ce privește apropierea de C.E.E., cît și de N.A.T.O. Oricum, se bănuia că alegerile parlamentare de la începutul lunii septembrie aveau să aducă, inevitabil, schimbări. Ceea ce s-a și întîmplat.

După un an de la referendumul privind aderarea la Piața comună, partidul laburist (muncitoresc) condus de Trygve Bratteli revine în primul plan al scenei politice. Deși a înregistrat cea mai mare înfrîngere în alegerile de după război (numărul mandatelor sale scăzînd de la 74 la 62), întrucît se bucură de sprijinul coaliției socialiste (formată din socialiști, comuniști și laburiști anti-C.E.E.), partidul condus de Trygve Bratteli a reușit să formeze un guvern minoritar, instalat la 16 octombrie.

Acum, însă, cîteva aspecte ale noii situații politice nu pot scăpa nici unei analize. Trygve Bratteli scria în urmă cu cîteva luni : „Avînd o populație puțin numeroasă, dispersată pe o mare suprafață, în extremitatea de nord-vest a Europei, Norvegia a fost întotdeauna deschisă spre exterior... Controversa asupra acestui subiect (C.E.E. — n.n.), cred eu, în țara noastră, în cursul dezvoltării sale ulterioare, va întări conștiința poporului norvegian că face parte din Europa de vest". Văzute din alt unghi, spusele fostului și actualului premier lasă să se înțeleagă faptul că, mai devreme ori mai tîrziu, campania pentru aderarea la Piața comună va fi reluată. Este, de altfel, greu de conceput că acest abil și perseverent conducător, după ce a militat cu atîta energie, în urmă cu un an, într-o cauză pe care a pierdut-o, își va fi schimbat convingerile. Mulți comentatori sînt de părere că problema aceasta va fi pusă, cu siguranță, din nou în fața norvegienilor, dar numai după ce Bratteli își va asigura deplinul control asupra partidului său. Sînt pline de înțelesuri și alte fapte : cinci din foștii colaboratori ai lui Bratteli, în guvernul existent între martie 1971 și septembrie 1972, se află și în actualul cabinet. (S-au făcut unele concesii aripii de stînga, pronunțat potrivnică aderării, prin numirea lui Eivind Bolle — ales în Norrland, un „bastion" anti-C.E.E. — în funcția de ministru al pescuitului). În funcția de ministru de externe, deși aripa de stînga a încercat să obțină numirea altui deputat, a fost preferat Knud Frydenlund, considerat un laburist moderat. O fugară privire asupra carierei și ideilor lui Frydenlund : diplomat, atașat politicii de apropiere a Norvegiei de N.A.T.O., Frydenlund și-a început ascensiunea prin a fi secretar, în 1955, al lui Halvard Lange, „arhitectul" Norvegiei postbelice (cum e numit adeseori) și a păstrat mult din ideile acestei personalități ; Frydenlund e cunoscut ca un pro-european, iar în septembrie 1972, în urma referendumului, era de părere că, datorită divizărilor pe care le-a provocat în populație, problema Pieței comune să fie lăsată, pentru un timp, de o parte. Este greu, prin urmare, de crezut că aripa de stînga a partidului de guvernămînt va reuși să impună, cum intenționează, un referendum asupra relațiilor țării cu C.E.E. Mulți sînt de părere că divizările determinate anul trecut sînt suficiente.

Dacă, pe plan extern, există ideea că, pe de o parte, la un anume moment, actualul guvern va relua contactele cu Piața comună, în vederea aderării, iar pe de altă parte va fi continuată fără schimbări politica de pînă acum față de N.A.T.O., e mai greu de prevăzut care vor fi acțiunile interne ale guvernului, acțiuni ce vor prima. Șapte din cele 14 partide care s-au prezentat la alegerile din 10—11 septembrie erau noi, formate după 1969, și preocupate, în mod unilateral, de cîte un aspect al vieții interne norvegiene care produsese nemulțumire. Norvegia e deficitară în comerțul său exterior, deficitul fiind acoperit doar de flota comercială și de turism. Se încearcă o modernizare a întreprinderilor, cea mai mare parte dintre ele fiind mici, producînd puțin și reușind cu greu să-și afle piețe de desfacere ori să reziste concurenței. Experții propun o răsturnare a structurilor industriale, care ar înlătura și alte cauze ale nemulțumirilor — șomaj, prețuri sporite etc. Către o modernizare a economiei se va merge în mod sigur, dar observatorii sînt puțin sceptici în problema înfăptuirii unor măsuri considerate prea îndrăznețe, propuse de coaliția socialistă, cum ar fi naționalizarea băncilor. Raportul de forțe actual este astfel constituit — 78 la sută partidul lui Bratteli și coaliția socialistă, 77 la sută coaliția non-socialistă — încît premierul trebuie să țină seama și de opiniile opoziției, dacă nu dorește ca măsurile pe care le va introduce să fie boicotate. Oricum, schimbări în politica partidului laburist (muncitoresc) — de atîția ani păstrînd o anume structură și anume concepții — se vor produce, chiar dacă nu, deocamdată, în sensul unei „radicalizări" depline, cum susținea un comentator britanic.

Nordul european, imaginat liniștit și prea puțin prins de tulburările politice, a infirmat de trei ori în această toamnă, în Suedia, Danemarca (unde se prevăd alegeri anticipate) și Norvegia, această imagine. În ceea ce privește Norvegia, oameni politici și comentatorii se întreabă dacă se va reveni la situația dinainte de septembrie 1972 și cînd, cum vor arăta schimbările vieții economice norvegiene și cînd se vor produce și, mai ales, dacă actualul cabinet al lui Bratteli va reuși să se mențină între exigențele coaliților socialiste, de o parte, non-socialiste, de altă parte, ducîndu-și la îndeplinire programul de guvernare.

Stelian Țurlea

De la stînga la dreapta : actualul prim-ministru Trygve Bratteli (laburist) și fostul prim-ministru Lars Korvald creștin-popular)

RASPUNDEM CITITORILOR

VIETNAM: zece luni după semnarea Acordului de la Paris

Au trecut zece luni de la semnarea Acordului de la Paris, destinat să pună capăt unuia din cele mai lungi și crunte războaie pe care le-a cunoscut omenirea și să readucă pacea pe mult încercatul pămînt vietnamez. Aflată permanent, vreme de 30 de ani, în centrul atenției opiniei publice mondiale, situația din Vietnam, după Acordul de pace, rămîne în mod firesc, unul din punctele de mare interes. Ce se întîmplă azi în Vietnam? — este întrebarea pe care ne-au adresat-o și numeroși cititori ai revistei noastre.

Îndeplinirea tuturor deziderateior vitale ale poporului vietnamez rămîne strîns legată de realizarea prevederilor Acordului de pace și a precizărilor aduse de Comunicatul comun, semnat la 13 iunie 1973 de reprezentanții R.D. Vietnam și S.U.A. Este, de aceea, semnificativ de observat stadiul actual al aplicării celor mai importante dintre clauzele celor două documente:

Încetarea ostilităților (art. 2) a fost înfăptuită numai în ceea ce privește caracterul general al operațiunilor. După cum se știe, la numai cîteva ore după intrarea în vigoare a ordinului de încetare a focului, forțele armate saigoneze au produs primele violări, incidentele continuînd pînă în prezent. Un comunicat al Comitetului pentru denunțarea crimelor de război comise în Vietnamul de sud, transmis de agenția „Eliberarea", informează că, în perioada 28 ianuarie — 20 octombrie 1973, administrația saigoneză s-a făcut vinovată de peste 261 000 de cazuri de încălcare a acordului de încetare a focului, între care un număr foarte mare de operațiuni de infanterie și de bombardamente de artilerie împotriva zonelor controlate de Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, soldate cu uciderea și rănirea cîtorva zeci de mii de persoane și distrugerea cîtorva sute de sate.

În privința **încetării zborurilor de recunoaștere** efectuate de aviația S.U.A. asupra teritoriului R.D. Vietnam, precizată tot în art. 2, al Acordului, R.D. Vietnam a semnalat încălcări ale prevederii în cîteva rînduri: 19 aprilie, 16 octombrie, 2 noiembrie.

Deminarea porturilor și cursurilor de apă ale R.D. Vietnam prevăzută, de același articol, să înceapă îndată după intrarea în vigoare a Acordului, a fost luată în discuție la 5 februarie, lucrările efective demarînd la 7 martie. Dar, precizarea ca deminarea să se încheie în cel mai scurt timp posibil (art. 3 al Protocolului anexă) a rămas neîndeplinită.

Retragerea trupelor americane și aliate, de pe teritoriul Vietnamului de sud (art. 5) s-a încheiat în termenii propuși, la 29 martie și respectiv 14 martie. **Demontarea bazelor americane** din Vietnamul de sud a găsit însă o rezolvare inadecvată precizărilor articolului 6 al Acordului: Statele Unite au transferat bazele guvernului de la Saigon, declinîndu-și orice responsabilitate asupra soartei lor.

Schimbul de prizonieri (art. 8) a început la 12 februarie prin remiterea de către guvernul R.D. Vietnam și Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a primelor loturi de prizonieri americani deținuți. Ultimii prizonieri de război militari americani au fost remiși la 29 martie, deci, la data prevăzută. Schimbul de prizonieri de război militari între părțile sud-vietnameze urma să se încheie la 25 martie. La sfîrșitul lunii august, se preciza încă prezența, în continuare, a unui număr de 10 000 de prizonieri militari în închisorile saigoneze. În ceea ce privește remiterea personalului civil deținut de cele două părți sud-vietnameze, schimburile au început între 29 aprilie și 2 mai, au continuat cu intermitențe și amînări din partea administrației saigoneze, în lunile mai-iulie 1973 fiind apoi sistate. Saigonul a predat doar aproximativ 1 500 de prizonieri civili din cei aproximativ 200 000 deținuți.

Realizarea dreptului la autodeterminare a populației sud-vietnameze (cap. IV). În direcția realizării unei înțelegeri în legătură cu viitorul politic al Vietnamului de sud (art. 12) și, în urma propunerii de stabilire a unor contacte directe, avansată de G.R.P., la 5 februarie, în capitala Franței a avut loc prima consultare preliminară între cele două părți sud-vietnameze. La 19 martie a început, la castelul Celle-Saint-Cloud, dialogul intersud-vietnamez, angajat în vederea formării Consiliului național de reconciliere și înțelegere națională, organ căruia îi revine sarcina organizării de alegeri libere și democratice în Vietnamul de sud. La a 8-a ședință, desfășurată la 12 aprilie, reprezentantul G.R.P. a avansat un program în șase puncte care, avînd în vedere toate aspectele principale ale problemei viitorului politic, a stabilit, totodată, și o listă de priorități. Se prevede astfel: restabilirea libertăților democratice, formarea, apoi, a Consiliului național de reconciliere și înțelegere națională și, în climatul adecvat creat de realizarea primelor două obiective, organizarea de alegeri generale și libere. Reprezentanții Saigonului au respins însă propunerile G.R.P. și au înaintat, la rîndul lor, o listă de „propuneri", care se bazau pe refuzul de a se recunoaște realitatea existenței a două administrații, două armate, două zone controlate diferit și trei forțe politice în Vietnamul de sud și care încercau să impună un calendar utopic. În întrunirea din 9 mai, G.R.P. a înaintat o serie de noi propuneri privind aspectele militare: încetarea tuturor acțiunilor ostile de către forțele armate ale celor două părți, retragerea unităților militare pe pozițiile din 28 ianuarie 1973, determinarea de către Comisia militară mixtă bilaterală a pozițiilor. După ce ședința din 4 octombrie a fost suspendată, reuniunea următoare, din 11 octombrie, a fost amînată în mod unilateral de partea saigoneză. O nouă întrunire a avut loc la 25 octombrie. Practic, după 29 de întîlniri, cele două părți sud-vietnameze n-au ajuns să se pună de acord nici în ceea ce privește ordinea de zi a discuțiilor. Comunicatul comun din 13 iunie indica drept dată a semnării unui acord privind problemele interne sud-vietnameze, ziua de 28 iulie 1973.

Organismele de supraveghere și control (cap. VI):

Comisia militară mixtă cvadripartită (art. 16) și-a început lucrările la 31 ianuarie, iar primele deplasări pe teren ale echipelor sale de supraveghere a încetării focului au avut loc la începutul lunii februarie. Și-a desfășurat activitatea în condiții nu lipsite de dificultăți și, conform dispozițiilor din Acord, Comisia militară mixtă cvadripartită și-a încheiat existența la 28 martie, fiind înlocuită de **Comisia militară mixtă bipartită** (art. 17). Aceasta și-a ținut prima reuniune la 29 martie la Tan Son Nhat. Delegația saigoneză a refuzat, de la început, să recunoască delegații G.R.P., imunitățile și prerogativele asupra cărora cele patru părți ale Comisiei cvadripartite își dăduseră acordul de principiu. În cadrul lucrărilor Comisiei militare mixte bipartite — care au cunoscut un ritm mai dinamic în preajma și imediat după semnarea, în iunie, a Comunicatului comun — delegația G.R.P. a avansat numeroase propuneri menite să pună capăt definitiv ostilităților și să asigure un control efectiv, pe teren, a aplicării prevederilor militare ale Acordului de pace și ale Comunicatului comun. Atitudinea obstrucționistă a părții saigoneze a blocat însă realizarea obiectivelor Comisiei.

Comisia internațională de control și supraveghere (art. 18) și-a ținut prima reuniune la 29 ianuarie, deplasîndu-și primele detașamente spre reședințele stabilite în Vietnamul de sud la 2 februarie. Primele deplasări pe teren s-au desfășurat la 5 februarie. Activitatea sa a fost stînjenită de continuarea ostilităților pe plan local, precum și de unele disensiuni create în rîndul membrilor săi. La 31 iulie, Canada s-a retras, considerînd că, lipsa unor progrese evidente în activitatea C.I.C.S. nu îi mai justifică prezența în cadrul Comisiei. Cele patru părți semnatare ale Acordului au căzut de acord să ofere locul vacant Iranului, care a acceptat. La sfîrșitul lunii septembrie a avut loc o primă luare de contact oficială între șefii celor patru delegații reprezentînd Ungaria, Indonezia, Iran, Polonia. Pauza de aproape două luni creată de absența unui membru al Comisiei nu a favorizat avansarea lucrărilor ei.

Relațiile dintre R.D. Vietnam și Statele Unite (cap. VIII). După o perioadă în care vizitele factorilor de răspundere americani la Hanoi și o serie de contacte stabilite la diverse nivele au mers în direcția ameliorării raporturilor americano-nord-vietnameze, în ultimele trei-patru luni se poate spune că a intervenit o perioadă de stagnare. Convorbirile începute la 19 martie, la Paris, între reprezentanții celor două guverne cu privire la contribuția Statelor Unite la reconstrucția R.D. Vietnam nu au depășit faza procedurală și a generalităților.

Tergiversările și încălcările aduse Acordului de la Paris de către administrația saigoneză, ajutată de Statele Unite, mai mult, intensificarea, în vremea din urmă, a actelor saigoneze ostile restabilirii păcii și înțelegerii naționale a obligat G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud și guvernul R.D. Vietnam ca, în două recente declarații, datînd din 9 și 10 noiembrie 1973, să atragă atenția asupra gravelor consecințe posibile pe care le poate avea perpetuarea unei asemenea atitudini asupra situației din Vietnam. În declarația sa guvernul R.D. Vietnam cere tuturor popoarelor lumii, iubitoare de pace și progres, să sprijine poporul vietnamez în lupta sa pentru îndeplinirea integrală a acordurilor semnate.

Liana Enescu

RĂSFOIND „DOSARUL CHILIAN"

Allende, Altamirano și Corvalan — cei trei lideri ai Unității Populare

Încercăm să răspundem întrebărilor — foarte numeroase — adresate de cititori prin scrisori sau direct, cu prilejul întîlnirilor noastre cu ei. La două luni de la lovitura de stat militară de la 11 septembrie, putem constata că antecedentele acestor evenimente nu numai că nu și-au pierdut din interes, dar, din contră, stîrnesc vii discuții și îndeamnă la analize. În articolul de față ne oprim asupra complexei situații economice cu care a fost confruntat progresiv guvernul Unității Populare.

Mandatul economic al Unității Populare

Dintre cei trei candidați la alegerile prezidențiale din 1970, Salvador Allende prezenta programul cel mai concret și mai energic. Pe aceleași teme esențiale — reforma agrară, problema cuprului, inflația, politica externă — Jorge Alessandri (dreapta) nu aducea nimic nou față de așteptata poziție conservatoare (pe de altă parte, fusese deja de două ori președinte). Radomiro Tomic (democrat-creștin) opta pentru calea de mijloc, fără multe riscuri. Salvador Allende, candidatul împuternicit al stîngii aliate, propunea „începerea unui proces revoluționar de transformări economice, sociale și politice, tinzînd să creeze bazele unei noi societăți, de trecere spre socialism, în cadrul legalității, al democrației pluralismului și libertății". Acest program a învins în alegeri.

În momentul preluării noului mandat, greutățile pe care le-ar fi întîmpinat oricare dintre președinți erau de dată mai veche. De-a lungul a mai multor guvernări, capitalul străin preluase în proprietate majoritatea resurselor naturale de bază (cupru, salpetru, fier). Cîteva monopoluri concentraseră marile fabrici : 90 la sută din capitalul primelor cîteva zeci de mari întreprinderi chiliene era deținut, în 1966, de circa 10 acționari. În agricultură predominau latifundiile. Proprietarii tradiționali foloseau excedentele realizate pentru investiții în afaceri speculative la orașe — unul din motivele creșterii importurilor de alimente. Economia națională căpătase, pe ansamblu, predilecție pentru un singur partener internațional, Statele Unite, ceea ce limita posibilitățile de export ale statului chilian, a cărei producție depindea în mare măsură de o singură materie primă — cuprul. S-a acumulat de-a lungul anilor o datorie externă care, în 1970, atingea aproape 4 miliarde de dolari, iar repartiția venitului național indica în 1968 că 2 la sută din populație primea 46 la sută din venit.

Dacă astăzi cuprul este al chilienilor, acest lucru se datorește Unității Populare. Recuperarea bogățiilor naturale a fost o acțiune de amploare : a inclus salpetrul, fierul, petrolul, cărbunele, pădurile. Eliminarea monopolurilor străine din industrie, pe de altă parte, s-a realizat formîndu-se aria de proprietate socială, prin care au fost trecute în proprietatea statului peste 200 de întreprinderi industriale. Acest sistem a cuprins și etatizarea băncilor și a comerțului exterior. Statul controlează circa 95 la sută din credite, orientate mai ales spre întreprinderile mici și mijlocii, și totalitatea vînzărilor de cupru în lume. Statul a preluat, în total, 85 la sută din exporturi și jumătate din importuri. Reforma agrară urma să intre în acest an în cea de-a doua fază, conform unei legi noi, care trebuia aprobată de Congres. Evenimentele au întrerupt acest curs, dar, cu toate acestea, jumătate din suprafața cultivabilă a țării se află azi în proprietatea țăranilor.

În domeniul politicii externe, Chile a adoptat deplin principiile autodeterminării și neintervenției în treburile interne, proclamîndu-se țară nealiniată. S-au stabilit relații diplomatice cu Cuba, R. P. Chineză, R.D.G., R.D.V., R. P. D. Coreeană, G.R.P. al Vietnamului de Sud, G.R.U.N.C. și numeroase state africane. Politica de izolare a fost abandonată în favoarea deschiderii. Plata datoriilor externe — 4 miliarde de dolari — putea fi mai ușor negociată.

Pe plan social, eforturile pentru scăderea șomajului au fost unanim recunoscute. De la 8 la sută, cît se ridica de obicei la Santiago, ajunsese la circa 3,5 la sută. Construcția de locuințe și serviciile către populație atinseseră, de asemenea, ritmuri fără precedent.

Și, totuși, Chile se află, la un an de la instalarea Unității Populare, în pragul crizei economice, agravată continuu în ultimii doi ani. Majoritatea reflecțiilor, de care presa internațională nu a dus lipsă, constatau : trăsătura esențială a societății chiliene așa cum a preluat-o Salvador Allende era „capitalismul dependent". Orice forță care ar fi preluat puterea trebuia să înfrunte această realitate a unei economii în curs de dezvoltare.

Parlamentul a obstrucționat continuu proiectele guvernamentale. Legi care prevedeau finanțarea unor acțiuni economice de amploare erau făcute inoperabile în momentul în care se votau sumele propriu-zise (întotdeauna mai mici). Deficitele fiscale care au dus la creșterea inflației erau,

Trei ani de guvernare

1970

4 SEPTEMBRIE — Salvador Allende (socialist, candidat al Unității Populare) obține cel mai mare procentaj în alegerile prezidențiale (36,3 la sută), ceea ce nu înseamnă majoritatea absolută necesară.

6 SEPTEMBRIE — Un avocat din Santiago, Pablo Rodriguez, fondează mișcarea fascistă de extremă dreaptă „Patrie și Libertate".

22 OCTOMBRIE — Atentat asupra comandantului șef al armatei, René Schneider, asasinat de un comando fascist.

24 OCTOMBRIE — Congresul îl alege președinte pe Salvador Allende, după ce fusese votat „statutul garanțiilor democratice".

30 OCTOMBRIE — Constituirea primului guvern al Unității Populare, portofoliile fiind distribuite astfel : 3 socialiști, 3 comuniști, 3 radicali, un reprezentant al M.A.P.U. și un independent.

4 NOIEMBRIE — Instalarea oficială a guvernului Allende.

12 NOIEMBRIE — Chile reia relațiile diplomatice cu Cuba.

2 DECEMBRIE — Primele exproprieri de latifundii, conform legii reformei agrare.

10 DECEMBRIE — Extrema stîngă, M.I.R., cheamă la ocuparea pămînturilor fără a aștepta decizia guvernului.

1971

5 IANUARIE — Congresul Partidului socialist. Carlos Altamirano devine secretar general în locul liderului moderat Rodriguez.

7 IANUARIE — Se stabilesc relații diplomatice cu R.P. Chineză.

6 APRILIE — Încheierea de relații diplomatice cu R.D.G.

12 MAI — Senatul aprobă la a cincea lectură legea naționalizării cuprului.

18 MAI — M.I.R. critică „reformismul" guvernului.

21 MAI — Primul mesaj prezidențial către națiune. Allende critică atitudinea ostilă a opoziției democrat-creștine, majoritară în Parlament.

8 IUNIE — Este asasinat de extrema dreaptă Edmundo Perez Zukovic, fost ministru de interne în guvernul Frei.

11 IULIE — Parlamentul aprobă în unanimitate naționalizarea cuprului. Legea prevede plata unor indemnizații companiilor americane în cauză.

1 AUGUST — Grevă la mina „El Salvador" : minerii cer mărirea salariilor cu 40 la sută. Guvernul acceptă 33 la sută.

13 AUGUST — Carlos Altamirano declară că va trebui revăzută legea indemnizațiilor către firmele străine.

15 AUGUST — Banca Export-Import din Statele Unite retrage Republicii Chile un credit, deja aprobat, de 21 milioane de dolari.

10 NOIEMBRIE — Vizita lui Fidel Castro la Santiago.

1—2 DECEMBRIE — Demonstrații și stare de urgență la Santiago. Femeile din „cartierele luxoase" protestează împotriva penuriei de alimente.

22 DECEMBRIE — Reformă constituțională adoptată de Congres : guvernul nu va mai putea face naționalizări „decît pe baza unei legi aprobate de Parlament".

1972

IANUARIE — Majoritatea parlamentară (democrația creștină și partidul național) votează reducerea creditelor pentru dezvoltarea economică a întreprinderilor naționalizate. Salvador Allende remaniază guvernul, după acuzația constituțională adresată de opoziție ministrului de interne, José Toha. Acesta preia portofoliul apărării.

3 FEBRUARIE — Statele Unite leagă problema cuprului de negocierea datoriei externe chiliene.

15 FEBRUARIE — „Clubul (țărilor creditoare) din Paris" revendică plata creditelor. Datoriile externe se ridică la aproape 4 miliarde de dolari, marea majoritate fiind moștenită de la guvernul precedent.

21 MARTIE — Ziaristul american Jack Anderson dezvăluie că I.T.T. și C.I.A. au

astfel, deliberat provocate de opoziția parlamentară. Președintele Allende a dat următoarele exemple : „Congresul a adoptat principalele legi economice fără să fi aprobat fondurile corespunzătoare. Legea prin care, cu începere de la 1 octombrie 1972, au fost mărite salariile oamenilor muncii în sectoarele public și privat a reprezentat o cheltuială de 43.090 miliarde de escudos, în timp ce Parlamentul a aprobat 7,329 miliarde de escudos. În cursul ultimului an, Congresul a aprobat aproximativ douăzeci de proiecte de lege, ceea ce a însemnat cheltuieli în valoare de aproape 60 de miliarde de escudos, în timp ce fondurile aprobate au fost de numai 12 miliarde de escudos". Emisiunile artificiale de monedă — ca urmare a acestei neconcordanțe — au făcut ca inflația — un rău relativ cronic — să ajungă la nivele grave (163,4 la sută în 1972, depășind sporul de sută la sută al salariilor).

Santiago avea, în tot mai mare măsură, trăsăturile crispate ale unei capitale care înfruntă vicisitudinile „economiei de război", termen folosit de președintele Allende cînd vorbea de penuria produselor alimentare de primă necesitate. Cauzele erau două : sabotajele, cu consecința apariției „bursei negre", și efectele contrare celor așteptate de pe urma reformei agrare. Pentru a nu mai vorbi că greva de o lună a camionagiilor (odată în octombrie 1972 și a doua oară în august 1973) paralizase cu totul aprovizionarea cu alimente. „Producția agricolă s-a dezvoltat normal și chiar a crescut în primul an și jumătate de putere populară, constata Salvador Allende. Începînd însă cu cea de-a doua jumătate a anului 1972, perspectiva ei este critică. În 1972—1973, în lunile propice semănatului au fost expropriate un număr de aproape două mii de moșii. Tensiunea socială care a luat naștere din cauza rezistenței opuse de vechii proprietari a avut drept efect o scădere a suprafeței agricole cultivabile".

Consecințe total negative le-au avut și alți factori, menționați în discursurile sale de Salvador Allende : „Se aud adesea critici la adresa guvernului, căruia i se impută manipularea necorespunzătoare și risipa rezervelor de valută. Începînd cu sfîrșitul anului 1970, situația valutară a înregistrat o deteriorare progresivă, fapt care-și are originea în patru cauze principale. Prima este blocada financiară pe care ne-au impus-o unele instituții economice aflate sub control nord-american (stoparea creditelor

Naționalizarea minelor de cupru: act care a întrunit chiar și acordul opoziției democrat-creștine

— n.n.) ; a doua — scăderea substanțială a prețului cuprului (ca urmare a aruncării artificiale pe piață de către S.U.A. a unor mari cantități, în vederea scăderii artificiale a prețurilor — n.n.) ; a treia — creșterea substanțială a prețurilor la produsele importate (mai ales la materiile prime și combustibili) ; în sfîrșit, creșterea importurilor de produse alimentare (generată de creșterea puterii de cumpărare ca urmare a redistribuirii veniturilor și măririi salariilor — n.n.). În rezumat, cei patru factori au reprezentat, în ultimii doi ani, o pierdere de peste un miliard de dolari".

În numeroasele sale discursuri, președintele Allende evidențiase succesele Unității Populare. Analizase și răspunderile : „Doresc să subliniez că răspunderea pentru situația economică actuală revine atît guvernului, cît și opoziției. Pe umerii lor poartă răspunderea cei care pun piedici în calea realizării proiectelor puterii executive, cei care incită la greve sediționase, cei care pînă ieri au fost monopoliști, latifundiari și bancheri, iar astăzi, situîndu-se pe o poziție de oportunism, îngreuiază satisfacerea revendicărilor economice ale oamenilor muncii, cei care au dezlănțuit și continuă să ducă o campanie menită să semene neîncrederea în capacitatea noastră economică, cei a căror politică de rezistență față de guvern rezidă în promovarea bursei negre. Repet : răspunderea revine tuturor acestora. În ceea ce ne privește, trebuie să recunoaștem că, pînă în prezent, nu am reușit încă să creăm o conducere economică corespunzătoare noilor condiții, ne-am rătăcit în hățișul birocrației, nu am avut la dispoziție instrumentele necesare pentru a lua de la burghezie excedentele, iar politica de repartiție nu a ținut seama de posibilitățile economiei".

Incitările la tensiune, atentatele, grevele ilegale tindeau să facă succesele neobservabile. Or, ceea ce amintea mereu guvernul erau tocmai realizările în favoarea majorității chilienilor : produsul național brut, indice principal al stării economice, crescuse în 1971 cu 8,3 la sută, iar în 1972 cu 6 la sută, față de procentul mediu de 3,9 la sută din anii 1965—1970. Puterea de cumpărare a muncitorilor, controlul direct al statului asupra principalelor ramuri ale producției, suprafața agricolă cuprinsă de reforma agrară (jumătate din pămînturile cultivabile) crescuseră. La plenara din mai 1973 a C.C. al P.C. din Chile, Luis Corvalan considera dificultățile întîmpinate de guvern trecătoare, exprimînd o opinie mai generală în sensul apariției unor condiții favorabile de refacere. Guvernul avea șanse de a consolida în liniște succesele sale, de a lua măsuri de redresare nu numai pe linie economică, dar și instituțională (punerea de acord a instituțiilor cu noile realități), astfel încît să-și poată respecta principiul său de bază, al „revoluției în legalitate".

A fost momentul în care arbitrul — armata — a renunțat la imparțialitate.

Anca Voican

---

conspirat în 1970 și 1971 pentru răsturnarea guvernului chilian.

20 IUNIE — Negocierile începute de guvern cu democrația creștină sînt întrerupte. Lista cererilor acesteia : reducerea de la 91 la 15 a marilor întreprinderi ce vor fi naționalizate ; controlul gestiunii întreprinderilor particulare (chiar în caz de proastă funcționare) să nu dureze mai mult de șase luni.

27 IUNIE — Un nou ministru destituit de Congres : Hernan del Canto (interne).

24 IULIE — Salvador Allende denunță presiunile economice internaționale. Prețul scăzut al cuprului a adus țării pierderi de 200 milioane dolari în 1971.

5 AUGUST — Escudo-ul chilian este devalorizat cu 50 la sută.

21 AUGUST — Violente manifestații de stradă ale organizației „Patrie și Libertate". Prima grevă de 24 de ore a comercianților. Stare de urgență la Santiago.

4 SEPTEMBRIE — Un milion de persoane manifestează la Santiago în favoarea guvernului.

9 OCTOMBRIE — Prima grevă națională a proprietarilor de camioane organizată de democrația creștină pentru a protesta împotriva creării unei întreprinderi naționale a transporturilor.

15 OCTOMBRIE — Tribunalul înaltei instanțe din Paris ordonă embargo pe încărcătura de cupru a unui vas chilian, la cererea companiei americane „Kennecott".

16 OCTOMBRIE — Stare de urgență în 24 din cele 25 de provincii chiliene.

30 OCTOMBRIE — În timp ce greva camionagiilor se agravează, opoziția lansează o procedură de punere sub acuzare constituțională împotriva a patru miniștri.

2 NOIEMBRIE — Se formează un nou guvern, din care fac parte trei militari. Generalul Carlos Prats, comandant-șef al armatei, devine ministru de interne.

5 NOIEMBRIE — Încetează greva camionagiilor. Se calculează că pierderile aduse economiei naționale de această grevă se ridică la peste 170 milioane de dolari.

20 DECEMBRIE — Început negocieri cu Washingtonul privind indemnizațiile către societățile cuprifere naționalizate.

1973

4 MARTIE — Alegeri legislative. Unitatea Populară cîștigă 43,9 la sută din voturi, față de 36,3 cît obținuse în alegerile prezidențiale. Opoziția păstrează totuși majoritatea în Parlament.

28 MARTIE — Militarii ies din guvern.

20 IUNIE — Senatul destituie doi miniștri.

27 IUNIE — Atentat nereușit împotriva generalului Carlos Prats. Stare de urgență la Santiago.

28 IUNIE — Un regiment de blindate atacă palatul prezidențial. Încercarea eșuează. Salvador Allende cere depline puteri, dar este refuzat de Parlament.

25 IULIE — Nouă grevă a proprietarilor de camioane.

3 AUGUST — Începe un nou dialog între guvern și democrația creștină pentru a pune capăt crizei. Condițiile severe ale opoziției pun negocierile în impas.

9 AUGUST — Se formează al șaselea cabinet de la venirea la putere a Unității Populare. Fac parte comandanții celor trei armate.

18 AUGUST — Demisionează generalul Ruiz (ministrul afacerilor publice, comandant șef al forțelor aeriene).

22 AUGUST — Camera deputaților votează o moțiune de cenzură împotriva guvernului și cere militarilor să aleagă între legislativ și executiv.

23 AUGUST — Demisionează generalul Prats, punct-cheie în evoluția evenimentelor.

24 AUGUST — Demisionează alți doi miniștri militari.

28 AUGUST — Se formează un nou guvern, cu patru miniștri militari.

4 SEPTEMBRIE — Manifestație cu ocazia celei de-a treia aniversări a alegerii lui Salvador Allende.

7 SEPTEMBRIE — Șeful statului denunță pericolul războiului civil și cheamă toate forțele — în primul rînd democrația creștină — să coopereze.

12 SEPTEMBRIE — Se confirmă lovitura de stat militară din ziua precedentă și moartea președintelui Allende.

1000 +1

Întreținere

Reprezentanți ai Germaniei occidentale și Statelor Unite au purtat convorbiri exploratorii la Bonn, referitoare la contribuția pe care Bonnul intenționează să o plătească pentru staționarea trupelor americane în R.F. Germania. Ambele părți au refuzat să comenteze relatările potrivit cărora S.U.A. cer Bonnului să plătească întregul cost de întreținere a trupelor, care reprezintă circa opt miliarde mărci. În cadrul acordului pe doi ani, care a expirat în luna iunie, Bonnul contribuia cu 80 la sută la acest cost. Oficialitățile vest-germane au declarat că actualele convorbiri se află abia într-un stadiu de pregătire și vor fi reluate la începutul lunii viitoare. Ele se desfășoară pe fundalul conflictului izbucnit între Bonn și Washington, în urma declarației vest-germane de neutralitate în conflictul din Orientul Mijlociu.

Gală

Asociația chineză de prietenie cu țările străine și Asociația de prietenie chino-sovietică au oferit o gală de filme în cinstea celei de-a 56-a aniversări a Revoluției din Octombrie, anunță agenția China Nouă. Au participat soția ambasadorului U.R.S.S. în China, V. S. Tolstikov, și oficialități diplomatice de la Ambasada sovietică la Pekin. Din partea chineză au participat conducători ai celor două organizații și ai unor departamente interesate.

„Sfîntul" și, mai nou, James Bond în vizită princiară... Actorul Roger Moore, primit de prințesa Christina a Suediei

Amintire din liceu: nr. 12 al echipei de baseball — Richard Nixon

Cancelarul Willy Brandt în timpul dezbaterilor bugetare de la Bonn

Servicii

Emoția stîrnită în Suedia de cazul publicației „Fib-Kultufront" și arestarea a doi redactori de la această revistă, acuzați de a fi dezvăluit secrete militare, l-au determinat pe premierul Olof Palme să ia apărarea serviciilor de informații suedeze puse în cauză de această publicație. Primul ministru a declarat, într-o punere la punct, că serviciile de informații — care, potrivit revistei, ar fi participat la „percheziții" ilegale în ambasadele arabe, în colaborare cu agenți israelieni — sînt supuse unui control riguros din partea guvernului și parlamentului, ceea ce înlătură orice primejdie de ilegalitate în activitatea lor. Palme a afirmat că existența serviciilor de informații militare este o necesitate pentru Suedia și a apreciat că dezvăluirile revistei „Fib-Kultufront" sînt dăunătoare organizării apărării Suediei.

Retragere

Ministrul federal, Egon Bahr, a confirmat la 9 noiembrie zvonurile potrivit cărora el ar intenționa să se retragă din funcția de negociator-șef al guvernului federal în tratativele cu R.D.G. După o perioadă de trei ani de convorbiri și tratative cu reprezentantul R.D.G., Michael Kohl, în decursul cărora „s-au realizat o serie întreagă de lucruri", el intenționează să se ocupe de alte probleme. Totuși, împreună cu Egon Franke, ministrul federal pentru relațiile intergermane, Bahr se va ocupa în continuare de relațiile dintre cele două state.

Vizită

Comunicatul cu privire la vizita întreprinsă în Bulgaria de secretarul federal pentru afacerile externe al Iugoslaviei, Miloș Minici, subliniază că în dezvoltarea relațiilor bilaterale s-a obținut un progres simțitor. Există condiții și posibilități favorabile pentru extinderea în continuare a colaborării multilaterale. Părțile și-au exprimat punctele de vedere proprii asupra problemelor rămase în suspensie între Bulgaria și Iugoslavia și și-au exprimat hotărîrea de a acționa în comun pentru găsirea cît mai grabnică a unor soluții acceptabile. S-a reafirmat că relațiile de bună vecinătate și colaborarea durabilă între Bulgaria și Iugoslavia presupun respectarea principiilor suveranității, integrității teritoriale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, precum și respectarea specificului dezvoltării socialiste interne și situației internaționale a țărilor.

Secretarul de stat Henry Kissinger în timpul vizitei sale la Cairo: un răgaz la umbra Sfinxului

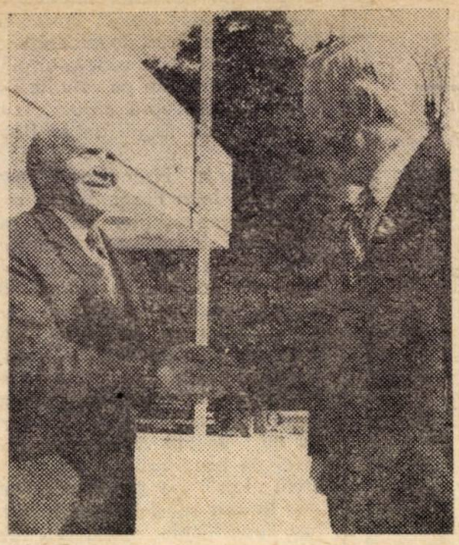

A doua fază a convorbirilor S.A.L.T. Șefii de delegație: Vladimir Semionov (stînga) și Alexis Johnson

Regina Elisabetha a Angliei și dna Spencer-Churchill (în stînga imaginii) au participat la Londra, în piața Parlamentului, la dezvelirea unei statui de bronz (înaltă de 2,60 m) a lui Winston Churchill

Restabilire

Noul ambasador însărcinat să reprezinte interesele americane în Egipt, H. Eilts, a părăsit Washingtonul pentru a-și lua în primire postul la Cairo, după o scurtă escală la Islamabad, unde a primit instrucțiuni din partea lui H. Kissinger, a anunțat purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat. Acesta a arătat că, datorită condițiilor speciale ale acordului de principiu pentru restabilirea relațiilor diplomatice dintre Egipt și S.U.A. și datorită, mai ales, importanței sarcinii care îl așteaptă, Eilts își poate asuma funcția fără ca numirea lui să fie în prealabil aprobată de Senat și fără ca el să depună jurămîntul. În orice caz, se pare că rapiditatea extremă cu care Eilts, unul dintre cei mai buni specialiști americani în problemele arabe, a părăsit Washingtonul, atestă importanța acordată misiunii sale de către Departamentul de Stat.

Interviu

Într-un interviu acordat cotidianului egiptean „Al Ahram", ministrul indian de externe Swaran Singh a declarat că relațiile dintre India și China se vor îmbunătăți în cursul anului viitor. „Noi credem că India și China, două mari țări cu o lungă graniță comună, vor trebui să trăiască în pace și bună vecinătate". „Relațiile actuale nu sînt nici mai bune și nici mai rele comparativ cu un an sau doi în urmă". Cu toate acestea, „există o bună cooperare între delegațiile indiană și chineză la O.N.U. în numeroase probleme, ca lichidarea colonialismului, lupta împotriva discriminării rasiale și înțelegerea problemelor economice ale țărilor în curs de dezvoltare", a arătat Swaran Singh.

Circulară

Vehiculele aparținînd diplomaților nu se bucură de dreptul de imunitate, se arată într-o circulară remisă de Ministerul de Externe chilian ambasadelor străine din Santiago. Circulara subliniază faptul că automobilele diplomatice vor putea fi controlate de forțele de ordine, dacă există dubii privind natura obiectelor transportate sau privind identitatea pasagerilor.

Întrevedere

Președintele Pompidou va face o vizită în U.R.S.S. în ianuarie, la invitația lui Leonid Brejnev. Data vizitei nu a fost încă definitiv fixată, dar se crede că ea ar putea avea loc în prima jumătate a lunii ianuarie. Ar fi cea de-a cincea întrevedere pe care Pompidou o are cu L. Brejnev de la alegerea sa în funcția de președinte, la 15 iunie 1969.

Credite

Senatul american a votat credite în valoare de 21 miliarde dolari, destinate în special achizițiilor federale de echipament militar. Textul proiectului aprobat de Camera Reprezentanților cuprinde un amenadament preconizînd reducerea efectivului forțelor americane staționate în Europa (în funcție de procentajul de deficit al balanței americane de plăți, pe care nu-l vor acoperi aliații din N.A.T.O.). Cererile formulate de președinte în ce privește creditele au fost în mare parte satisfăcute. Senatorii au votat suma de 1 100 000 000 dolari, destinată armamentului pentru Vietnamul de sud și Laos și au autorizat vînzarea de arme pe credit Israelului, pînă la sfîrșitul anului fiscal 1975. Au fost acceptate, de asemena, cererea de a se grăbi programul de construire a unor noi submarine nucleare „Trident" și de a se fabrica alte arme moderne, ca bombardierul supersonic „B-1".

Alegeri

Guvernul minoritar social-democrat danez, condus de primul ministru Anker Joergensen, format în 1971 după retragerea lui Jens Otto Krag, a fost pus în imposibilitatea de a obține în Parlament majoritatea asupra proiectului legii fiscale. Voturile deputaților au fost împărțite în mod egal – 86 pentru, 86 contra. Luînd în considerare faptul că actualul guvern nu se mai bucură de sprijinul Parlamentului, premierul Anker Joergensen a hotărît să organizeze alegeri legislative anticipate la data de 4 decembrie a.c.

Îndemn la economie de combustibil: pentru a se înapoia la reședință, Indira Gandhi a folosit, într-una din zilele trecute, trăsura

Contribuții

Adunarea Generală a aprobat reducerea contribuțiilor unui număr de 117 țări la bugetul O.N.U. pe perioada 1974-1976. Principalul beneficiar al noii reduceri sînt Statele Unite. Contribuția S.U.A. a fost redusă de la 31,5 la sută la 25 la sută. Și în aceste condiții, Statele Unite vor contribui cu suma cea mai mare la bugetul O. N. U. Pe locul doi, în ordinea mărimii contribuției statelor membre, se află U. R. S. S. Japonia înlocuiește Franța pe locul trei și este urmată de noua membră a organizației – R. F. Germania.

Avocat în vîrstă de 35 de ani, Maynard Jackson este primul primar negru al Atlantei (500 000 de locuitori), capitala statului Georgia (S.U.A.)

La Dallas, după zece ani (III)

Drumul spre Casa Albă

Mircea Grigorescu

Cel mai mare băiat, „Jack", pe care-l chema, de fapt, Joseph-Patrick, era, în continuare, crescut cu ideea fixă că va deveni sau, în orice caz, va încerca să devină, președinte al Statelor Unite. În umbra lui Jack, al doilea băiat, John, copilul favorit, al „Mamei-Rose", creștea poate mai discret, dar foarte sigur de el. „Știa" că nu va deveni președinte, iar postul de ministru al justiției îl atrăgea mai mult decît rangul de trezorier care-i fusese rezervat, teoretic, în viitoarea Administrație a fratelui său Jack.

Viața la Londra era un succes pentru „clanul Kennedy", după toate aparențele. Joe ambasadorul profita de fiecare circumstanță pentru a-și mări averea Dădea împrumuturi aristocraților scăpătați, prin mijlocirea unor bancheri veroși, cu gîndul ascuns de a le cumpăra ieftin castelele și moșiile. Nu-i ajungeau latifundiile lui enorme din Statele Unite, reședința seniorială de la Hyannisport cu 25 de odăi și 9 băi, nici castelul de la Bronxville, la periferia New York-ului, pe care-l cumpărase fără știrea familiei, pentru a se muta acolo cu atrăgătoarea Gloria Swanson, pe vremea „necugetatei sale pasiuni", cum o califica Rose.

Are și alte proprietăți. Vreo trei le păstrează secrete, cu actele depuse la bancă, într-un seif a cărui cheie o are numai el. Rose nu știe, sau se preface că nu știe. Ea primește în fiecare săptămînă un cec — trei de cîte 2 000 de dolari, al patrulea de 5 000 — pentru toate cheltuielile casei, ceea ce, pentru un ambasador zgîrcit, nu e rău deloc.

Afacerile continuă, cu mare succes, dar dacă „bossul" se pricepe la bani, în politică și în diplomație se dovedește și nepriceput și imprudent. Îndată ce aude primele zvonuri despre iminența unui conflict armat în Europa, provocat de apetitul insațiabil al lui Hitler, Joe Kennedy începe, spre stupefacția întregului său anturaj, o adevărată campanie de propagandă în favoarea național-socialismului. Cum niciodată n-a fost o minte prea strălucită în domeniul speculațiilor intelectuale, ca în domeniul speculațiilor bursiere, „ambasadorul agresiv" face și declarații publice prin care se declară „partizanul lui Adolf" și blamează linia politică oficială a guvernului... britanic. Scandalul a izbucnit imediat. Departamentul de Stat și-a rechemat, pe loc, imprudentul ambasador. „Dacă nu l-ar fi rechemat americanii — a scris corespondentul lui «New York Times» la Londra — l-ar fi dat afară englezii... cu picioarele".

„Bătrînul" Joe Kennedy s-a retras, îmbufnat, la Hyannisport, dar nu toată familia l-a urmat. Cei doi copii mai mari, Joseph și Kathleen au rămas în Anglia. Primul, angajat ca voluntar, împotriva voinței și opiniilor tatălui său, în „Royal Air Force" ; Kathleen logodită, tot fără voia bossului, cu unul dintre cei mai bogați aristocrați britanici, William Cavendish, marchiz de Hartington.

Nimic nu va putea egala, vreodată, nerăbdarea și îngrijorarea noastră — spunea Rose Kennedy — în anul 1943, cînd Joseph era pe frontul din Europa, ca pilot în aviația britanică de vînătoare și bombardament. În fine, cele 30 de misiuni de luptă pe care trebuia să le îndeplinească se apropiau de sfîrșit... O lună, cel mult două îl mai despărțeau pe temerarul Kennedy-junior de ziua cînd va zbura spre Hyannisport... Dar tocmai atunci, la Londra începuse sinistrul bombardament cu rachetele V2. După grele investigații, făcute cu ajutorul informațiilor culese de serviciile de spionaj, apoi prin observațiile directe obținute de aviația de recunoaștere, se aflase locul blestemat de unde porneau „bombele zburătoare". Pentru încetarea carnajului și liniștirea opiniei publice, Churchill a cerut aviației să distrugă imediat, cu orice preț, baza de lansare a lui V2. Pentru această misiune a fost ales cel mai mare și mai modern avion de bombardament cu rază lungă de acțiune, „Liberator P.B.4" și umplut cu cea mai puternică încărcătură de trinitrotoluen ridicată, vreodată, în aer. Imensa mașină infernală trebuia să se îndrepte singură spre ținta ei de pe litoralul german al Mării Nordului, dar pînă trecea de Marea Minecii trebuia pilotată de piloți foarte calmi, absolut siguri de ei, care îndată ce lansau avionul în linie dreaptă către țintă urmau să se arunce cu parașutele. Doi piloți au primit această misiune : locotenentul Joseph Kennedy și copilotul său, Wilford J. Willy. „Liberatorul" a decolat perfect, zborul spre Anglia a decurs normal. În clipa cînd s-a angajat peste Marea Minecii, avioanele din escortă au văzut o jerbă de lumină incandescentă, au auzit două bubuituri groaznice, „Liberatorul" a fost pulverizat din cauze ce n-au fost cunoscute niciodată. N-a mai putut fi găsit nici un semn de identitate, „nici un buton de uniformă", scrie raportul experților din „Royal Air Force". ca un tragic panegiric pentru tînărul devotat și curajos Joseph Kennedy, care credea că va ajunge președintele Statelor Unite...

Făclia a fost preluată, aproape imediat, de al doilea fiu Kennedy, John Fitzgerald — cel căruia nu-i plăcuse politica. Și el intrase în armată, voluntar în „United States Navy", promovat, în două-trei luni, locotenent-comandant al unei vedete-torpilor și trimis să lupte pe valurile Pacificului, deasupra căruia mai plutea fumul negru de la Pearl Harbour.

Acasă, la Hyannisport, prezența lui John Fitzgerald în rîndurile combatanților stîrnea nemărginită îngrijorare. Îndeosebi Mama-Rose era în permanentă stare de panică. Se temea de soarta fiului ei preferat — și-l compătimea — deoarece John era, din adolescență, un cvasi-infirm. În anii de școală n-a strălucit aproape deloc, prin învățătură. Era, în schimb, un sportiv cu vocații atletice. La un meci de base-ball, un placaj nu prea „fair" i-a provocat o leziune la șira spinării. Îngrijirile au fost superficiale, John n-a luat rana în serios și la o nouă lovitură — într-un accident de automobil — starea lui s-a agravat. Vreo cîteva luni de spitalizare au adus o ameliorare, durerile atroce au încetat, dar sechelele accidentului n-au dispărut — ba, dimpotrivă, au mers înrăutățindu-se.

Trecînd peste sfaturile medicilor, impetuosul John F. Kennedy a pus în serviciul marinei de război antrenamentul pe care-l avea din croazierele de la Hyannisport. Vedeta-torpilor P.T.109, comandată de el, patrula, într-o noapte, în apele de sud-est ale Pacificului, cînd a fost întîlnită, pe neașteptate, de un distrugător japonez, atacată și ruptă în două. Pe una din epave au rămas vreo cîțiva marinari, între care și locotenentul Kennedy. După două ore, epava a trebuit să fie părăsită. Supraviețuitorii au încercat o scăpare, înotînd către o insuliță de corali nelocuită. Din fericire, doi indigeni în căutare de perle au trecut pe acolo, John le-a dat un mesaj gravat pe o nucă de cocos, indigenii au dus nuca la baza navală cea mai apropiată și naufragiații au fost salvați. Tot restul vieții, Kennedy nu s-a despărțit de „talismanul" său, nuca de cocos, pe care o avea într-o valiză, la 22 noiembrie 1963, la Dallas...

La terminarea ostilităților mondiale, clanul trecuse prin proba morții și a suferinței. „Bossul" îndurase loviturile în tăcere,

În timpul războiului : ambasadorul Kennedy cu Winston Churchill

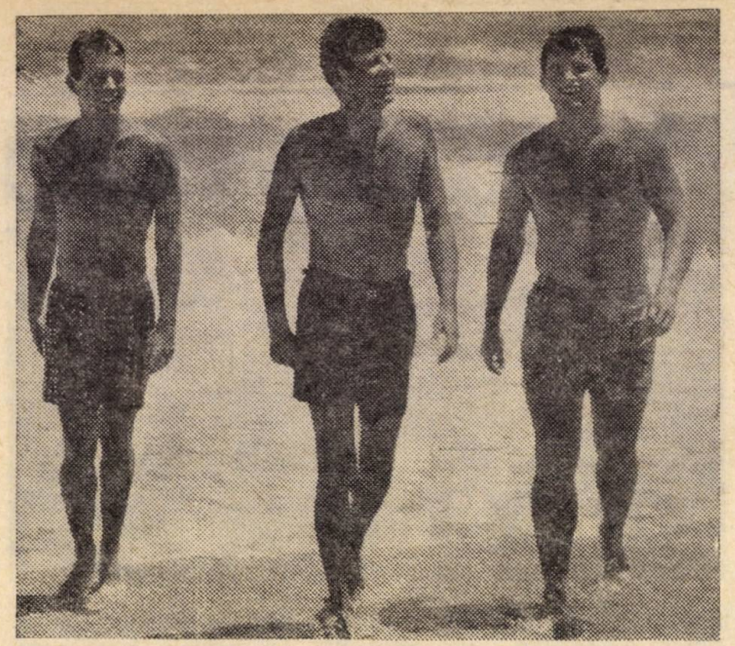

Edward, John și Robert, într-un moment de destindere

dar ele lăsaseră urme profunde în starea lui neuropsihică. Rose făcea pelerinaje funerare. Copiii, de la John, cel mai mare, pînă la Edward, ultimul născut, își duceau existența cu aparențe normale, dar cu un ton mai jos decît era, odinioară, în casele Kennedy.

John Fitzgerald, sfătuit de medici și mai cu seamă supravegheat de mama lui, evita eforturile, încerca să ducă o viață de bibiotecă, redacta, cu sîrguință, însă nu și cu prea mult talent, o lucrare pretențioasă : siluetele etice ale celor mai curajoși oameni de stat americani ! Îi citea, din cînd în cînd, pagini răzlețe, tatălui său, iar acesta afirma, în convorbirile cu intimii, că opera lui John va fi cea mai interesantă carte din ultimele decenii. Pentru a-și completa informațiile și studiile, tînărul Kennedy a hotărît, urmînd sfatul marelui magnat al presei, W. Randolph Hearst, să se facă ziarist. Ca debut, a ales solemnitățile de constituire a Organizației Națiunilor Unite.

Primele sale reportaje, publicate în uriașul lanț de ziare patronat de Hearst, au fost corecte, fără să poată străluci prin ceva. Lui John îi lipsea vocația, în schimb avea destul control critic asupra lui însuși, așa încît, după trei-patru luni de ziaristică nereușită, John s-a retras din nou în bibliotecă, și-a terminat cartea cu „profilurile curajoșilor", a obținut premiul Pulitzer de publicistică politică și poate că ar fi perseverat în arta dificilă a scrierii, dacă cineva din anturajul clanului nu i-ar fi atras atenția că se apropia data alegerilor pentru Camera Reprezentanților.

Competiția nu era prea importantă. Mai nimeni nu a găsit ceva de obiectat împotriva candidaturii lui John F. Kennedy, necunoscut în politică, fiul marelui bogătaș de la Hyannisport, autorul unor reportaje uitate și al unei cărți necitite.

În 1946, începe bătălia electorală, cea dintîi din viață și cea mai importantă, deoarece din contactul acesta cu concetățenii săi, John prinde gustul dulce al popularității, care crește rapid, odată cu primele semne ale succesului. Trei idealuri avusese J.F.K. : să ajungă profesor de istorie, să facă studii aprofundate de economie politică modernă și, la urma urmei, să intre în diplomație. În vederea realizării acestor nobile scopuri, J.F.K. a crezut necesare două procedee : să-și completeze biblioteca de lucru cu cele mai serioase lucrări de specialitate (avea o listă de cărți dată nefericitului său frate de marele profesor marxist Harold J. Laski) și să învețe metoda de lectură rapidă, despre care citise o reclamă în ziare.

Ambele procedee i-au reușit. Biblioteca lui politică era demnă de un erudit în materie. De asemenea, capacitatea lui de a citi repede era proverbială. Consuma un număr necrezut de pagini tipărite, contribuind la îmbunătățirea metodei de citire cu așa-zisa „lectură în diagonală" în aplicarea căreia obținea performanțe de campion.

Lupta sufletească pe care a dat-o John Kennedy în anul acela crucial pentru existența sa n-a fost ușoară. Omul n-avea încredere în talentul lui de politician și nu simțea nici o poftă pentru ingrata profesiune, cam depreciată, de agent electoral, chiar dacă o practica pe cont propriu. Bătrînul Joe îl împingea din spate, cu ultima lui energie, alimentată de ultima lui ambiție și, totuși, n-ar fi izbutit să-l convingă, dacă nu-i venea Mama-Rose în ajutor. Ea a nădăjduit că politica va fi o pasiune nouă pentru „bietul ei John", care-și risipea anii de a doua tinerețe între bibliotecă și spital, refuza ideea căsătoriei și se declara gata, sub presiunea intimă a unor stări de profund pesimism, să dea toți banii săi fraților și surorilor mai mici.

Intrat, sub presiune, în campania electorală, John a simțit, probabil, trezindu-se în el senzații depozitate în adînc, în memoria ereditară, din temperamentul lui Kennedy „dogarul", a lui Kennedy „cîrciumarul", a lui „Honey" Fitzgerald, bunicul după mamă — toți electori grozavi, din anii cînd Statele Unite trăiau, încă, sub emoțiile independenței și ale pionieratului.

■

Cel mai puternic sprijin în cariera lui politică John F. Kennedy l-a primit exact de unde se aștepta mai puțin : de la alegătoare. De regulă, femeile americane erau, în majoritate, indiferente față de problemele politice. Discutau puțin și participau la vot și mai puțin. După prima sa candidatură în circumscripția a 11-a din statul federal Massachusetts (exact aceea în care candidase și bunicul lui, „cîrciumarul"), John și-a dat seama că voturile femeilor „indiferente" ar putea fi decisive pentru succesul unui candidat.

Într-o seară petrecută „în familie", la o ceașcă de ceai, John a vorbit despre această impresie a lui, a ilustrat-o cu vreo cîteva cifre culese din arhiva alegerilor anterioare. Conversația a funcționat ca un resort. În zilele următoare, Mama-Rose, femeia care n-ar fi crezut că poate lua, vreodată, cuvîntul în public, s-a dus la cluburi, a invitat la ea acasă femei necunoscute, a început să facă vizite. Toți membrii familiei Kennedy, cu excepția seniorului, din ce în ce mai apatic, s-au angrenat în campania electorală a lui J. F. Kennedy. De trei ori la rînd, în 1946, 48 și 50, succesul a fost de partea lor. John, vedeta clanului, a intrat în Camera Reprezentanților, unde a început să se plictisească îngrozitor.

Nu-l interesa aproape nimic din ce se petrecea acolo, stătea înțepenit în banca lui, imobilizat din cauza durerilor fulgeratoare pe care le simțea în șira spinării. Era convins că-și ratează viața și vocația de profesor. Cei din jurul lui începeau să se teamă de o criză de mizantropie, cînd un prieten al casei l-a întrebat, ca din întîmplare, de ce nu candidează la marele „fotoliu" de senator al statului Massachusetts ? Sau, pentru ce nu urmărește postul de guvernator ? Nu !, a intervenit atunci, cu o vigoare de mult uitată, bătrînul „boss" Joe Kennedy". „Drumul cel mai drept către Casa Albă trece prin Senat"...

Pe drumul acesta era, însă, o piatră foarte greu de urnit. Se numea Henri Cabot Lodge-junior și era un fel de senator de drept al statului Massachusetts, un reprezentant al puritanilor americani, al vechilor colonizatori, un aristocrat din elita exclusivistă a Bostonului, îndopată cu privilegii sociale și orgoliu monden. Adversarul lui John Fitzgerald Kennedy era atît de sigur de succes, încît nici nu s-a deranjat să participe direct la campania electorală. Conform tradiției din familia lui, a constituit un „birou" pentru orientarea alegătorilor, iar el a stat la Washington, de unde dirija campania prezidențială pe întinderea țării întregi, pentru alegerea unui „out-sider", a unui om glorios dar complet nepolitic, Dwight Eisenhower.

Clanul Kennedy, între timp, și-a constituit statul-major electoral exclusiv din sînul familiei. Șef al propagandei a fost desemnat fratele imediat următor lui John, energicul Robert — „Bob" — care-și făcea încă studiile, dar găsise timpul și prilejul să se căsătorească și a început o lungă serie de copii. N-ar fi avut nimeni, pe lume, încredere în capacitatea juvenilului Bob Kennedy de a ține în mîini o campanie de importanța și dificultatea aceleia, dar clanul nu se putea îndoi de nimic. Singura lui mare șansă de succes era să conteze pe succes, ca și cum l-ar avea asigurat prin cine știe ce forțe misterioase. Așa au și făcut. Iar „forța misterioasă" cea mai neașteptată, declanșată în proporții senzaționale, au fost femeile alegătoare din Massachusetts, în frunte cu tinerele „majorete" din Boston. „Niciodată nu s-a pomenit ca un celibatar să aibă un succes mai mare la femei", a scris marea revistă „The Saturday Evening Post", despre campania electorală a lui John Kennedy.

(Va urma)

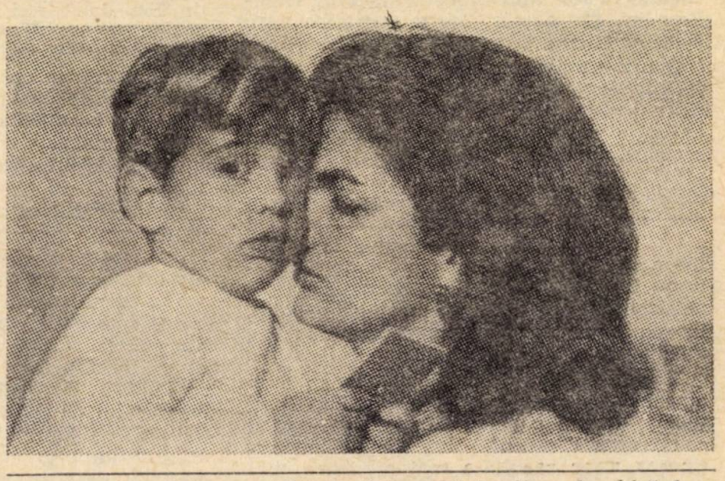

O imagine din expoziția de fotografii inedite, deschisă la New York, cu prilejul celor 10 ani de la moartea președintelui : Jacqueline cu John-John

EKONOMICESKAIA GAZETA
MOSCOVA

COLABORAREA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ SOVIETO-AMERICANĂ

La numai un an și ceva de la vizita președintelui Nixon la Moscova... (În imagine: aspect din timpul semnării unuia din acordurile sovieto-americane, mai 1972)

LA NUMAI un an și ceva după vizita făcută de președintele R. Nixon la Moscova, în mai 1972, au fost semnate mai multe acorduri bilaterale decît au fost încheiate în toți anii precedenți, după stabilirea în 1933 a relațiilor diplomatice între U.R.S.S. și S.U.A.

O mare parte a acestor acorduri se referă la dezvoltarea relațiilor tehnico-științifice sovieto-americane. Astfel, în timpul tratativelor de la Moscova au fost semnate acorduri cu privire la colaborarea în domeniul științei și tehnicii, protecției mediului înconjurător, cercetării spațiului cosmic și în cel al sănătății. La Washington a fost semnat un șir de alte acorduri, printre care acordurile cu privire la colaborarea tehnico-științifică în domeniul utilizării energiei atomice în scopuri pașnice, în domeniul cercetării Oceanului planetar, al agriculturii, transportului.

Adesea oamenii de știință sovietici și americani lucrează la rezolvarea în mod practic a unora și acelorași probleme, și conjugarea eforturilor lor va permite obținerea unor rezultate mai eficiente, mai perfecționate din punct de vedere tehnic și mai avantajoase din punct de vedere economic.

Firmele și oamenii de știință americani sînt interesați în folosirea experienței înaintate sovietice în multe ramuri ale științei și tehnicii, inclusiv în domeniul catalizei chimice, a creării liniilor electrice supraînalte de transport, a unor instalații energetice mari. Pentru specialiștii sovietici prezintă interes experiența americană în domeniul distribuirii raționale a energiei electrice pe întinderi mari, în domeniul producției și utilizării mașinilor electronice de calcul, al agriculturii și în alte domenii.

Problema energeticii a devenit o problemă deosebit de importantă pentru viitorul omenirii. Energetica sovietică dispune de o bogată experiență și realizări în domeniul unificării sistemelor energetice și în domeniul automaticii de prevenire a deranjamentelor. Sînt bine cunoscute succesele U.R.S.S. în domeniul transportării energiei electrice la distanțe mari, al construirii și utilizării hidrocentralelor și termocentralelor mari. Aceasta se referă și la acele direcții ale științei și tehnicii care, după toate probabilitățile, vor determina în mare măsură nivelul de dezvoltare a energeticii și, anume, la crearea unor centrale atomoelectrice cu reactori pe bază de neutroni rapizi, la cercetări în domeniul sintezei termonucleare dirijate etc.

În domeniul energeticii, programul colaborării sovieto-americane cuprinde problemele proiectării și exploatării hidrocentralelor și termocentralelor, precum și cele ale protejării spațiului aerian împotriva degajărilor nocive ale termocentralelor electrice. În afară de acesta sînt incluse în plan lucrări comune privind transportul de energie electrică cu o tensiune de 750—1 500 mii V curent alternativ și 500—1 200 mii V curent continuu. Un interes deosebit prezintă lucrările în comun pentru crearea centralelor magneto-hidrodinamice de tip industrial, pentru folosirea fenomenului de supraconductibilitate la transmisia de energie, pentru aspectele tehnice ale folosirii energiei solare și geotermale.

În domeniul catalizei chimice se studiază metodele de activizare a legăturilor relativ inerte din combinațiile chimice cu ajutorul unei clase noi de catalizatori, fiind vorba în cazul de față de combinații metalice complexe. La aceste studii participă din partea sovietică Institutul de cataliză al secției siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S., Institutul de chimie-fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S. și alte institute, iar din partea americană universitățile din Princeton și Chicago și o serie de firme, printre care marea firmă chimică „Dupont".

Între 19 și 21 martie 1973, la Washington a avut loc prima sesiune a Comisiei mixte sovieto-americane de colaborare tehnico-științifică, creată în conformitate cu acordul de colaborare în domeniul științei și tehnicii, din 24 mai 1972.

Prima sesiune a aprobat ca prioritare următoarele direcții ale colaborării pregătite anterior de grupele mixte de lucru sovieto-americane: energetică, folosirea mașinilor electronice de calcul în managementul în producție, cercetarea în domeniul agriculturii, producerea de substanțe prin metoda sintezei microbiologice, cataliza chimică, resursele acvatice, organizarea științei. La această sesiune, care s-a desfășurat într-o atmosferă de lucru, a fost realizat acordul cu privire la direcțiile noi ale colaborării tehnico-științifice. În acest context trebuie citate silvicultura, standardizarea, oceanografia, transportul, electrometalurgia specială, probleme ale fizicii teoretice și experimentale. În iunie a.c., în conformitate cu programul de colaborare în domeniul catalizei chimice, Uniunea Sovietică a fost vizitată de un grup de oameni de știință americani. În cadrul unor seminare comune, oamenii de știință americani și sovietici au discutat rezultatele cercetărilor privitoare la tematica respectivă. Tot în iunie, la Moscova, a avut loc o întîlnire a specialiștilor sovietici și americani în domeniul sintezei microbiologice. În cadrul acestor întîlniri au fost stabilite temele și formele prioritare ale colaborării, precum și organizațiile celor două părți, răspunzătoare pentru executarea lucrărilor comune în domeniul producerii de substanțe prin metoda microbiologică. În U.R.S.S. și-a desfășurat lucrările grupul mixt de lucru al specialiștilor în domeniul folosirii mașinilor electronice de calcul în management. Un grup de experți sovietici în domeniul generatoarelor magnetohidrodinamice s-a deplasat în Statele Unite.

În perioada care a urmat sesiunii Comisiei mixte sovieto-americane de colaborare tehnico-științifică mai multe corporații industriale americane au făcut propuneri pentru încheierea unor acorduri în acest domeniu. În urma încheierii unor astfel de acorduri cu firmele „Occidental Petroleum Corporation" și „General Electric", Comitetul de Stat pentru Știință și Tehnică al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. a încheiat: un acord cu firma de engineering „Brown and Roos", în domeniul metodelor și mijloacelor tehnice de management și organizare în proiectări și construcții, în elaborarea diferitelor proiecte, în special pentru transportul de petrol și gaze; cu firma „Hewllet-Packard" — un acord în domeniul electronicii medicale, aparatelor de măsură științifice și folosirii mini-mașinilor electronice de calcul; cu corporația „International Telephone and Telegraph" — un acord în domeniul mijloacelor de comunicații, componentelor electronice și mărfurilor de larg consum, editării informației tehnico-științifice; cu importanta firmă de construcții și engineering „Bektell-Corporation" — un acord în domeniul problemelor de management și organizare în proiectarea și construirea unor mari obiective industriale și de transport. Sînt în curs tratative cu o serie de alte firme.

Relațiile tehnico-științifice internaționale se realizează cel mai eficace atunci cînd ele se îmbină cu colaborarea economico-comercială. În această direcție se dezvoltă relațiile cu firmele americane. Schimbul de informații tehnico-științifice, elaborarea în comun a problemelor tehnico-științifice, de regulă, se îmbină cu cumpărarea-vînzarea licențelor și proceselor tehnologice, iar în unele cazuri cu realizarea în comun a unor procese combinate.

acad. V. A. Trapeznikov
prim vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Știință și Tehnică al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

ПОЛИТИКА

BELGRAD

PALESTINIENII ȘI PARTICIPAREA LA NEGOCIERI

ÎN ULTIMELE zile, la Beirut s-au desfășurat consultări importante ale conducerii mișcării palestiniene de eliberare, la care s-au luat în dezbatere — după cum a formulat un ziar apropiat palestinienilor — probleme de însemnătate istorică pentru poporul palestinian.

Este vorba, anume, despre dilema dacă mișcarea palestiniană să participe la negocierile de pace — cînd și dacă se va ajunge la ele — iar după unii și despre poziția mișcării față de presupusul plan americano-sovietic de înființare a statului palestinian, care ar urma să fie alcătuit din Cisiordania, Gaza și partea arabă a Ierusalimului.

Încă înainte de închiderea ședinței sus-amintite a conducerii mișcării, ziarul din Beirut „Lisan el Haiat" a anunțat că a fost luată hotărîrea să se participe la tratativele de pace, cînd se va ajunge la acestea. Ulterior, ziarele au adus, însă, o versiune ceva mai puțin explicită — că poziția finală va fi formulată mai tîrziu, și că, între timp, emisari palestinieni vor vizita o serie de principale capitale arabe — Cairo, Damasc, Bagdad și Alger — și că conducerea va consulta baza organizației palestiniene pentru a afla părerile sale cu privire la participarea la negocieri.

Cînd ziarul „El Muharer", cel mai apropiat dintre cotidienele din Beirut de mișcarea palestiniană, scrie — sub titlul culeș pe întreaga primă pagină — că „Arafat se află în fața unei hotărîri de proporții istorice", nu exagerează deloc. O eventuală hotărîre privind acceptarea de a participa la negocieri ar fi prima de acest gen luată de conducerea mișcării de rezistență.

Hotărîrea ar avea dimensiuni similare și pe plan arab mai larg. Deoarece Egiptul, Libanul, Siria și Iordania au acceptat rezoluția Consiliului de Securitate cu privire la încetarea focului și la începerea tratativelor, consimțămîntul palestinienilor ar însemna că, în mod practic, toți partenerii arabi angajați direct sînt de acord cu negocierile de pace dacă Israelul creează condiții pentru deschiderea lor. În opoziție față de o astfel de hotărîre ar rămîne doar guvernele țărilor care nu se află la frontierele israeliene și care, din această cauză, nu dețin posibilitatea nemijlocită de a influența cursul lucrurilor. Dar, dacă nu direct, influența lor poate fi indirect foarte mare, îndeosebi asupra mișcării palestiniene, care a primit și primește de la ele ajutor și sprijin.

De aceea se și consideră că palestinienii, înainte de a se prezenta în fața opiniei publice cu indiferent ce poziție, doresc să vadă în ce măsură ea va întruni sprijinul tuturor principalelor guverne arabe, îndeosebi al acelora care și în continuare se află în opoziție față de încetarea focului și negocieri. Emisarii palestinieni doresc, de asemenea, să se informeze și mai direct la Cairo și Damasc despre contactele pe care le-a avut în ultima vreme mai ales conducerea egipteană cu marile puteri, și, de asemenea, într-o măsură limitată, și cu israelienii, și să stabilească ceea ce poate reieși din toate acestea ca soluție pentru poporul palestinian.

În acest moment, pentru palestinieni constituie o hotărîre istorică în esență cea cu privire la participarea sau neparticiparea la negocieri, în timp ce răspunsul la chestiunea despre așa-zisa propunere americano-sovietică de înființare a statului palestinian — despre care s-a informat în ultimele zile în presa din Beirut — nu se dă deocamdată. Este cunoscut faptul că palestinienii au respins în trecut asemenea sugestii, cerînd reîntoarcerea lor în regiunile din care au fost alungați. Vor avea loc, evident, consultări necesare și cu ceilalți factori arabi, precum și cu propria bază înainte ca conducerea să fie în stare să spună în ce măsură propunerea — în actuala fază a situației din Orientul Apropiat și în forma actuală — este mai acceptabilă decît cele anterioare.

În momentul de față, conducerea evită să dea în legătură cu aceasta un răspuns explicit, după cum evită fie să confirme fie să infirme afirmația unor ziare libaneze că opinia cu privire la necesitatea ca mișcarea de eliberare palestiniană să se alăture negocierilor a predominat în organizațiile hotărîtoare ale rezistenței îndeosebi în „Al Fatah". Alte organizații, îndeosebi Frontul popular de Eliberare a Palestinei, se află — afirmă ziarele apărute la Beirut — într-o opoziție energică față de o asemenea hotărîre, și liderul său, George Habache, după cîte se susține, a părăsit întrunirea, subliniind „deplina împotrivire față de orice participare la tratative directe cu israelienii". Se afirmă că și Frontul popular democratic al lui Haief Hawatmeh și-a exprimat opoziția, însă nu a părăsit consfătuirea.

Se presupune că în curînd, după consultări, poziția finală a palestinienilor va fi mai clară și că despre aceasta se va ști mai mult. Între timp, aici se acordă o atenție deosebită celor ce se petrec pe fronturile diplomatice din întreaga lume și de care depind în mare măsură șansele pentru tratative de pace.

Dușan Simici

Semnul victoriei pentru soțul ei: Abraham Beame, 67 de ani, îi succede lui John Lindsay, ca primar al orașului New York

Frankfurter Allgemeine

SPANIA ȘI PROBLEMA GIBRALTARULUI

CERCURILE guvernamentale din Spania sînt din nou supărate pe guvernul britanic, care se învăluie în tăcere, și pe ziarele engleze, care au menționat doar în treacăt noua propunere a Spaniei privind rezolvarea conflictului privitor la Gibraltar. Ofensiva în problema Gibraltarului reprezintă partea cea mai importantă din discursul rostit de ministrul de externe spaniol, Lopez Rodo, în fața Adunării Generale a O.N.U. După mai mult de trei ani de convorbiri fără rezultat, între miniștrii de externe ai Spaniei și Angliei, Madridul a făcut acum din nou o propunere concretă privind „decolonizarea" dominionului britanic. Guvernul spaniol promite să nu schimbe propriu-zis nimic din situația locuitorilor Gibraltarului. El

Gibraltarul, 25 000 de locuitori și, din nou, o problemă care va împovăra relațiile hispano-britanice...

Odată cu instalarea guvernului Carrero Blanco, Madridul a început o nouă etapă de politică dură în problema Gibraltarului. Cele circa zece runde de convorbiri ale ministrului anterior de externe, Lopez Bravo, cu omologul său britanic rămaseră fără rezultat. Londra nu s-a arătat dispusă să înceapă tratative asupra viitorului posesiunii sale. Este îndoielnic faptul că actuala poziție dură a Spaniei va avea rezultate rapide. Madridul anunță noi măsuri față de Gibraltar. Ele s-ar putea referi, în primul rînd, la o îngreunare a traficului aerian — care nici acum nu este lipsit de probleme — între Londra și dominion. Un boicot al importurilor britanice nu intră în discuție, deoarece el ar putea avea consecințe negative pentru exporturile spaniole considerabile spre Marea Britanie.

În orice caz, în viitorul apropiat tema Gibraltarului, uitată întrucîtva în ultimii ani, va împovăra din nou relațiile hispano-britanice.

Walter Haubrich

cere însă ca posesiunea britanică să intre sub suveranitate spaniolă — drapelul Spaniei urmează să fie înălțat pe această stîncă — și ca puterea supremă să fie deținută de un guvernator spaniol, în locul unui guvernator britanic.

Locuitorilor Gibraltarului li se promite autonomia juridică, legislativă și financiară. Ei își pot menține chiar actualul sistem politic — democrația parlamentară. În discursul său, Lopez Rodo a spus textual : „drepturile și libertățile lor cetățenești în forma lor actuală". Aceasta înseamnă că regimul dictatorial al Spaniei ar permite ca într-o parte foarte mică a țării să existe sistemul democrației parlamentare. El ar permite locuitorilor Gibraltarului ceea ce refuză restului de 34 milioane de spanioli și anume alegeri generale, partide politice, sindicate libere. Cei 25 000 de locuitori ai Gibraltarului urmează să obțină autonomia, care este refuzată, pe de altă parte, celor două milioane de basci.

Oferta spaniolă este, evident, generoasă. Dar oare este ea și realizabilă ? Nu se vor produce proteste puternice împotriva tratamentului preferențial acordat noilor compatrioți din Gibraltar ? Își va ține Madridul promisiunea, dacă se vor produce dificultăți pe plan intern ? Ministerul de Externe spaniol a declarat ziarului „Frankfurter Allgemeine Zeitung" că asupra realizării propunerii s-a discutat pe larg cu celelalte ministere — de interne, de justiție și de finanțe ; în cadrul guvernului, propunerea lui Lopez Rodo este sprijinită unanim. Spania este dispusă să garanteze respectarea actualei promisiuni în cadrul unor instituții internaționale prin orice acorduri dorite, subliniind că încălcarea acordurilor nu se înscrie în uzanțele politicii externe spaniole.

Dreptul britanic urmează să rămînă obligatoriu în Gibraltar și sub dominația spaniolă. Madridul face promisiuni și în domeniul economic : Gibraltarul urmează să posede un port liber, locuitorilor li se garantează actualul venit pe locuitor, inclusiv rata anuală de creștere. De altfel, Spania este dispusă să negocieze asupra absolut tuturor aspectelor, chiar și asupra existenței, în continuare, sub o altă formă juridică, a bazei militare britanice.

La refuzul său de a negocia cu Spania asupra viitorului dominionului, Marea Britanie se bazează pe voința locuitorilor Gibraltarului. Majoritatea lor covîrșitoare — faptul este neîndoielnic — doresc să rămînă, în continuare, sub suveranitate britanică. Comentariile engleze menționează că tocmai în momentul de față Madridul se referă la dreptul la autodeterminare al populației din Sahara spaniolă, contracarînd pretențiile Marocului la această regiune. Guvernul spaniol nu acceptă comparația dintre locuitorii Gibraltarului și nomazii din Sahara. El afirmă că populația amestecată din Gibraltar nu are dreptul la autodeterminare, deoarece englezii ar fi alungat pe locuitorii inițiali — spanioli.

Neue Zürcher Zeitung

NOI INIȚIATIVE ÎN DIPLOMAȚIA AUSTRALIANĂ

DUPĂ convorbirile pe care le-a avut la Washington doar cu trei luni în urmă, vizita primului ministru și ministru de externe al Australiei, Gough Whitlam, în China și Japonia este neîndoielnic cel mai important eveniment din întreaga sa perioadă de guvernare de pînă acum, deoarece prima etapă a noii orientări în politica externă a Australiei, sub guvernul laburist, care a început la sfîrșitul anului 1972 prin recunoașterea Pekinului, se încheie prin declarația lui Whitlam că, în luna noiembrie, va renunța la portofoliul afacerilor externe și se va ocupa într-o mai mare măsură de politica internă. Gazdelor sale chineze le-a adresat, în prealabil, rugămintea ca în locul imnului național anglo-australian, „God save the Queen", să fie intonat imnul australian „Advance Australia Fair", o nouă dovadă că Australia consideră interesele sale pe viitor legate nu atît de fosta sa metropolă, Anglia, cît de vecinii din Asia. Spre deosebire de predecesorul său liberal-conservator, se pare că liderul laburist este dispus să confere un conținut politico-economic cu mult mai bogat relațiilor mai degrabă ambivalente cu Tokio — pînă acum de departe cel mai important partener de schimburi comerciale al Australiei — ținînd seama în mai mare măsură de independența crescîndă a celor două țări.

În realitate, orice australian oarecum informat știe că bunăstarea Australiei depinde, în mare măsură, de comerțul cu Japonia. În ultimii zece ani, exporturile Australiei în Japonia — formate din minereuri, cărbune, lînă și carne, în special — au crescut de peste cinci ori, ajungînd, în prezent, la cifra de 2 miliarde dolari australieni, adică 31 la sută din totalul exporturilor. Această cifră depășește cantitatea schimburilor comerciale cu S.U.A. și Marea Britanie la un loc și, potrivit aprecierilor experților, s-ar putea ca, pînă în 1980, ea să crească la 4 miliarde dolari, reprezentînd 45—50 la sută din exporturi. Pînă atunci, însă, politicienii și oficialitățile din Australia au încercat mai degrabă să minimalizeze această dependență economică și, pe cît se poate, să se prefacă a nu ști nimic. Australia se bucură de roadele acestei înfloriri economice datorită exporturilor de minereuri, dar nu este prea liniștită la gîndul că s-ar putea să devină, la un moment dat, o „colonie economică" a Japoniei.

La teama pe care o inspiră superioritatea marilor concerne japoneze, se adaugă amintirile din cel de-al doilea război mondial, cînd japonezii au fost

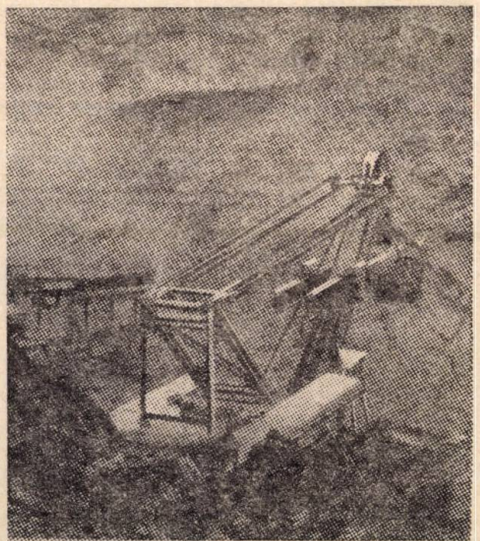

Exportul de minereu al Australiei deține un rol prioritar în comerțul cu Japonia. În imagine : o mină de fier din nord-vestul Australiei

primii care au atacat teritoriul australian. De altfel, japonezii plătesc încă și astăzi pentru această vină, dovadă puternicile resentimente care se manifestă la întrunirile militarilor australieni.

Premierul Whitlam începe, deci, o acțiune de „biruire a trecutului" (pe care demult ar fi trebuit să o înfăptuiască), afirmînd că Japonia merită astăzi locul pe care „Marea Britanie îl ocupa acum 100 de ani", datorită „marii sale forțe și importanțe pe plan industrial și comercial". Aceasta înseamnă, cu alte cuvinte, stabilirea unor relații cu Japonia care să cuprindă nu numai aspectele economice, ci și aspecte politice, sociale și culturale și care să fie absolut identice cu relațiile întreținute cu S.U.A. și Marea Britanie. Un diplomat spunea: „Scopul trebuie să fie să se stabilească relații bazate pe mai mare egalitate și independență cu S.U.A. și Marea Britanie și să se ofere Chinei și Japoniei relații similare". Rămîne de văzut de cît timp are nevoie acest proces pentru a-și croi un drum în rîndul birocrației și al populației. Birocrația este principala răspunzătoare de „eticheta" rasistă care numai daune îi aduce Australiei în rîndul vecinilor săi din Asia. În orice caz, liderul laburist, prin „tratatul de prietenie", a dat semnalul unei reconsiderări a relațiilor bilaterale cu Japonia, în ansamblu. La Canberra, Tokio nu se va bucura de o poziție politică specială, dar va obține asigurarea că pe viitor va fi tratat ca un partener egal.

Spre deosebire de programul delegației australiene din Japonia, în convorbirile cu premierul Ciu En-lai și cu alți membri ai guvernului chinez nu prea erau de rezolvat probleme complicate. După reluarea relațiilor diplomatice, care a fost de fapt „corectarea unei grave anomalii a politicii externe" (Whitlam), relațiile chino-australiene s-au încălzit repede în ultimele zece luni. În luna mai, un grup de industriași de vază au plecat în China. În luna iulie, s-au semnat un tratat comercial, care cuprinde clauza națiunii celei mai favorizate, și cîteva acorduri pe termen lung pentru vînzarea de produse agricole australiene, iar la sfîrșitul anului trei corespondenți ai ziarelor și radiodifuziunii australiene vor fi acreditați la Pekin.

PROFIL

EDWARD GOUGH WHITLAM

prim-ministru al Australiei

După aproape două decenii de opoziție, în urma alegerilor generale din decembrie 1972, ca rezultat al mutațiilor sensibile ce s-au produs în viața politică internă a Australiei, a venit la putere partidul laburist australian, condus de Edward Gough Whitlam, care a devenit astfel prim-ministru al noului guvern. Pînă în noiembrie a.c., E. G. Whitlam a deținut și funcția de ministru de externe.

Născut la 11 iulie 1916, în suburbia Kew a orașului Melbourne, într-o familie renumită de personalități politico-diplomatice, E. G. Whitlam a urmat mai întîi cursurile unor școli din Sydney și Canberra, iar în anul 1938 a absolvit Universitatea din Sydney, obținînd o licență în arte. În timpul celui de-al doilea război mondial, E.G. Whitlam a făcut parte din forțele militare aeriene, în zona de sud-vest a Oceanului Pacific, fiind pilot cu gradul de locotenent. După război a studiat dreptul, devenind avocat în anul 1947, iar mai tîrziu jurisconsult.

E.G. Whitlam și-a început activitatea politică în anul 1945, cînd a intrat în partidul laburist. În anul 1952 a devenit membru al Camerei Reprezentanților din partea statului New South Wales, iar în perioada 1956-1959 a făcut parte din Comitetul parlamentar pentru revizuirea constituției. În 1959 a fost numit membru al Comitetului executiv al grupului parlamentar din partea partidului laburist și în 1960 a primit însărcinarea de locțiitor al liderului grupului, funcție în care a rămas pînă în 1963 cînd, la alegerile generale, partidul laburist a suferit o grea înfrîngere. A urmat apoi o perioadă de dispută între liderul de atunci al grupului parlamentar și E.G. Whitlam, care s-a sfîrșit prin victoria acestuia și alegerea sa ca lider, în 1967.

Ca lider al opoziției, E. G. Whitlam s-a opus participării Australiei la războiul din Vietnam, cerînd retragerea trupelor australiene din această țară și militînd pentru ajutorarea țărilor din Asia de sud-est nu prin trimiterea de forțe militare, ci și sub formă de utilaje și asistență.

Programul politic al guvernului laburist condus de E.G. Whitlam preconizează, totodată, măsuri de îmbunătățire în sectoarele principale ale vieții social-economice și abordarea realistă a problemelor internaționale.

Primul ministru australian a scris o serie de lucrări, între care „Politica externă australiană", în 1963, și „Socialismul în cadrul constituției" în 1965.

The Economist
LONDRA

JAPONIA — „CEA DE LA DISTANȚĂ"

CEEA CE diplomații au început să numească printr-un cuvînt oribil — trilateralism — a început să arate ca eternul triunghi în care numai cîte două din cele trei părți pot fi fericite în același timp. Problema este de a încerca să fie împreună, în aceeași alianță politică, Statele Unite, Europa occidentală și Japonia. Recent, a fost rîndul Japoniei să fie rece și la distanță.

Ocazia, cu totul neoficială, a constituit-o întîlnirea inaugurală a Comisiei trilaterale a lui David Rockefeller, înființată, anul trecut, pentru a promova comunitatea de interese între Japonia, America de Nord și Europa occidentală. Trăsătura unică și esențială a acestei asociații, potrivit inițiatorilor ei, este că, pentru prima dată, Japoniei i se acordă statut egal cu al americanilor și europenilor. Rezultatul a fost că membrii japonezi ai Comitetului executiv, format din 30 de persoane, și-au exercitat privilegiul parității dezaprobînd aproape tot ceea ce a fost luat în discuție, inclusiv „declarația de principii" pe care trebuia să o ratifice întrunirea de două zile, Rockefeller însuși a trebuit să se limiteze la a declara că se bucură că japonezii și-au spus părerea — aceasta fiind tot ceea ce a obținut pentru banii săi, deoarece chiar și documentele tehnice privind reforma monetară și alte probleme au trebuit să apară în presă sub responsabilitatea unor autori individuali.

Va fi dificil pentru comisie să-și exercite efectiv influența și va putea să facă în propriul ei domeniu cu mult mai puțin decît a putut să facă Jean Monnet pentru apariția comunității europene, pînă va reuși să atragă, într-adevăr, adepți angajați din toate cele trei tabere. Și se pare că este nevoie de multă influență. Aceasta deoarece există, în prezent, probleme mai presante decît noua Cartă atlantică, ce îl preocupă pe Kissinger, care și-a amînat vizita în Japonia și a făcut incertă vizita proiectată de președintele Nixon.

Europenii de vest, de asemenea, se mișcă încet. Ei i-au spus primului ministru Tanaka, în timpul recentei sale vizite în Europa occidentală, că ar dori două Antante cordiale absolut distincte, una cu americanii și alta cu Japonia. Ei au adăugat că, deoarece problemele transatlantice sînt mai importante, Japonia trebuie să-și aștepte rîndul, la coadă. Se afirmă că Marea Britanie a fost mai receptivă decît Franța și Germania federală față de conexiunea japoneză dar, la presiunea altor membri ai C.E.E., s-a încadrat liniei vest-europene comune mai reci. Japonezii au interpretat toate acestea în sensul că Europa occidentală a renunțat la trilateralism și se pare că ei au dreptate. Este semnificativ faptul că Tanaka nu a repetat în cuvîntarea rostită în fața comisiei referirile lui anterioare la „completarea triunghiului". El a reluat numai afirmațiile privind necesitatea generală a cooperării internaționale.

POSTA REDACȚIEI

Tel Aviv: remaniere guvernamentală

Traian Mureșan, Aciș, jud. Satu-Mare. 1. Demisia, la 28 octombrie, a ministrului justiției Yaacov Shimshon Shapiro este una din primele consecințe ale crizei guvernamentale israeliene, ale cărei simptome apăruseră încă de la începutul ostilităților recentului conflict. Pe atunci, o parte a presei se pronunța în favoarea constituirii neîntîrziate a unui nou cabinet, care să înglobeze coaliția de dreapta reunită într-un bloc parlamentar denumit Likoud. Reanimarea scenei politice interne israeliene are loc pe fondul pregătirilor pentru alegerile legislative amînate de la 29 octombrie la 31 decembrie a.c. Shapiro explica demisia sa prin aceea că premierul Golda Meir refuzase să demită pe generalul Dayan, care — potrivit părerii fostului ministru al justiției — ar fi responsabil, în calitatea lui de ministru al apărării, de „neglijențe grave" manifestate în domeniul militar în ajunul războiului. Aceste acuzații au provocat o reacție a generalului Dayan care declara că, beneficiind de încrederea primului ministru, nu intenționează să răspundă „somațiilor" unui membru al guvernului. La rîndul său, Golda Meir publica un comunicat în care afirma „deplina sa încredere în ministrul apărării", arătînd că, deocamdată, „nu a sosit momentul să se stabilească responsabilitățile asupra a ceea ce s-a întîmplat înaintea războiului".

Critici deschise împotriva unor servicii ale comandamentului superior al armatei sînt formulate și de către generalul Haim Bar Lev, fost comandant șef, care, în timpul ultimului conflict, a reintrat în serviciul activ, iar, în prezent, și-a reluat funcția de ministru al comerțului și industriei. Fără îndoială, coaliția Likoud — serie oficiosul „Daavar" — speră să beneficieze de această situație pe plan electoral, căci partidul laburist „Maarakh", aflat la putere, va trebui să facă față nu numai opoziției de dreapta, ci și „unor lupte intestine". Adversarii generalului Dayan în sînul partidului laburist vor profita de ocazie pentru a încerca, și ei, să diminueze prestigiul ministrului apărării.

2. Numărul statelor africane care, după războiul arabo-israelian din 6 octombrie, au rupt relațiile diplomatice cu Israelul se ridică la 19 (Ruanda, Dahomey, Volta Superioară, Guineea ecuatorială, Camerun, Tanzania, R.A. Centrală, Madagascar, Etiopia, Nigeria, Gambia, Zambia, Ghana, Senegal, Sierra Leone, Gabon, Liberia, Coasta de Fildeș și Kenya). În prezent, Tel Aviv-ul nu mai întreține relații diplomatice decît cu R.S.A., Botswana, Lesotho, Swaziland, Malawi și Mauriciu.

Alegerile din Venezuela

Gh. Ionașcu, Galați. 1. Potrivit mai multor surse, se pare că în timpul recentei vizite în Europa, premierul japonez a discutat cu președintele Pompidou și cu primul ministru britanic Heath și un proiect de cooperare în exploatarea rezervelor de petrol din Marea Chinei de Est. Publicația economică niponă „Nihon Keizai Shimbun" afirmă că acest plan include și participarea R.P. Chineze și a S.U.A. și, în cazul în care se va traduce în fapte, va fi unul din cele mai mari proiecte de exploatare a petrolului din lume.

2. Alegerile din Venezuela urmează să se desfășoare la 9 decembrie a.c. Potrivit unor sondaje, candidații Lorenzo Fernandez (COPEI) și Carlos Andres Perez (Acțiunea democratică) ar deține aproximativ 60 la sută din voturile alegătorilor; ceilalți principali candidați (doi din partea partidelor de stînga și șase din partea partidelor de dreapta) ar putea obține restul de 40 la sută. Cele 40 de partide și grupări politice care se vor prezenta la alegeri au propus 35 000 de candidați, potrivit agenției Prensa Latina. 4 200 000 alegători vor alege un nou președinte, un Congres național (deputați și senatori), adunările legislative și consiliile municipale din întreaga Venezuelă. Pentru funcția de președinte există 14 candidați: Lorenzo Fernandez, Carlos Andres Perez, José Vicente Rangel, Jesus Paz Calarraga, Pablo Salas Castillo, Pedro Tinoco, Jovito Villalba, Miguel Angel Burelli Rivas, Martin Garcia Viasmil, Petro La Cruz, Alejandro Gomez Silva, Raimundo Verde Jojas, German Borre și Alberto Solano. Dintre partidele politice ale căror candidați au mari șanse să ocupe locurile în Congres, în adunările legislative și în consiliile municipale, principalele sînt: Copei, Acțiunea Democratică, Mișcarea pentru socialism, Mișcarea electorală a poporului, Cruciada civilă naționalistă, Uniunea republicană democratică, Frontul Democratic Popular, Partidul comunist. Vom reveni, înaintea alegerilor, cu un articol și informații noi.

Noul guvern suedez

I. Vasilescu, Craiova. Recenta remaniere guvernamentală din Suedia nu s-a datorat nicidecum unei crize a conducerii social-democrate. Social-democrații (care la ultimele alegeri — 16 septembrie) au obținut (împreună cu partidul de stînga — comuniștii) un număr de mandate egal cu al opoziției partidelor burgheze, se vor menține la conducerea țării. Evident, dificultăți vor exista mult mai multe în orice încercare a acestora de a introduce o lege ori o măsură nouă, față de care cele trei partide burgheze s-ar declara potrivnice. După reluarea sesiunii parlamentare, premierul Olof Palme a continuat linia politică pe care o anunțase prezentînd proiectele privind reducerea impozitelor. Remanierea guvernamentală a fost provocată de numirea ministrului de externe Krister Wickman în funcția de director al Băncii centrale suedeze, înlocuindu-l în această funcție pe Per Aarbrink, chemat de Fondul Monetar International. Cu acest prilej s-au operat și alte schimbări, în așa fel încît guvernul suedez arată astăzi astfel: Sven Andersson — ministrul afacerilor externe; Lennart Geijer — ministrul justiției; Eric Holmqvist — ministrul apărării; Sven Aspling — ministrul problemelor sociale; Benght Norhing — ministrul comunicațiilor; Gunnar Sträng — ministrul finanțelor; Bertil Zachrisson — ministrul învățămîntului; Svante Lundkvist — ministrul agriculturii; Jell-Olof Feldt — ministrul comerțului; Ingvar Carlsson — ministrul locuințelor; Ingemund Bengtsson — ministrul muncii; Hans Gustafsson — ministrul problemelor comunale; Rune Johansson — ministrul industriei; miniștrii fără portofoliu: dna Gertrud Sigurdsen (fondul pentru dezvoltarea internațională), Bertil Loefberg (finanțe), dna Anna-Greta Leijon (mîna de lucru), Carl Lidbom (aflat la dispoziția primului ministru). Fostul ministru de externe are 49 de ani și este de formație jurist și economist.

M. Nucleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Vă mulțumim pentru sesizare. Într-adevăr, în explicația fotografiei de la pag. 24 (nr. 46) trebuie citit „anul 1914", iar în cea de la pag. 25 trebuie citit „George al VI-lea".

Traian T. Caramatescu, Ostrovu Mare, jud. Mehedinți. Am publicat în cadrul acestei rubrici din nr. 12 a.c. o listă a tuturor președinților Statelor Unite. În închisoarea de la Spandau se mai află Rudolf Hess, colaborator apropiat al lui Hitler. În serialul publicat în nr. 8—9 a.c. veți găsi multe informații privind încercările sale de a fugi și fuga sa în Anglia, explicațiile pe care le-a oferit în procesul de la Nürnberg etc.

Al. Duțu, Brașov. Noul ministru al justiției din S.U.A., senatorul William Saxbe, aparține partidului republican și, într-adevăr, în decembrie trecut s-a numărat printre personalitățile care au condamnat reluarea bombardamentelor asupra Hanoiului. Este în vîrstă de 57 de ani, a studiat în Ohio, este din 1947, membru al Camerei Reprezentanților din partea acestui stat. Între 1957 și 1958 și 1963 și 1969 a ocupat funcția de ministru al justiției în statul Ohio. În 1969 a fost ales senator.

Ilie Dumitra, Arad. 1. Podul Atatürk de peste Bosfor este, din punct de vedere al lungimii, primul pod suspendat din Europa (1075 metri) și al patrulea din lume, după podurile Verrazano (New York — 1298 m), Golden Gate (San Francisco — 1280 m), Mackinac (în statul Michigan — 1158 m).

2. Fotografia alăturată îl reprezintă pe Geoffrey Wilkinson, unul din cei doi premiați Nobel pentru chimie, din acest an, de a cărui fotografie nu dispuneam în momentul publicării răspunsului din nr. 45.

POSTA REDACTIEI

Bănci americane

Ștefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. Vă prezentăm mai jos informațiile solicitate privind băncile americane care au stabilit relații cu Uniunea Sovietică. Datele le-am extras din revista sovietică „La vie internationale". **Banca de Export-Import** — fondată în 1934. Acordă credite directe cumpărătorilor străini de produse americane. În majoritatea cazurilor banca deschide credite pe termen lung (de la 5 la 20 ani). Capitalul social al băncii, fixat la 1 miliard de dolari, este proprietatea monetăriei S.U.A. În 1973 Banca de Export-Import a deschis credit Uniunii Sovietice angajîndu-se să garanteze creditele acordate de alte bănci și firme particulare. Aceasta a permis semnarea, pentru prima oară în istoria relațiilor economice sovieto-americane a unor acorduri potrivit cărora U.R.S.S. va beneficia de credite americane pe termen lung pentru a cumpăra din S.U.A. mărfuri și echipamente destinate în special uzinei de camioane de pe rîul Kama, industriei petroliere etc. Alte cîteva bănci particulare și-au manifestat dorința de a participa la finanțarea comerțului sovieto-american. Citățm, printre cele mai importante : Bank of America, Chase Manhattan Bank și First National City Bank of New York, autorizate să-și deschidă reprezentanțe la Moscova.

Bank of America, fondată în 1904, considerată, datorită fondurilor sale comerciale (35,1 miliarde dolari) drept cea mai mare bancă de comerț occidentală. Legăturile și relațiile sale financiare și sistemul de participare (cumpărare de acțiuni) o unesc cu giganții industriali : Macdonnel — Douglas Aircraft, Lockheed Aircraft, Litton Industries, Kaiser Aluminium Chemical etc. Bank of America are 108 sucursale și reprezentanțe în 78 țări ale lumii. De asemenea — 52 000 de funcționari și 176 000 depozitari. Prin intermediul filialei sale italiene. Bank of America a asigurat firmei Fiat creditele necesare cînd aceasta a încheiat cu U.R.S.S. acordul pentru construirea uzinei de automobile de la Togliatti. Azi, Bank of America, împreună cu Banca de Export-Import deschide credite destinate finanțării operațiilor în cadrul acordurilor pe care societatea Occidental Petroleum le-a încheiat cu organismele sovietice de comerț exterior.

Chase Manhattan Bank, fondată în 1799, și-a primit numele actual în 1955, în urma unei fuziuni între Chase National Bank, aparținînd familiei Rockefeller și Bank of Manhattan, sub influența grupului financiar Kuhn-Loeb. La sfîrșitul lui 1971, fondurile sale erau de 24,5 miliarde dolari. Are 25 200 funcționari. Chase Manhattan Bank participă la acordurile privind creditele pentru cumpărarea de mașini și echipamente necesare uzinei de camioane de pe Kama, industriei petroliere, precum și construcției unei uzine de veselă din oțel inoxidabil.

First National City Bank of New York ocupă al doilea loc, după Bank of America, prin importanța fondurilor sale (29,3 miliarde dolari). A luat naștere în 1955, în urma fuziunii dintre National City Bank și First National Bank. Are 37 700 angajați. Este intim legată de consorții industriale ca United Aircraft, Boeing, National Cash Register, International Business Machines, Anaconda, Olin Marchison Chemical etc. Dispune de multiple filiale în străinătate. First National City Bank va gira operațiile de comerț exterior și credit între societăți americane și organisme sovietice de comerț exterior.

Luca Manciu, Cluj. Neînțelegerea la care vă referiți are drept cauză diferențele ce există între cifra de afaceri și profit, impozitul aplicîndu-se asupra acestuia din urmă. Se înțelege, totodată, că profitul era mai redus decît cifra de afaceri, (în cazul respectiv, probabil în jur de un miliard). În ceea ce privește cealaltă problemă, aveți întru totul dreptate : în reportajul despre Sydney s-a strecurat o greșeală : podul se află suspendat la o înălțime de 40 metri deasupra apelor și nu 4 metri.

Poluare cu obiecte de plastic

I. Vlad, Tîrgoviște. 1. Informațiile publicate în cadrul acestei rubrici din nr. 44, într-un răspuns adresat cititorului **Vasile Neagoe** din **Galați** nu erau exagerate. In ultimul număr al revistei „Science et vie" se fac unele precizări asupra cantității de obiecte din material plastic aruncate în Pacific, din care reproducem cîteva, pentru a completa imaginea. În august 1972, un vas de cercetări al Institutului oceanografic Scripps din California se găsea în partea centrală a Pacificului de Nord, la 1000 de km distanță de cel mai apropiat punct locuit — Hawai. „Din acest punct de observație — a declarat echipa Scripps revistei «Nature» — se constată fără efort că suprafața mării era brăzdată de obiecte de fabricație umană". În patru zile de observație continuă, pe 156 de km (12 kmp), cercetătorii au zărit un număr mare de sticle ori alte obiecte din plastic și, calculînd, au ajuns la concluzia că se găsesc 0,5 sticle de plastic pe kmp și 35,4 milioane sticle în întreg Pacificul de Nord. De asemenea, 5,9 milioane sandale de cauciuc. Alte publicații — „National Fisherman", spre exemplu — sînt de părere că numărul sticlelor este mai redus, oscilînd în jur de 10 milioane. Cercetătorii de la Scripps au constatat că pe una din două sticle creșteau alge ori scoici, ceea ce dovedește rezistența materialului. După părerea acestor specialiști, dacă nu se găsește în scurt timp o soluție pentru fabricarea materialelor plastice biodegradabile, în cîteva generații Pacificul ar putea fi literalmente sufocat de asemenea obiecte.

2. Japonia se află în continuare în fruntea constructorilor de nave din lume, cu 63 la sută din comenzile mondiale și 50 la sută din producția totală. În ceea ce privește capacitatea navelor de transport, nu există încă vase de 500 000 tone, dar, curînd, Japonia va începe construirea unui asemenea vas pentru un grup de armatori greci. Un asemenea vapor-monstru va avea o lungime de 390 m, o lățime de 71 m, o viteză maximă de 15,3 noduri. Vasul va fi dat în exploatare în 1977. Deocamdată, nava cea mai mare din lume este „Globtik Tokyo", cu o capacitate de 477 000 tone. Răspunsul acesta se adresează și cititorului **Vasile Oprea, Lipova, jud. Arad.**

Ion Anghelescu, Bacău. În acest an a început construcția celor trei poduri dintre insulele japoneze Hondo și Shikoku, care vor lega orașele Kobe-Naruto, Kodzima-Sakaide și Onomiti-Imabari. Primul pod va avea o lungime de 7,5 km, al doilea de de 13,2 km. iar al treilea de 9,2 km. Construcția podurilor, destinate deopotrivă traficului feroviar și rutier, va dura între 9 și 13 ani și va costa 1290 miliarde de yeni.

Peter Walker

Grigore Stoianu, Iași. Peter Walker, secretarul de stat pentru comerț și industrie al Marii Britanii, care ne-a vizitat recent țara, este în vîrstă de 41 de ani. A studiat la școala superioară Latymer, și-a început cariera în City-ul Londrei. A devenit membru al partidului conservator pentru comitatul Worcester în 1961, între 1963 și 1964 a fost secretar parlamentar particular al lui Selwyn Lloyd (lord al Micului sigiliu și lider al Camerei Comunelor), în aprilie 1965 devine membru al guvernului de opoziție. Odată cu revenirea conservatorilor la putere, în iunie 1970, este numit ministru al spațiului locativ și a administrației locale (cel mai tînăr membru al guvernului), apoi, din noiembrie 1970, secretar de stat pentru mediul înconjurător. În funcția de secretar de stat pentru comerț și industrie se găsește din noiembrie 1972. Peter Walker este căsătorit (din 1969) și are doi copii. **(În fotografie :** Peter Walker — centru — în fața unei machete a Centrului Național de Expoziții, ce va fi deschis la Birmingham, în 1976).

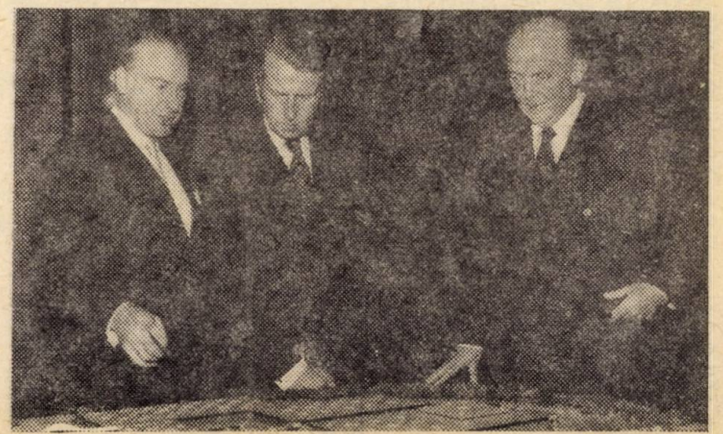

POSTA REDACTIEI

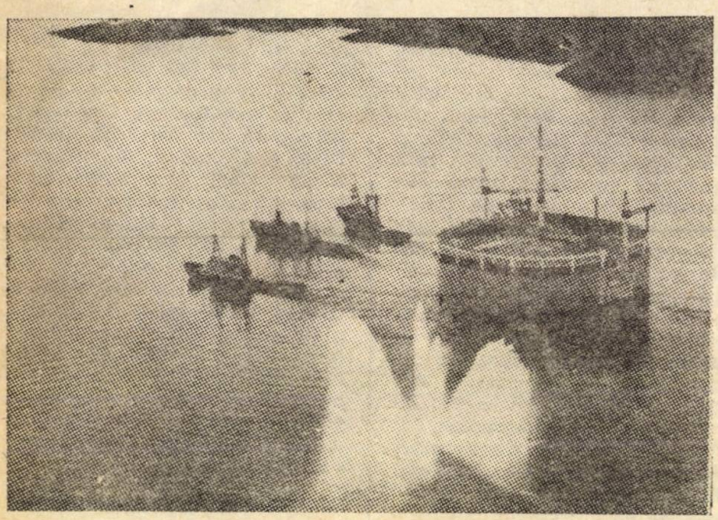

Viorel Turcu, Pitești. „Insulele plutitoare", la care vă referiți și despre care revista noastră a mai scris în cadrul acestei rubrici pe larg, sînt platforme pentru exploatarea petrolului din largul mărilor (mai frecvent au început a fi întrebuințate referitor la exploatarea petrolului din Marea Nordului). Spre exemplu, la 30 iunie a.c. a fost instalată în cîmpul petrolier Ekofisk 1, insula artificială „Ekofisk 1", construită de „La Compagnie générale pour les développements opérationnels des Richesses Sous-marines" (Franța) pentru „Phillips Petroleum Norway". Insula este, de fapt, un uriaș rezervor de beton, înconjurat de zid gros perforat al cărui rol este de a anula efectele hulei. Greutate: 245 000 tone. Rezervorul va putea înmagazina 160 000 m.c. de petrol brut. Platforma are un diametru exterior de 95 metri, o înălțime totală de 100 metri (din care 70 sub apă). **Fotografia alăturată** pe care o reproducem din buletinul „Brèves nouvelles de France" reprezintă un moment de la transportarea acestui uriaș rezervor. După ce a fost construită, „insula" a fost remorcată pe o distanță de 185 mile, cu viteza medie de 1,5 noduri pe oră, timp de o săptămînă.

Sergiu Novac, Craiova. În legătură cu întrebarea dv. vă informăm că generalul maior de aviație Vladimir Șatalov, de două ori Erou al Uniunii Sovietice, candidat în științe tehnice, conducătorul programului de pregătire a cosmonauților sovietici, a făcut în cadrul unui recent interviu acordat unui comentator științific al Agenției de presă „Novosti" următoarele precizări: Potrivit planului de realizare a joncțiunii și a zborului în comun al navelor „Soiuz" și „Apollo", Uniunea Sovietică pregătește două nave, iar partea americană una. O astfel de hotărîre este determinată de faptul că nava „Soiuz" trebuie să fie plasată pe orbită prima, iar „Apollo" după 7,5 ore. Nu se știe însă dacă nu vor interveni împrejurări de natură să facă imposibilă lansarea cu maximă precizie a navei „Apollo". Se ține seamă, deci, de eventualitatea așteptării pe orbită și a lansării navei „Apollo" a doua sau a treia zi. Nu putem exclude nici posibilitatea amînării startului sau inposibilitatea realizării, din cine știe ce motive, a joncțiunii cu prima navă „Soiuz". De aceea, în program a fost inclusă o a doua navă „Soiuz", gata de start, care poate fi plasată pe orbită în caz de necesitate. În felul acesta va trebui să existe și cîte două echipaje — echipajul principal și dublura lui — pentru fiecare navă, pregătite pentru îndeplinirea acestei complicate operațiuni. Cît de complicată este această operațiune stă mărturie fie și numai faptul că, după părerea specialiștilor din ambele țări, pregătirea echipajelor trebuie să dureze doi ani, în program fiind prevăzute nu numai antrenamente în centrele proprii, dar și antrenamente în comun. În afara cunoașterii ireproșabile a construcției navei proprii, cosmonauții vor trebui să cunoască principalele sisteme ale ambelor tipuri de nave cosmice care vor participa la zborul în comun și să știe să le manevreze în timpul zborului. Nimeni nu poate exclude posibilitatea ca în timpul zborului să apară vreo defecțiune nepreväzută, „în afara programului". De aceea, în timpul antrenamentelor pe sisteme care imită nava cosmică, se vor provoca, în mod deliberat, diferite defecțiuni la un sistem sau altul. Această metodă trebuie să-i deprindă pe cosmonauți cu capacitatea de a analiza situația creată, să-i obișnuiască cu îndeplinirea operațiunilor necesare remedierii defecțiunilor. Executarea operațiunilor necesare în condițiile echipajelor mixte impune, firește, cunoașterea și priceperea de a conduce ambele tipuri de nave, fapt pentru care la bord trebuie să se găsească o foarte bună documentație, pusă de comun acord, care să fie la fel de bine cunoscută și înțeleasă de toți membrii echipajului. Documentația este necesară mai ales în cazurile cînd survin situații în care o defecțiune apărută pe neașteptate nu lasă prea mult timp de gîndire. La elaborarea unei astfel de documentații trebuie să participe activ ambele echipaje. Este foarte importantă cunoașterea limbii partenerilor, nu pur și simplu a limbii străine uzuale, ci a limbajului specific oamenilor dintr-o profesiune sau alta, mai bine-zis, a jargonului profesional. Numai cunoașterea de către toți membrii echipajelor a acestui limbaj specific va face posibil ca echipajele să comunice între ele cu ușurință și fără greș, va exclude neînțelegerile care ar putea costa mult în cazul apariției unor situații critice. De aceea, s-a convenit să se facă schimb de benzi de magnetofon cuprinzînd înregistrările dialogurilor dintre echipajele sovietic și american și stațiile terestre, efectuate în timpul antrenamentelor, cît și în condițiile zborurilor ca atare. Fotografiile membrilor echipajelor sovietice au apărut în cadrul acestei rubrici din nr. 26 a.c.

Kohoutek

Gh. Bădescu, Craiova. Pentru observarea cometei Kohoutek care se va apropia de Pămînt, către sfîrșitul anului vor fi puse în funcțiune o multitudine de observatoare și aparate. Se spune că niciodată observarea unui fenomen nu a concentrat utilizarea simultană a atîtor mijloace de investigație. În ceea ce privește posibilitățile de observare și studiere exclusiv spațiale a cometei amintim: laboratorul „Skylab", echipat cu instrumente speciale pentru observarea cometei, inclusiv un aparat electrografic, analog celui folosit de „Apollo 16", care va fotografia, în ultraviolet, uriașul nor de hidrogen, inobservabil de pe Pămînt; fotografierea de către camerele sondei „Mariner-10"; Observatorul Astronomic Orbitar (O.A.O.-3) va studia cantitățile de hidrogen și deuteriu ale cometei; Observatorul Solar Orbitar (O.S.O.-7) va detecta degajările de heliu ionizat de către cometă, în apropierea Soarelui și, de asemenea, va cartografia cometa în ultraviolet; cinci sonde Aerobee vor fi lansate între 5 și 12 ianuarie 1974 de la baza Withe Sands (New Mexico) pentru a fotografia cometa; Universitatea din Arizona va lansa două baloane stratosferice, echipate cu telescoape pentru studierea în infraroșu, în scopul studierii răcirii nucleului cometei pe măsură ce se îndepărtează de Soare; Universitatea din Denver va studia compoziția chimică a nucleului etc.

Pop Simion, Cîmpia Turzii. 1. Amplul documentar despre conflictele din Orientul Apropiat publicat în nr. 45 sperăm să fi răspuns întrebărilor dv.

2. Nu dispunem, deocamdată, de datele biografice privind celălalt copil al lui Salvador Allende. Între fostul președinte chilian și senatorul José Antonio Allende din Argentina nu există nici o legătură de rudenie.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

COMBINATUL DE LIANȚI ȘI AZBOCIMENT

TG. JIU — BÎRSEȘTI

tel.
11943;
13935;
11454;
12628

produce și livrează pentru piața internă și export:

ciment • var •

tuburi din azbociment •

plăci ondulate și plane din azbociment •

panouri termoizolatoare •

cărămizi ceramice •

țigle ceramice

I. I. L. Metalurgica București

execută și livrează la comandă :

ARCE DE SPĂLARE
ȘI DE USCARE
DE AUTOTURISME

O instalație ce permite spălarea automată și completă în exterior a caroseriei pentru orice tip de autoturisme în 5 MINUTE și realizează îndepărtarea apei de spălare de pe autoturisme, printr-un proces de uscare care durează de asemenea doar 5 MINUTE.
Comenzile se primesc în Șos. Iancului nr. 48.
Alte amănunte la telefon 35.14.14

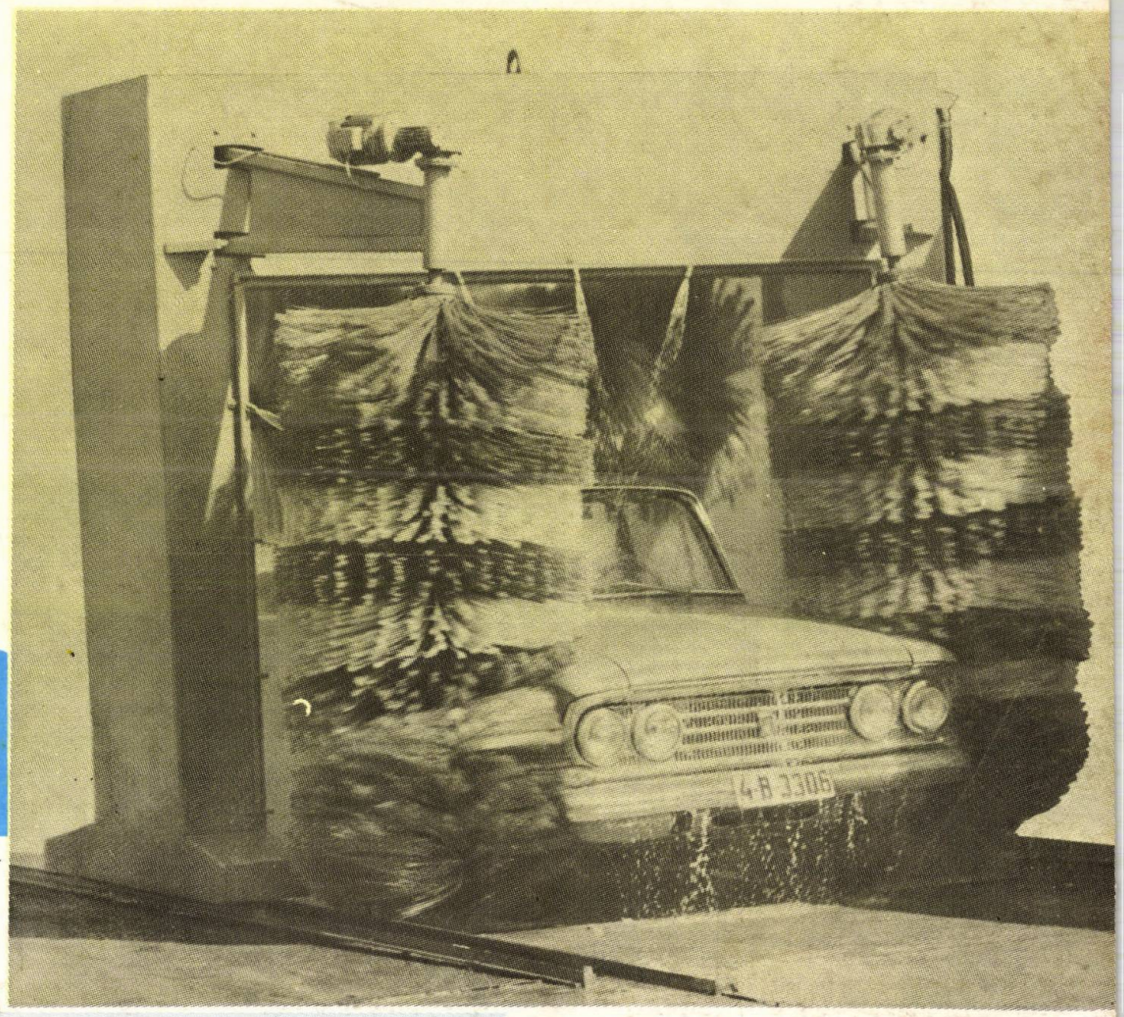

LUMEA

CABINETUL DE ... SIBIU

Nr. 48 22 noiembrie 1973

GENEVA

Exigențele securității europene

ORIENTUL APROPIAT

Contribuții politico-diplomatice

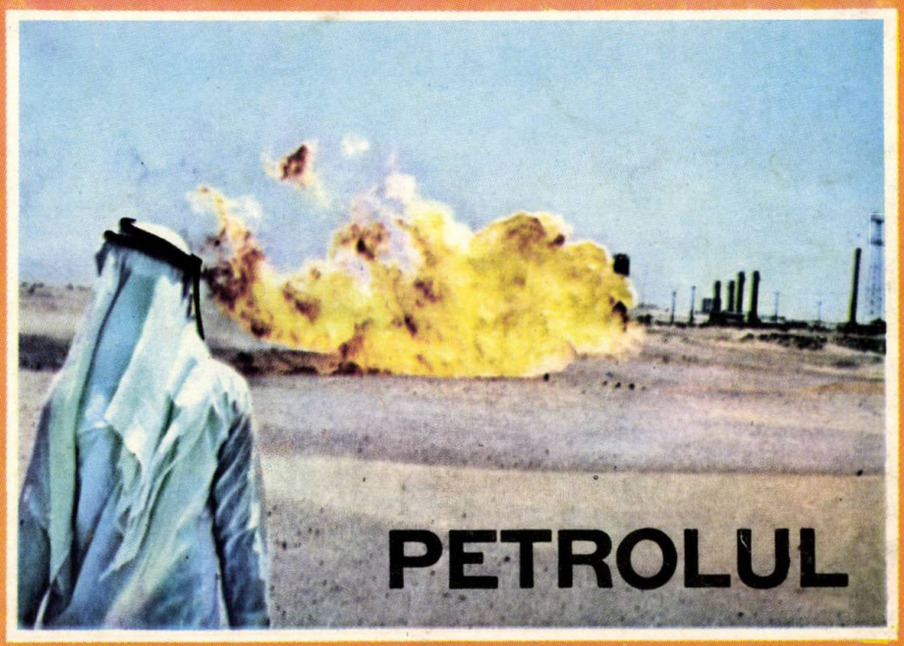

CORESPONDENȚE

Berlin • New York • Atena • Bogota • Paris

reportaj pe glob

ȘANHAI

DALLAS, 1963 • un nou episod : CURSA ELECTORALĂ

Momentul semnării, de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, şi tovarăşul Aristides Pereira, secretar general al P.A.I.G.C., a Declaraţiei comune cu privire la vizita în Republica Socialistă România a delegaţiei Partidului African al Independenţei din Guineea-Bissau şi Insulele Capului Verde

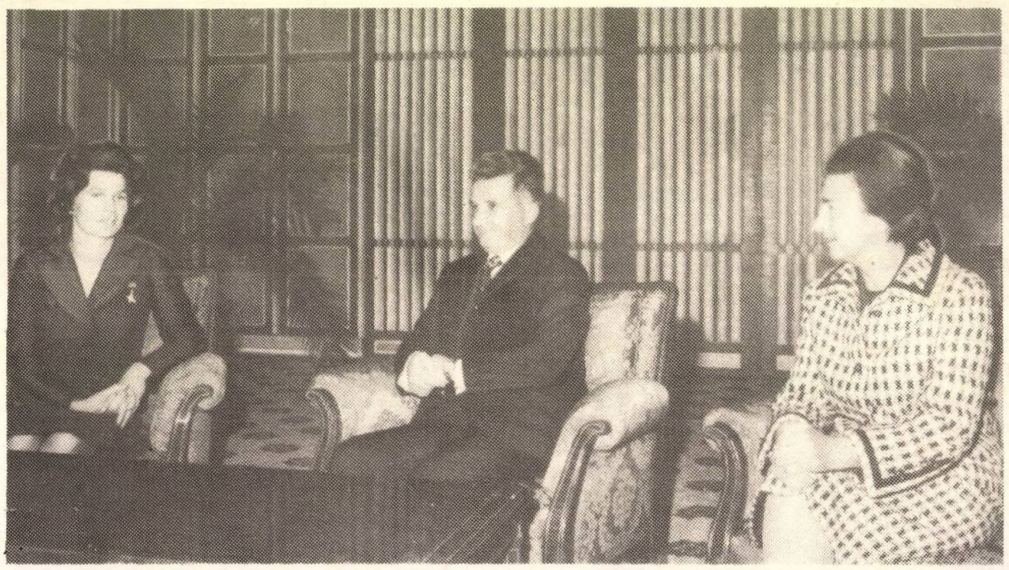

Aspect din timpul primirii de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu a aviatoarei cosmonaute Valentina Nikolaeva Tereşkova, Erou al Uniunii Sovietice

Primirea la tovarăşul Nicolae Ceauşescu a lui Borisav Iovici, membru al Consiliului Executiv Federal, director general al Direcţiei Federale pentru Planificare Economică a R.S.F. Iugoslavia

LUMEA

48 (526)

22 noiembrie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Geneva. O viziune închegată, realistă a securității europene N. Răzvan 2

A II-a Conferință europeană a miniștrilor învățământului. Constantin Angheluță 3

Vizita ministrului afacerilor externe al României în Republica Democrată Germană. Constantin Varvara 4

Orientul Apropiat. „Bătălia pentru pace". Crăciun Ionescu 5

O.N.U. În sprijinul năzuințelor poporului coreean. C. Traian 7

Viena. Europa și reuniunea celor 19. Corneliu Vlad 8

În aceste zile, la Atena. Ion Badea 9

Paris. Franța și Africa francofonă. Paul Diaconescu 10

Bogota. „Numitorul comun" pentru noul dialog cu S.U.A. Eugen Pop 11

America Latină : Preocupări și tendințe ale mișcărilor de tineret. Nicu Ceaușescu, **vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C.R.** 12

Republica Guineea-Bissau : Obiective interne și internaționale. Aristides Pereira, **secretar general al P.A.I.G.C.** 15

Petrolul la răscruce. Ilie Șerbănescu 18

INTERVIUL NOSTRU

Valentina Nikolaeva Tereșkova, Erou al Uniunii Sovietice 13

CONTRAPUNCT

Bani pentru artă și artă pentru bani. Radu Budeanu 14

REPORTAJ PE GLOB

Șanhai. Ilie Tecuță 16

BLOC-NOTES ECONOMIC

„Banii înapoi, n-am înțeles nimic". Costin C. Kiritescu 21

1 000 + 1 22–23

SERIAL

La Dallas, acum zece ani... (IV) Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

International Herald Tribune, Le Monde, Frankfurter Rundschau, Les Nouvelles de Pyongyang, Ekonomiceskaia Gazeta 26–29

PROFIL

Ismail Fahmi, ministrul afacerilor externe al R. A. Egipt 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

14 — 20 noiembrie

miercuri

— S-a dat publicității, de către agenția China Nouă, un comunicat sintetizînd rezultatele vizitei întreprinse, între 10-14 noiembrie 1973, de Henry A. Kissinger, secretar de stat al S.U.A. și consilier al președintelui Nixon, în R.P. Chineză.

— Pe șoseaua Cairo-Suez, la km 101, a avut loc **o nouă întîlnire între ofițerii superiori egipteni și israelieni,** în cadrul aplicării acordului pentru consolidarea încetării focului.

— Președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar Sadat, l-a primit pe Corneliu Mănescu, reprezentant al președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, care a remis șefului statului egiptean **un mesaj din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu.**

— Au început în cadrul Comitetului nr. 1 al Adunării Generale a O.N.U. dezbaterile în legătură cu problema coreeană.

joi

— La Teheran s-a încheiat cea de a 22-a Conferință Internațională a Crucii Roșii.

— A început schimbul de prizonieri de război între Egipt și Israel.

— Au luat sfîrșit, la Viena, lucrările Plenarei C.C. al P.C. din Austria.

— La Geneva, s-a desfășurat a 29-a sesiune a părților contractante la Acordul pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.).

— Belgradul a devenit pentru două zile, 15-16 noiembrie, gazda Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică.

vineri

— Comitetul pentru problemele politice și de securitate al Adunării Generale a O.N.U. a adoptat, prin consens, proiectul de rezoluție al României la punctul „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume".

— A avut loc, la Geneva, o nouă întîlnire a delegațiilor sovietică și americană participante la convorbirile privind limitarea armamentelor strategice (S.A.L.T.).

— La Havana au luat sfîrșit lucrările celui de al XIII-lea Congres al Centralei Oamenilor Muncii din Cuba.

— S-au desfășurat la Cairo convorbiri între miniștrii de externe ai Egiptului și Siriei.

— Delegația Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), condusă de tovarășul Aristides Pereira, și-a încheiat vizita de prietenie în România.

— În capitala Greciei au avut loc înfruntări între demonstranți și poliție.

simbătă

— Reprezentantul președintelui Consiliului de Stat al României, Mircea Malița, a fost primit de președintele Republicii Irak, căruia i-a înmînat **un mesaj personal din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu.**

— S-au încheiat convorbirile anglo-franceze prilejuite de vizita președintelui Franței Georges Pompidou în capitala britanică. Un moment aparte al vizitei a fost **semnarea, la 17 noiembrie, a tratatului referitor la construirea tunelului pe sub Canalul Mînecii.**

— A luat sfîrșit **vizita oficială de prietenie în R.D. Germană** a ministrului afacerilor externe al României, George Macovescu.

— Într-un mesaj radiotelevizat, **președintele Republicii Elene, Ghiorghios Papadopoulos, a anunțat decretarea legii marțiale pe întreg teritoriul Greciei.**

duminică

— În cadrul Comitetului politic special al Adunării Generale a O.N.U. au fost adoptate o serie de rezoluții referitoare la problema refugiaților palestinieni.

— Partidele politice din partea de nord a Coreei au propus partidelor politice din Coreea de Sud convocarea unei Mari Adunări Naționale în scopul creării condițiilor pentru reunificarea țării.

— Delegația G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud, condusă de Nguyen Huu Tho, președintele Prezidiului C.C. al Frontului Național de Eliberare, președintele Consiliului Consultativ al G.R.P., a sosit la Pekin într-o vizită oficială.

— A început vizita oficială în R.S.F. Iugoslavia a președintelui Consiliului Revoluționar al Republicii Arabe Libia, Moamer el Geddafi.

luni

— În capitala Etiopiei s-a deschis cea de-a 8-a sesiune extraordinară a Consiliului ministerial al Organizației Unității Africane. O.U.A. a primit un nou membru, al 42-lea : Republica Guineea-Bissau.

— Reprezentanții președintelui Consiliului de Stat al României, tovarășii Corneliu Mănescu și Mircea Malița, **au fost primiți de președinții Sudanului și, respectiv, Libanului.**

— A 36-a conferință ordinară a O.P.E.C. a început la Viena.

— A avut loc o nouă întîlnire a reprezentanților militari ai R.A. Egipt și Israelului.

— Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., a sosit în Belgia, într-o vizită oficială.

marți

— La Copenhaga, miniștrii de externe ai statelor membre ale C.E.E. s-au întîlnit pentru a relua examinarea situației din Orientul Apropiat.

— S-a deschis, la palatul Iena din Paris, adunarea Uniunii Europei Occidentale.

— Yasser Arafat, președintele Comitetului executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, a sosit la Moscova în fruntea unei delegații reprezentînd toate organizațiile palestiniene.

GENEVA

O viziune închegată, realistă a securității europene

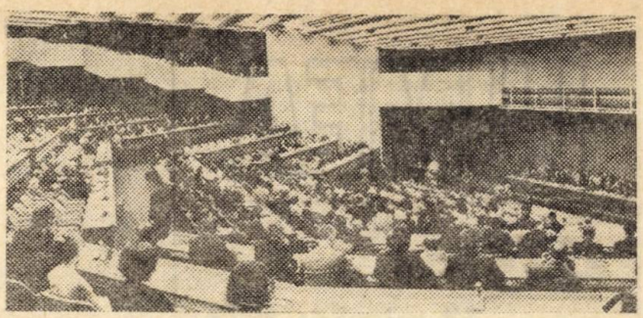

Corespondență de la N. Răzvan

La 22 noiembrie 1973, cînd apare acest număr al revistei, se împlinește un an de cînd, în complexul Dipoli de la Helsinki, participanții la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa au început istoricele dezbateri asupra edificării unui nou sistem de relații în Europa, bazat pe principiile noi ale dreptului internațional. Debutînd prin reuniuni și întîlniri ale ambasadorilor țărilor respective în Finlanda, reuniunea general-europeană s-a transformat, într-un răstimp scurt, în cea mai amplă dezbatere pe care a cunoscut-o continentul nostru atît datorită tematicii — care cuprinde principiile relațiilor dintre state, măsuri de aplicare a acestor principii, aspectele militare ale securității, cooperarea industrială, comerțul, știința și tehnica, mediul ambiant, alte sectoare economice, cultura, educația, contactele umane și informația — cît și ca urmare a participării unui mare număr de diplomați, juriști, experți militari, economiști și alți specialiști în diferitele domenii ale relațiilor internaționale. La cea de-a doua fază a conferinței, care se desfășoară în Centrul internațional pentru conferințe de la Geneva, participă circa 500 delegați, reprezentînd cele 35 state membre ale reuniunii.

Împlinirea unui an de la deschiderea consultărilor multilaterale de la Helsinki coincide, totodată, cu încheierea unei etape importante în desfășurarea celei de-a doua faze a conferinței de prezentare și clarificare a pozițiilor, care, atît în cadrul comitetului de coordonare — organul conducător în această fază — cît și în unitățile de lucru, a prilejuit desprinderea unor prime concluzii cu privire la drumul parcurs și perspectivele realizării mandatului trasat de miniștrii de externe ai statelor participante, și anume „de asigurare a condițiilor în care popoarele lor să poată trăi în pace, libere de orice amenințare sau atingere a securității lor", de jalonare a unui sistem de securitate europeană, care, bineînțeles, urmează ca mai întîi să fie convenit ca structură și apoi edificat în cadrul unui proces de durată, cu participarea tuturor statelor.

În acest context, este de remarcat că, încă de la început, **România s-a prezentat cu o concepție bine definită**, care s-a impus tot mai mult ca **o formulă închegată și realistă, corespunzătoare etapei actuale de dezvoltare a relațiilor internaționale, în general, și pe continentul european, în special.** Astfel, țara noastră a arătat că, în concepția sa, **securitatea europeană reclamă un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și măsuri concrete de natură să ducă la excluderea folosirii forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile dintre state, să ofere tuturor țărilor garanția deplină că sînt la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, în concordanță cu interesele și voința lor, dezvoltînd colaborarea dintre ele pe temeiul principiilor fundamentale ale dreptului internațional, într-un proces de durată.**

Această concepție a fost promovată cu consecvență de către țara noastră în contactele bilaterale sau multilaterale cu alte țări, fiind reflectată în diferite documente internaționale pe care România le-a încheiat cu alte state și, în prezent, își găsește aplicarea în forumul general-european de la Geneva.

În primul rînd, delegația română a acționat pentru ca **la conferință să se elaboreze un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor participante, care, cu primordialitate, să prevadă principiile de bază** pe care fiecare stat participant trebuie, așa cum se specifică și în directivele subcomisiei 1, să le respecte și să le aplice în relațiile sale cu toate celelalte state participante, indiferent de sistemul lor politic, economic sau social, în vederea asigurării păcii și securității tuturor statelor participante. Țara noastră consideră că un asemenea catalog al principiilor noi ale relațiilor dintre state urmează să cuprindă : egalitatea în drepturi a tuturor statelor, indiferent de orînduirea socială, mărime, situație geografică, apartenență sau neapartenență la alianțele militare ; respectarea dreptului fiecărui stat la existență liberă, la independență și suveranitate ; neamestecul, sub nici o formă și sub nici un pretext, în treburile interne ale statelor ; inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială ; excluderea definitivă din raporturile interstatale a forței sau amenințării cu forța, a presiunilor și metodelor de intimidare, reglementarea diferendelor exclusiv pe calea tratativelor pentru găsirea de soluții politice, pașnice, în toate împrejurările ; avantajul reciproc al statelor în colaborarea lor pe diverse planuri, ținîndu-se, totodată, seama de necesitatea sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare. Alte țări au sugerat o altă ordine de prezentare sau alte formulări privind toate sau numai unele dintre aceste principii. Pe baza lor, a fost luat în discuție fiecare principiu, existînd perspectiva reală ca toate să poată fi examinate pînă la 14 decembrie, urmînd ca lucrările să se reia în ianuarie 1974. Dificultățile care mai există sînt în parte rezultatul unor tendințe de reducere a ariei aplicării principiilor, de evitare a unor angajamente ferme de a le respecta, de evitare a formulării lor clare și precise.

Pe un teren mai puțin defrișat se desfășoară însă **eforturile pentru elaborarea de măsuri concrete de natură a duce la excluderea folosirii forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile dintre state.** Continentul nostru, așa cum a subliniat România la conferință, continuă să fie confruntat cu probleme acute care își așteaptă rezolvarea. Divizarea Europei în blocuri militare opuse, acumularea uriașă de armament în arsenalele statelor, prezența trupelor și bazelor militare străine, practicile discriminatorii și barierele artificiale ridicate în calea conlucrării fructuoase între popoare sînt incompatibile cu securitatea europeană, constituie tot atîția factori generatori de tensiune, suspiciune și neîncredere.

Tocmai răspunzînd la aceste cerințe pe care viața le pune în fața popoarelor și statelor de pe continent, delegația română a depus, după cum se știe, un document în organul special de lucru, care prevede măsuri menite să facă efectivă nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța și a prezentat o serie de propuneri concrete în subcomisia pentru probleme militare, privind dezangajarea militară și dezarmarea în Europa. Aceste propuneri prevăd în mod expres reducerea și, în cele din urmă, retragerea tuturor trupelor de pe teritoriul altor state, crearea de zone denuclearizate, interzicerea, reducerea și, în ultimă instanță, eliminarea totală din arsenalele militare a armelor nucleare și a celorlalte arme de distrugere în masă, crearea condițiilor pentru desființarea blocurilor militare și, în ultimă instanță, lichidarea acestora. Delegația noastră a reamintit inițiativa României de transformare a Balcanilor într-o zonă a conviețuirii pașnice, lipsită de arme nucleare, fără trupe străine și fără baze militare. De asemenea, delegația finlandeză a reluat propunerea guvernului său de stabilire a unei zone denuclearizate formată din țările nordice.

Dezbaterile pe aceste probleme au înregistrat, în cele două luni care au trecut de la începerea discuțiilor, progrese certe. Aceasta, în primul rînd prin faptul că toate aceste propuneri au fost acceptate să devină obiectul analizei la conferință, poziția în sprijinul adoptării de măsuri concrete cîștigînd, în același timp, tot mai mult teren. Practic, nu s-a înregistrat nici o obiecție față de această necesitate. Nu poate fi însă ignorat faptul că, pe măsură ce lucrările aprofundează problemele de conținut ale propunerilor, apar tendințe de evitare a măsurilor concrete sub motiv că „trebuie să se manifeste realism" sau că recomandările finale de la Helsinki ar pune limite în această privință. Tendințe mai accentuate de acest fel au apărut cu deosebire în subcomisia pentru probleme militare, ceea ce a atras preocuparea și nemulțumirea vădită a multor delegații. Popoarele europene, lumea întreagă urmăresc cu multă încredere și așteaptă ca această conferință să se încheie cu rezultate concrete care să ducă la o reducere efectivă a tensiunii în Europa, la măsuri concrete în direcția dezangajării militare și dezarmării, a excluderii forței și amenințării cu forța din relațiile dintre state.

Securitatea bazată pe angajamente ferme și măsuri concrete, care să asigure domnia deplină a normelor noi de conviețuire internațională, nu poate fi completă dacă nu are la bază **o dezvoltare a legăturilor dintre state prin contacte politice și schimburi economice și culturale, care să asigure acțiuni concertate, o creștere mai rapidă a potențialului economic al fiecărei țări și, în primul rînd, al țări-**

lor în curs de dezvoltare de pe continent, o mai bună cunoaștere reciprocă, în folosul tuturor. Aceste aspecte se dezbat în toate organele subsidiare, iar pe masa de lucru a negocierilor se găsesc numeroase propuneri de documente, inițiative și sugestii. Un bun cîștigat este că toate statele participante recunosc necesitatea dezvoltării cooperării în toate domeniile, înțelegînd că aceasta este singura cale spre progres, pace și securitate. S-a discutat mai mult însă despre procedură și moduri de abordare a problemelor, decît în legătură cu conținutul care trebuie dat cooperării și cu acțiunile concrete ce pot fi întreprinse în această direcție, în condițiile continentului european. Desigur că există unele condiții obiective, determinate de faptul că în Europa există țări cu sisteme politice, economice și sociale diferite, de mărime și cu potențial diferențiat, cu interese specifice izvorînd din evoluția lor istorică și așezarea geografică, iar pentru ajungerea la acorduri comune și reciproc avantajoase este nevoie să se manifeste înțelegere, răbdare și, mai presus de orice, voință politică. Atrage, însă, atenția faptul că, în afară de aceste situații obiective, au apărut și încercări de impunere a unor concepții unilaterale sau perpetuarea unor discriminări artificiale. Au apărut chiar tendințe de abordare a problemelor de la bloc la bloc, de natură să adîncească diviziarea, în loc să promoveze apropierea între națiuni și popoare. Asemenea tendințe au întîmpinat rezistența majorității delegațiilor, care s-au pronunțat pentru o analiză aprofundată pe întreaga tematică, cu participarea, în condiții de deplină egalitate, a tuturor delegațiilor, în vederea stabilirii de măsuri general acceptabile, menite să promoveze extinderea legăturilor dintre toate statele participante.

Cu aceeași tărie s-a impus și teza românească potrivit căreia statornicirea unor relații noi între state în Europa, care să ofere tuturor garanția deplină că sînt la adăpost de orice agresiune și că se pot dezvolta liber, în concordanță cu interesele și voința lor, **este un proces de durată, care necesită eforturi continue și susținute.** Este evident că actuala conferință, în pofida activității sale asidue și îndelungate, nu poate soluționa toate problemele cu care este confruntat continentul. Dar chiar presupunînd că s-ar reuși îndepărtarea tuturor dificultăților, viața nu se termină aici, ea continuă să pulseze, ridicînd noi probleme ce se cer soluționate în drumul continuu ascendent al lumii spre progres. A devenit tot mai evident pentru toți că procesul dezvoltării relațiilor normale și prietenești dintre statele participante, despre care vorbesc recomandările finale, trebuie să-și găsească continuitatea și după conferință, într-un cadru adecvat. Tocmai de aceea, pe ordinea de zi a fost inclus punctul patru, privind urmările (instituționale) ale conferinței, iar comitetul de coordonare a fost însărcinat cu examinarea lui pe baza progresului realizat la lucrări și a măsurilor ce vor fi elaborate „pentru a transpune în viață hotărîrile conferinței și a continua procesul îmbunătățirii securității și dezvoltării cooperării în Europa". În acest sens, România s-a pronunțat pentru crearea unui organism permanent de consultări, care ar oferi cadrul necesar continuării dialogului, propunere împărtășită de multe alte țări.

Există toate premisele ca, în urma eforturilor depuse de toate statele și prin luarea în considerare a tuturor pozițiilor expuse, aceste deziderate să-și găsească întruchiparea și în documentele asupra cărora se va fi convenit. Se va realiza, în acest fel, un pas important pentru ca această concepție să capete o bază materială ce ar urma să fie extinsă, pas cu pas, pe măsură ce se vor crea condițiile necesare în acest sens, pînă la înfăptuirea sistemului de securitate și cooperare în Europa.

A doua Conferință europeană a miniștrilor învățămîntului

Constantin Angheluță

Loc de desfășurare a numeroase manifestări cu caracter internațional ce au înscris capitala țării noastre în circuitul orașelor cu vocație de cooperare internațională, Bucureștiul va găzdui, între 26 noiembrie și 4 decembrie a. c., cea de-a II-a Conferință a miniștrilor învățămîntului din țările europene membre ale UNESCO.

Dinamica pe care pretutindeni o cunoaște învățămîntul, diversitatea și complexitatea problemelor cu care școala este astăzi confruntată determină o analiză și o evaluare a sistemelor de învățămînt, adaptarea acestuia la necesitățile etapei actuale de dezvoltare a societății.

Reuniunea de la București are loc ca urmare a unei hotărîri adoptate de cea de-a XVII-a sesiune a Conferinței generale a UNESCO (1972), care prevede, printre altele, organizarea la nivel guvernamental a unor întîlniri regionale. Totodată, conferința de la București transpune în fapt rezoluția de cooperare europeană prezentată de delegația română la sesiunea UNESCO din 1972, care invită statele membre „să dezvolte și să diversifice, prin respectarea principiilor dreptului internațional și a prevederilor acordurilor culturale și științifice, cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniile educației, științei, culturii și informației și să favorizeze schimburile în fiecare din aceste domenii". La lucrările conferinței au fost invitate să participe toate statele europene membre ale UNESCO, reprezentanți ai unor organizații interguvernamentale, precum și ai unor organizații internaționale neguvernamentale, care întrețin relații de cooperare cu UNESCO.

Cooperarea internațională în domeniul învățămîntului ca și cooperarea culturală în sensul cel mai larg pot contribui la realizarea obiectivelor generale cu caracter politic și social, cum ar fi o mai bună cunoaștere reciprocă a diferitelor țări din Europa, a istoriei și culturii acestora, favorizînd, în acest fel, opera de înțelegere și apropiere între popoare. Colaborarea în domeniul învățămîntului și, în special, în cel superior poate constitui unul din elementele acestui efort general de cooperare care se manifestă tot mai evident în epoca contemporană. Învățămîntul constituie unul din domeniile de cooperare în care dezvoltarea activităților comune și a schimbului de persoane și idei poate contribui — așa după cum se subliniază în Recomandările finale ale Conferinței general-europene în prima sa fază de la Helsinki — „la întărirea păcii și înțelegerii între popoarele statelor participante".

Un al doilea obiectiv se referă la însăși dezvoltarea învățămîntului, căci cooperarea internațională nu este numai un scop în sine, ci și un mijloc pentru ameliorarea acțiunii educative întreprinse pe plan mondial.

Apropiata conferință de la București este menită să examineze modul în care au fost aplicate în practică recomandările primei conferințe a miniștrilor europeni ai învățămîntului de la Viena, din 1967, pe a cărei ordine de zi au figurat probleme legate de accesul la învățămînt, prin prisma democratizării acestuia, avînd, ca un corolar firesc, accesul la educație al tuturor categoriilor sociale, indiferent de sex, rasă, religie, convingeri politice etc.

De asemenea, participanții — factori de răspundere pe linie de învățămînt, pedagogi, experți etc. — vor analiza evoluția structurilor, programului și metodelor din învățămîntul superior, în raport cu creșterea numărului de studenți, orientarea sistemelor educative spre educația permanentă. Statisticile UNESCO evidențiază sporirea efectivelor școlare în domeniul învățămîntului superior (de la 7 355 000 studenți în 1965 la 10 000 000 în 1971), ceea ce reclamă eforturi financiare susținute din partea statelor europene. Actualul ritm de dezvoltare a țărilor europene cere o adaptare a instituțiilor educative la nevoile concrete, o legare tot mai strînsă a învățămîntului de producție.

În sfîrșit, conferința va dezbate o serie de aspecte referitoare la cooperarea europeană în domeniul învățămîntului superior, va căuta căi și mijloace pentru intensificarea și diversificarea acesteia.

Legăturile interuniversitare, care continuă îndelungatele tradiții existente între institutele de învățămînt superior din țările europene, au cunoscut, cu fiecare an, noi dezvoltări ce au conferit cooperării europene noi valențe și dimensiuni. Astfel, în prezent, există peste 800 de instrumente de cooperare culturale încheiate între statele europene, majoritatea conținînd prevederi referitoare la învățămînt.

Pentru acțiunea viitoare a acestei organizații în domeniul cooperării intereuropene, un rol important revine Centrului european al UNESCO pentru învățămîntul superior, al cărui sediu se află instalat la București. Acest centru este chemat să devină un factor stimulator al cooperării europene în domeniul învățămîntului superior prin crearea unui sistem de informare și de documentare in această disciplină a spiritului uman care este învățămîntul, să organizeze reuniuni de experți, să faciliteze schimbul de experiență.

În acest cadru, participanții la conferința de la București vor aborda unele probleme privind dezvoltarea cooperării cu alte regiuni ale lumii, unite prin aceeași năzuință comună de conlucrare și înțelegere.

Conferința de la București a miniștrilor învățămîntului din țările europene membre ale UNESCO evidențiază, o dată în plus, vocația de cooperare internațională a țării noastre, profundul său atașament la nobilele idealuri ale acestei organizații.

Vizita ministrului afacerilor externe al României în R.D.Germană

Corespondență din Berlin de la C. Varvara

Berlin. Aspect de la primirea ministrului de externe George Macovescu de către Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G.

La 17 noiembrie, ministrul afacerilor externe al României, George Macovescu, își lua rămas bun pe aeroportul central Schönefeld de la ministrul afacerilor externe al Republicii Democrate Germane, Otto Winzer, la invitația căruia a sosit aici, la 13 noiembrie, într-o vizită oficială.

Vizita a prilejuit celor doi miniștri un schimb amplu și rodnic de păreri cu privire la stadiul actual și perspectivele relațiilor dintre cele două țări, precum și în legătură cu unele probleme internaționale actuale.

Pe lîngă rundele de convorbiri între George Macovescu și Otto Winzer, cronica vizitei a consemnat primirea ministrului român de către Erich Honecker, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, și de către Horst Sindermann, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane.

Întrevederile de la Berlin s-au desfășurat pe fundalul dezvoltării continue a raporturilor multilaterale dintre cele două țări și popoare, ridicate pe o nouă treaptă ca urmare a convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker, avute în mai 1972 la București, și a semnării, cu acest prilej, a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, care au deschis noi perspective de amplificare și diversificare a legăturilor de prietenie dintre România și R.D. Germană, slujind intereselor ambelor popoare, cauzei întăririi forțelor socialismului, a colaborării și păcii în lume.

Sînt elocvente dovezile în acest sens consemnate în ultima perioadă. Astfel, România a salutat cu vie satisfacție creșterea prestigiului și dezvoltarea relațiilor internaționale ale R.D.G., care și-au găsit o puternică afirmare în recunoașterea acestei țări de către 98 de state, ca și în primirea sa, cu drepturi depline, în Organizația Națiunilor Unite.

Un loc deosebit de important în evoluția relațiilor dintre România și R.D.G. revine cooperării economice și tehnico-științifice. Pe perioada 1971—1975 acordurile economice încheiate prevăd, în comparație cu cincinalul precedent, o sporire a livrărilor reciproce de mărfuri cu 70 la sută și extinderea cooperării în producție. Protocolul comercial pe 1973 prevede cantități care depășesc cu 33 la sută indicatorii acordului pe termen lung.

Relațiile economice dintre cele două țări acoperă astăzi aproape toate ramurile principale ale economiei naționale. De la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, din mai anul trecut, au fost încheiate zece noi acorduri de cooperare. Legăturile directe între întreprinderile și combinatele industriale ale celor două țări duc la o mai bună cunoaștere a posibilităților reciproce de livrare și cooperare, la o mai adîncă specializare în producție și la schimburi de experiență tehnico-științifică mai intense. Au fost, de asemenea, intensificate relațiile dintre conducerile ministerelor, ale instituțiilor și organelor centrale de planificare. Vizitele reciproce de lucru și convorbirile din anul acesta, pe care ministrul industriei construcțiilor de mașini grele, Ion Avram, ministrul industriei chimice, Mihai Florescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri și președintele Consiliului de Stat al Planificării, Manea Mănescu, le-au avut cu personalități de răspundere din R.D.G., ca Gerhard Zimmermann, ministrul pentru construcția de mașini grele și instalații, Rudi Georgi, ministrul pentru construcția de mașini-unelte, Günter Wyschowsky, ministrul pentru industria chimică, Gerhard Schürer, președintele Consiliului de Stat al Planificării, constituie exemple elocvente în acest sens.

O continuă dezvoltare cunoaște, de asemenea, colaborarea în domeniul culturii, artei, învățămîntului. În prezent, în R.D.G. are loc o amplă manifestare culturală : „Zilele muzicii românești în R.D.G.", replică a unei manifestări similare organizate în primăvara acestui an în țara noastră. Pe lîngă multe alte exemple în acest domeniu trebuie amintite manifestările organizate de Academia de Științe a R.D.G., consacrate împlinirii a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir, cu prilejul cărora au fost prezentate, de oameni de știință ai R.D.G. și români, referate de o înaltă ținută științifică.

Convorbirile România—R.D.G. la nivelul ministrilor afacerilor externe subliniază, deci, firesc, ansamblul dezvoltării pozitive a relațiilor dintre cele două țări.

La dejunul oferit de ministrul afacerilor externe al R.D.G., Otto Winzer, oaspetelui său, la 14 noiembrie, ministrul român a spus, de altfel, în toastul ținut cu această ocazie : „Așezînd în centrul politicii sale externe prietenia, alianța frățească și colaborarea multilaterală cu toate țările socialiste, Republica Socialistă România a acționat și va acționa cu perseverență în continuare pentru extinderea relațiilor pe toate planurile cu Republica Democrată Germană. Potențialul economic, tehnic și științific în continuă dezvoltare al României și R.D. Germane permite concretizarea a noi forme și modalități de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă, menite să ducă la consolidarea raporturilor dintre țările și popoarele noastre. Sîntem convinși că întărirea și adîncirea acestor relații, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, întrajutorării tovărășești și avantajului reciproc, a respectării suveranității și independenței, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne corespund pe deplin intereselor țărilor noastre, servesc unității țărilor socialiste, cauzei generale a socialismului și păcii".

La rîndul său, Otto Winzer, ministrul afacerilor externe al R.D.G., a spus cu același prilej : „Putem constata astăzi cu satisfacție că pe baza Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală din luna mai a anului trecut, colaborarea variată în toate domeniile vieții sociale s-a dezvoltat bine. În conformitate cu programul complex al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc s-a dezvoltat și a obținut impulsuri noi o colaborare din ce în ce mai strînsă în domeniul economic și tehnico-științific. S-au încheiat acorduri importante de cooperare și de specializare. S-au adîncit contactele directe dintre organele centrale de stat și instituțiile țărilor noastre. Și în domeniul cultural s-au înregistrat succese în colaborare. În domenii importante, cum sînt domeniul consular, traficul aerian, turismul, s-au diversificat reglementările pe bază de tratat".

Referindu-se la admiterea Republicii Democrate Germane în Organizația Națiunilor Unite, ministrul afacerilor externe al R.D.G. a exprimat mulțumirile călduroase ale P.S.U.G. și guvernului R.D.G. pentru sprijinul acordat de România în acest sens. „Sîntem convinși, a spus Otto Winzer, că Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană vor milita și în viitor, în cadrul Națiunilor Unite, precum și pe întreaga arenă internațională, pentru cauza comună a păcii și socialismului".

Așa cum reiese din comunicatul dat publicității la sfîrșitul vizitei, cei doi miniștri au examinat și o serie de probleme internaționale, printre care Conferința pentru securitate și cooperare europeană, situația din Orientul Apropiat ș.a.

În ceea ce privește Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, ei au relevat că aceasta oferă un cadru politic propice abordării de către reprezentanții tuturor statelor participante, pe baza deplinei egalități în drepturi, a problemelor de interes major pentru consolidarea destinderii, înțelegerii și colaborării dintre popoarele continentului, pentru garantarea unei securități trainice. Miniștrii au reafirmat hotărîrea guvernelor lor de a acționa în direcția încheierii cu succes și cît mai curînd posibil a Conferinței.

Cei doi miniștri și-au exprimat satisfacția lor în legătură cu începerea focului în Orientul Apropiat. Ei s-au pronunțat pentru realizarea neîntîrziată a rezoluțiilor Consiliului de Securitate al O.N.U., care trebuie să ducă la o reglementare pașnică și echitabilă a conflictului din Orientul Apropiat.

În evoluția relațiilor România—R.D.G., vizita ministrului român a marcat, fără îndoială, un eveniment important în procesul adîncirii și diversificării lor în interesul ambelor popoare, al întăririi forțelor socialismului, colaborării și păcii în lume.

ORIENTUL APROPIAT

„Bătălia pentru pace“

Corespondență din Beirut de Ia Crăciun Ionescu

Încercînd să definească faza actuală a situației din Orientul Apropiat și întreaga activitate diplomatică desfășurată în jurul ei, nu numai în zonă ci și pe plan mondial, comentatorii politici o denumesc frecvent, în mod plastic : „bătălia pentru pace“.

Este, într-adevăr, o bătălie grea și complicată — pe măsura situației mereu explozive, generată de un sfert de veac de permanentă neliniște, conflicte sîngeroase, incertitudini și suferințe —, care se desfășoară într-un cadru complex, cu multe implicații particulare dar și de ordin general. În această bătălie tancurile, tunurile și avioanele nu-și mai au locul, singurele arme valabile ce pot conduce la un rezultat satisfăcător fiind bunăvoința, echitatea, spiritul de conciliere și, în ultima instanță, voința de a reglementa pe căi politice problemele conflictuale din zonă.

În momentul de față este, desigur, prematur să întocmim bilanțuri. Cu toate acestea, se poate spune că etapa ce a urmat încetării focului a reușit să marcheze unele rezultate, poate modeste în comparație cu complexitatea situației și drumul lung care trebuie parcurs pînă la înfăptuirea unei păci trainice.

Ne referim, în primul rînd, la schimbul de prizonieri, început săptămîna trecută. Conform înțelegerii intervenite la 14 noiembrie, după trei zile de discuții la punctul de la km 101, reprezentanții Egiptului și Israelului au ajuns la un compromis în urma căruia, practic, patru din cele șase prevederi ale acordului — acceptat și semnat la 11 noiembrie — au început să fie puse în aplicare. Așa cum se arată în textul înțelegerii egipteano-israeliene (vezi caseta alăturată), Egiptul a înmînat lista completă a prizonierilor israelieni ; potrivit datelor Crucii Roșii Internaționale, Israelul deține 8 456 de prizonieri arabi (8 143 egipteni, 380 sirieni, 17 irakieni, 6 marocani), iar numărul răniților, civili și militari, din orașul Suez se cifrează la 1 200. După unele estimații, schimbul de prizonieri — dacă se menține ritmul actual — s-ar putea încheia în cîteva zile. Este, evident, doar un început, pentru că însuși acordul amintit cuprinde și alte puncte în direcția cărora încă nu s-au făcut pași, iar unele declarații, referitoare în special la problema retragerii forțelor beligerante pe pozițiile de la 22 octombrie, nu sînt de natură să îndemne la un optimism prea pronunțat. Într-adevăr, așa cum remarca un corespondent al agenției „France Presse“, „drumul de la km 101 la Geneva, unde s-ar putea desfășura conferința generală de pace, rămîne presărat cu obstacole“.

În viziunea lui Henry Kissinger — dacă luăm în considerație cele afirmate de cotidianul libanez „Al Anwar“ — diferitele etape ale soluționării conflictului din Orientul Apropiat ar urma să se succeadă astfel : într-o primă perioadă, ar fi vorba de consolidarea încetării focului și revenirea beligeranților la pozițiile pe care le ocupau la 22 octombrie. Pentru secretarul de stat american, subliniază ziarul, această fază este importantă și „necesită multe eforturi și concesii“. A doua etapă ar fi hotărîrea datei și locului conferinței pentru pace. Kissinger, arată „Al Anwar“, așteaptă ca această conferință să aibă loc la Geneva, ea urmînd să examineze exclusiv aplicarea rezoluției 242 a Consiliului de Securitate. A treia etapă s-ar referi la modalitățile retragerii Israelului și la delimitările de frontiere. În termenii proiectului lui Kissinger, O.N.U. va controla provizoriu Charm El Cheik, iar Egiptul se va angaja să redeschidă Canalul Suez și să ridice blocada asupra strîmtorii Bab el Mandeb. Pe frontul sirian, forțele israeliene se vor retrage la linia crestelor care domină cîmpia Tiberiada, pentru a face loc armatelor siriene, cele două armate urmînd a fi separate printr-o zonă demilitarizată. Malul occidental al Iordanului și Gaza vor fi, potrivit lui Kissinger, demilitarizate și date palestinienilor.

Problemă primordială în prezent, conferința de pace ce ar trebui să-și înceapă lucrările cît mai urgent, constituie subiectul unor largi discuții privind data, componența participării, ordinea de zi, toate aceste puncte rămînînd, în continua-

Textul acordului egipteano – israelian privind schimbul de prizonieri

Comandamentul militar israelian a dat publicității textul următorului acord încheiat cu Egiptul asupra schimbului de prizonieri și transferul punctelor de control de pe șoseaua Cairo—Suez reprezentanților O.N.U. :

La întîlnirea care a avut loc miercuri între delegația forțelor de apărare israeliene, condusă de generalul Aharon Yariv, și delegația egipteană, condusă de generalul Gamazy, au fost finalizate următoarele aranjamente practice decurgînd din acordul semnat duminică 11 noiembrie :

a) Joi la ora 8,00 va începe schimbul de prizonieri răniți și nerăniți. La această oră, primul grup de prizonieri va părăsi Egiptul plecînd spre Israel. Prizonierii, al căror schimb se efectuează sub auspiciile Crucii Roșii Internaționale, vor fi transportați simultan pe calea aerului din Egipt în Israel și invers. Schimbul va dura aproximativ o săptămînă ;

b) S-a căzut de acord asupra aranjamentelor privind livrările nemilitare pentru orașul Suez și Armata a III-a ;

c) A fost finalizată, de asemenea, problema punctelor de control pe șoseaua Cairo—Suez. O.N.U. va răspunde pentru activitatea acestor puncte de control și va supraveghea convoaiele care transportă provizii pentru Suez și Armata a III-a.

În cursul întîlnirii, generalul Yariv a primit lista completă a prizonierilor israelieni deținuți de Egipt — 238 de oameni.

Schimb de prizonieri între Cairo și Tel Aviv

Km 101 între Cairo și Suez: un moment din timpul convorbirilor egipteano-israeliene: general-locotenentul Mohammed Gamazy și general-maiorul israelian Aharon Yariv (stînga).

re, o ecuație cu multe necunoscute. Conferința va avea loc în decembrie, așa cum se anunțase inițial, sau va fi amînată pentru anul viitor? Pornind de la declarațiile recente ale premierului israelian Golda Meir — că țara sa nu este în măsură să se prezinte la masa tratativelor înainte de desfășurarea alegerilor parlamentare de la sfîrșitul lunii viitoare care ar putea să conducă la o schimbare a actualului guvern de la Tel Aviv — n-ar fi exclusă o amînare a conferinței de pace.

Farticiparea nominală la conferința de pace suscită și ea vii discuții. Va fi un „congres al păcii" cu o participare largă, mult dincolo de granițele conflictului din Orientul Apropiat, sau la masa conferinței vor lua loc doar părțile direct interesate, sub auspiciile unor mari puteri sau a Organizației Națiunilor Unite? Există diferențe de păreri în ce privește participarea arabă, prezența la tratative a reprezentanților rezistenței palestiniene fiind cerută de unii și contestată de alții. Deocamdată, nici conducerea Organizației de Eliberare a Palestinei (O.E.P.) nu și-a precizat poziția cu exactitate, pendulînd încă între tendințe contrarii față de acceptarea sau neacceptarea încetării focului. Vizitele pe care președintele Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat, le-a continuat în ultima săptămînă în mai multe capitale arabe au urmărit, probabil, unele clarificări și sprijin în favoarea rezistenței palestiniene care se află în momentul crucial al unei opțiuni definitorii. Situația rezistenței palestiniene față de evoluția recentă a evenimentelor din regiune — subliniază observatorii arabi — va constitui și subiectul convorbirilor pe care Yasser Arafat le va purta la Moscova, unde a plecat, la 19 noiembrie, în fruntea unei delegații reprezentînd toate organizațiile palestiniene.

Ideea unui „guvern palestinian provizoriu" sau al unui „guvern în exil" circulă tot mai frecvent și comentariile pe această temă sînt extrem de vii și numeroase.

Problema palestiniană, una din chestiunile cele mai spinoase ale situației actuale și viitoare din Orientul Apropiat, comportă neapărat o rezolvare acceptabilă și echitabilă, în primul rînd pentru palestinieni, fără de care nu se va putea ajunge la o reglementare de durată.

Printre cei interesați, în primul rînd, în rezolvarea acestei probleme complicate se află, fără îndoială, Libanul, pe teritoriul căruia trăiesc peste 300 000 de palestinieni și unde își au sediul conducerile organizațiilor componente ale rezistenței, inclusiv Comitetul Executiv al O.E.P. Palestinienii din Liban trăiesc în majoritatea lor în cele 16 tabere răspîndite din extremitatea nordică pînă în cea sudică a țării, inclusiv în inima Beirutului, cei mai mulți aflîndu-se aici din 1948 sau fiind născuți în tabere. Problema este cu atît mai complexă cu cît palestinienii din Liban nu provin din Cisiordania sau Gaza și formarea unui stat palestinian pe teritoriile respective, așa cum preconizează unele planuri, nu înseamnă neapărat existența posibilității de absorbire și pentru ei. Economia libaneză nu i-a putut îngloba pînă acum și nu sînt de întrevăzut condiții nici în viitorul apropiat, date fiind densitatea populației și resursele naturale ale Libanului, palestinienii din tabere subzistînd, în cei 25 de ani de cînd se află acolo, în general de pe urma ajutoarelor acordate din fondurile O.N.U. pentru refugiați.

Orice proiecte de rezolvare a problemei palestiniene trebuie să aibă în vedere toate laturile ei, găsindu-le modalități de soluționare, aceasta fiind tema asupra căreia Libanul insistă în cadrul viei sale activități diplomatice, concretizată, în ultima săptămînă, și prin vizita importantă efectuată de premierul Takieddine Solh în Arabia Saudită și întrevederea sa cu regele Feisal. Nu mai puțin interesată în problema palestiniană este și Iordania care, așa după cum indică unele surse din Beirut, și-ar fi expus poziția în cadrul unor mesaje adresate în ultimul timp de regele Hussein unor șefi de state arabe, bazată pe mai vechiul plan al unui stat federalizat iordaniano-palestinian. Idee viu controversată la vremea ei ar putea, însă, conform relatărilor, să fie reconsiderată chiar de unii dintre adversarii săi inițiali. Problema va constitui, fără îndoială, unul din subiectele centrale ale dezbaterilor conferinței la nivel înalt a țărilor arabe de la Alger.

Ținînd seama de toate aspectele situației din Orientul Apropiat, „bătălia pentru pace" continuă pe coordonate diverse, contribuțiile din orice parte fiind binevenite și chiar necesare, dacă luăm în considerație implicațiile pe plan internațional ale crizei din această regiune, o soluționare eficientă și pe cît posibil mai rapidă fiind de dorit în interesul păcii mondiale. În acest sens, în vremea din urmă, pe plan mondial s-a înregistrat o serie de luări de poziție semnificative, în care se insistă asupra necesității participării întregii comunități internaționale la găsirea de soluții trainice. Expunînd poziția țării sale față de criza din această regiune a lumii, președintele Georges Pompidou declara la conferința la nivel înalt franco-africană de la Paris: „Dacă în aplicarea acordului de pace nu este angajată toată lumea, conflictul poate oricînd să reizbucnească", evidențiind, totodată, „preocuparea Franței pentru ca pacea în Orientul Apropiat să fie garantată de întreaga comunitate internațională și nu numai de cîteva țări". Pe aceeași linie, cancelarul Willy Brandt sublinia, cu prilejul reuniunii de la Copenhaga, faptul că „fiecare țară are posibilitatea, prin relațiile bilaterale pe care le întreține cu beligeranții, să acționeze pe o cale utilă".

România, după cum se știe, a acordat întotdeauna o atenție deosebită conflictului din Orientul Apropiat, soluționarea sa plasînd-o în contextul necesar al eforturilor ce trebuie depuse de toate țările, mari, mijlocii și mici, în vederea statorniciriii unui climat de pace, înțelegere, echitate și cooperare internațională, căutînd în toate situațiile să-și aducă contribuția sa rodnică. Este bine cunoscută poziția constructivă adoptată de țara noastră în timpul recentului conflict armat și în perioada ce a urmat. Poziția României nu a vizat nici în trecut, nici în prezent o soluționare provizorie sau conjuncturală, ci una definitivă, solidă, care să dea posibilitate popoarelor din această regiune să-și dedice toate forțele și resursele dezvoltării economice și social-culturale. Atitudinea principială a

Reuniuni interarabe: cronologie

Sase conferințe arabe la nivel înalt au precedat reuniunea șefilor de stat și suveranilor țărilor arabe care urmează să-și deschidă lucrările la 26 noiembrie la Alger.

Cairo (13—17 ianuarie 1964): convocată la inițiativa fostului președinte Nasser pentru a organiza o ripostă comună la proiectul israelian de deviere a apelor Iordanului în deșertul Neghev. Se preconiza organizarea unor lucrări similare pe afluenții Iordanului, prin care Israelul să fie lipsit de o parte din apele acestuia.

Alexandria (5—11 septembrie 1964): a hotărît transpunerea imediată în practică a proiectelor de exploatare a apelor Iordanului și afluenților săi și a salutat crearea, în mai 1964, a Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) și hotărîrea acesteia de a înființa o armată de eliberare palestiniană.

Casablanca (13—18 septembrie 1965): participanții (au fost absente Tunisia și Yemenul de Sud) s-au declarat de acord cu punctul de vedere al lui Nasser, potrivit căruia este necesară o pregătire îndelungată înainte de a se lua în considerare o soluție militară împotriva Israelului. În consecință, pentru a se evita o ripostă militară israeliană, planul arab de deviere a apelor Iordanului și afluenților săi a fost modificat. A fost încheiat un pact de solidaritate arabă, care prevedea coexistența pașnică între țările arabe cu regimuri politice diferite.

Khartum (29 august — 2 septembrie 1967): comunicatul comun semnat de participanți menționa, între altele, hotărîrea de unificare a acțiunilor politice și diplomatice în vederea lichidării urmărilor conflictului arabo-israelian, excluzînd însă recunoașterea statului Israel și tratativele directe cu acesta. S-a hotărît reluarea exporturilor de petrol în țările occidentale.

Rabat (21—24 decembrie 1969): nu s-a publicat nici un comunicat comun, deoarece, participanții nu au reușit să se pună de acord asupra unui punct de vedere unanim acceptabil în ce privește angajarea materială a tuturor țărilor arabe în conflictul cu Israelul.

Cairo (21—27 septembrie 1970): a consacrat reconcilierea dintre regele Hussein al Iordaniei și Yasser Arafat, președintele O.E.P., prin semnarea unui acord care punea capăt ostilităților sîngeroase din Iordania.

României și-a găsit aprecieri sincere în rîndul statelor din zonă.

Ultima perioadă a înregistrat noi acțiuni ale dinamicii politicii noastre externe în vederea statornicirii păcii în această regiune, acțiuni care se înscriu în contextul activității intense, multilaterale — examinată și de recenta ședință a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — desfășurată de România, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din primul moment al izbucnirii recentului conflict. Astfel, la Cairo, Corneliu Mănescu, reprezentant al președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a fost primit de șeful statului egiptean, Anwar Sadat, căruia i-a remis un mesaj din partea președintelui Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Președintele Anwar Sadat a exprimat mulțumiri călduroase pentru mesaj și pentru interesul pe care președintele Nicolae Ceaușescu îl manifestă în vederea găsirii unei soluții politice care poate conduce la realizarea unei păci juste și echitabile în Orientul Apropiat. Șeful statului egiptean a transmis, la rîndul său, președintelui Consiliului de Stat al României cele mai călduroase urări de sănătate și fericire personală, de progres și prosperitate pentru poporul român.

De asemenea, reprezentantul președintelui Consiliului de Stat al României a avut o întîlnire, desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, cu membrii Secretariatului Comitetului Uniunii Socialiste Arabe (U.S.A.) al orașului Cairo și ai Consiliului de conducere ai Asociației de prietenie egipteano-română. Cu acest prilej, au fost evocate legăturile strînse de prietenie și colaborare între P.C.R. și U.S.A., între cele două țări și popoare, subliniindu-se că aceasta corespunde intereselor popoarelor român și egiptean, cauzei păcii în Orientul Apropiat și în întreaga lume, înțelegerii și cooperării internaționale. În cadrul întîlnirii, Sayed Zaki, prim-secretar al Comitetului U.S.A. al orașului Cairo, președinte al Asociației de prietenie egipteano-română, a exprimat mulțumiri călduroase pentru contribuția activă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a României, la instaurarea unei păci juste și echitabile în Orientul Apropiat.

La rîndul său, Mircea Malița, reprezentant special al președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a înmînat președintelui Siriei, Hafez El-Assad, președintelui Irakului, Ahmed Hassan al Bakr și președintelui Libanului, Suleiman Frangieh, mesaje personale din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Șefii statelor amintite au transmis, la rîndul lor, calde salutări președintelui Nicolae Ceaușescu și urări de sănătate și fericire, împreună cu cele mai bune sentimente pentru poporul român prieten.

Cu aceste ocazii, șefii statelor arabe vizitate au avut cu Mircea Malița schimburi de vederi asupra situației din Orientul Apropiat, a pozițiilor, propunerilor și acțiunilor întreprinse de România și țările respective în acest domeniu. De asemenea, în cadrul convorbirilor, a fost evocată cooperarea fructuoasă existentă între aceste țări și România, exprimîndu-se, totodată, dorința dezvoltării lor, precum și a continuării dialogului ce-și dovedește utilitatea.

Vizitele reprezentanților personali ai șefului statului român, în scopul înmînării mesajelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost reflectate pe larg de presa și posturile de radio și televiziune din Egipt, Siria, Irak și Liban, care au subliniat cu acest prilej relațiile prietenești dintre țările noastre, dorința comună de a dezvolta și întări colaborarea existentă în multiple domenii.

Eforturile depuse de România în sprijinul soluționării juste și trainice a situației din Orientul Apropiat constituie noi și elocvente mărturii ale activității constructive a politicii sale externe, în sprijinul păcii și cooperării internaționale.

Un interviu al generalului Ahmed Ismail

În cronica sa săptămînală, Heikal reproduce în cotidianul „Al Ahram" — al cărui redactor-șef este — un interviu acordat recent de ministrul egiptean de război, generalul Ahmed Ismail.

Generalul Ismail ar fi dezvăluit ziaristului egiptean că numai președintele Sadat și el personal erau la curent cu data și ora exactă a traversării Canalului de către trupele egiptene. «Am început numărătoarea inversă cu o lună înainte de data prevăzută și pregătirea operațiunii „scînteia" a solicitat o muncă deosebit de minuțioasă și delicată».

Data și ora declanșării operațiunilor militare au fost dictate din considerente de ordin militar și politic, a afirmat Ismail Ali. „Noi doream o noapte cu lună, cînd curentul în Canal nu stinjenește traversarea. 6 octombrie întrunea aceste condiții și această dată fusese aleasă de mai multe luni... În ce-i privește pe sirieni ei erau partizanii începerii atacului în zori. Am discutat îndelung și m-am dus la Damasc la 30 septembrie pentru a reglementa definitiv această problemă". Generalul egiptean a subliniat în numeroase rînduri „importanța elementului surpriză" în întrega operațiune.

Generalul Ismail a afirmat că „pierderile armatei egiptene au fost inferioare celor suferite în 1967". Vorbind de defășurarea operațiunilor militare în Sinai, generalul egiptean a arătat că înaintarea forțelor a fost sprijinită de prezența unei puternice rețele de rachete sol-aer pe malul vestic al Canalului Suez.

O.N.U.

În sprijinul năzuințelor poporului coreean

Corespondență din New York de la C. Traian

Prezențe constante în preocupările Națiunilor Unite din ultimii 26 de ani, problemele privind Coreea fac din nou, în acest an, obiectul dezbaterii în Adunarea Generală. O serie de factori și evenimente, cu o profundă semnificație, deosebesc însă, în mod calitativ, dezbaterile de la actuala sesiune de cele de pînă acum, ceea ce explică interesul și participarea largă a statelor membre la examinarea acestei probleme.

Titlul punctului în cadrul căruia se desfășoară discuțiile este nou și semnificativ prin el însuși : „Crearea condițiilor favorabile pentru accelerarea reunificării independente și pașnice a Coreei". Chiar simpla înscriere pe agendă n-a fost ușoară, reclamînd doi ani de eforturi susținute — din momentul în care un grup de țări socialiste și nealiniate, între care și România, l-au propus pentru prima dată — cu scopul de a stimula o nouă abordare a problemei coreene la O.N.U. și de a reda Organizației rolul său firesc în problemele Coreei, în conformitate cu Carta.

În al doilea rînd, dezbaterea se desfășoară pe fundalul declarației comune a Nordului și Sudului, publicată în iulie 1972, care a reprezentat un moment de semnificație istorică pentru destinele națiunii coreene și a consacrat voința acesteia, exprimată în cele trei principii cunoscute : independență, reunificare pașnică și unitate națională.

În al treilea rînd, pentru întîia oară în pătrarul de veac care s-a scurs de cînd problemele Coreei au fost aduse la O.N.U., la dezbateri au fost invitați, fără condiții, reprezentanții R.P.D. Coreene. Delegația română și alte numeroase delegații au salutat cu căldură participarea la lucrări a solilor R.P.D. Coreene, reprezentanți ai uneia din părțile direct interesate, împiedicate pînă acum în mod arbitrar să ia parte la discutarea unei probleme de importanță vitală pentru poporul coreean.

Ca urmare, Adunarea Generală a putut asculta, pentru prima dată din sursă directă, competentă, glasul și voința reprezentanților autentici ai poporului coreean. Într-o amplă intervenție, întemeiată pe fapte și pe argumente convingătoare, șeful delegației R.P.D. Coreene, adjunctul ministrului de externe, Li Tong Mok, a prezentat poziția R.P.D. Coreene îndreptată neabătut spre reunificarea țării și cerințele sale legitime ca O.N.U. să joace rolul care-i revine, în virtutea Cartei, în sprijinul aspirațiilor naționale ale poporului coreean. Marea majoritate a delegațiilor a apreciat această intervenție ca o contribuție de seamă la lucrările sesiunii.

Dezbaterile de pînă acum au pus în evidență două tendințe diferite de abordare a modului în care O.N.U. trebuie să acționeze față de evoluția situației și a evenimentelor din Coreea.

Prima abordare, susținută de majoritatea celor care au luat cuvîntul, propune ca O.N.U., în acord cu scopurile și principiile Cartei, să manifeste receptivitate față de dezvoltările pozitive care au loc în Coreea, să încurajeze dialogul dintre Nord și Sud în vederea realizării unității naționale și să fie lăsat poporul coreean să-și rezolve singur problemele, fără nici un amestec din afară. Această abordare constituie esența unui proiect de rezoluție, prezentat de 35 de delegații, între care și cea română, și care cere desființarea așazisei „comisii a O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei", anularea dreptului trupelor străine din Coreea de Sud de a folosi drapelul O.N.U. și dizolvarea „co-

mandamentului O.N.U.", precum și retragerea tuturor trupelor străine staționate în Coreea de Sud. Cu alte cuvinte, acest proiect de rezoluție cere înlăturarea obstacolelor care stau în calea reunificării țării.

Este de remarcat că așa-zisa comisie a O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei — creată în mod ilegal în urmă cu 26 de ani, menținută și folosită ca instrument de amestec în treburile interne ale poporului coreean — în fața eșecului menirii ei și a hotărîrii iminente a majorității membrilor O.N.U. de a-i pune capăt a socotit mai „onorabil" ca în „raportul" său către Adunarea Generală la această sesiune să propună autodizolvarea sa. Este o recunoaștere din partea înșeși creatorilor „comisiei" a inutilității și naturii dăunătoare a activităților ei. Este, în același timp, un succes de seamă al politicii consecvente a R.P.D. Coreene care, de-a lungul anilor, a militat neîncetat pentru desființarea acestei „comisii".

În ce privește celelalte cerințe ale acestui proiect de rezoluție, justețea lor — după cum au relevat foarte multe delegații — rezidă în faptul că dreptul de a folosi drapelul O.N.U. de către trupele străine din Coreea de Sud a fost acordat arbitrar și că activitatea „comandamentului O.N.U." în Coreea n-a avut în realitate nici o legătură cu O.N.U., desfășurîndu-se în afara oricărui control din partea Organizației. Elocventă în această privință este relatarea unuia din comandanții „trupelor O.N.U." din vremea războiului din Coreea, citată în cursul dezbaterilor de reprezentantul Sudanului : „Eram comandant general al forțelor O.N.U. în Coreea, însă nu-mi amintesc să fi primit ordine în vreo formă oarecare din partea Națiunilor Unite pe durata întregului război... Nu, nu depindeam cu nimic de Națiunile Unite".

Participanții la dezbateri au reliefat numeroase fapte care au demonstrat, fără putință de tăgadă, că trupele care, de mai bine de două decenii, staționează în Coreea de Sud au împrumutat un nume care nu le aparține și au fost folosite în interese cu totul străine de cele ale Organizației. Majoritatea lor a subliniat că desființarea „comandamentului O.N.U." și retragerea tuturor trupelor străine din Coreea de Sud reprezintă exigențe indispensabile pentru crearea condițiilor propice realizării procesului de reunificare pașnică și independentă a Coreei.

În cursul dezbaterilor, a fost avansat și un alt proiect de rezoluție, prezentat Adunării Generale la inițiativa S.U.A., Japoniei și unor țări vest-europene. Proiectul — așa cum îl caracteriza șeful delegației R.P.D. Coreene — „subliniază deschis necesitatea menținerii unui armistițiu instabil în locul unei păci trainice în Coreea, caută sub acest pretext continuarea prezenței trupelor străine în Coreea de Sud și cheamă la păstrarea împărțirii Coreei în nord și sud, în locul reunificării ei". Acest proiect propune intrarea separată în O.N.U. a R.P.D. Coreene și a Coreei de Sud, ca „mijloc de promovare a menținerii păcii și securității în regiune".

Numeroase delegații, printre care și cea română, s-au pronunțat ferm împotriva unei asemenea propuneri, în care au văzut o manevră pentru a consacra, prin forul politic pe care îl reprezintă O.N.U., diviziunea țării și crearea de noi obstacole dialogului în vederea reunificării pașnice și independente a Coreei. În legătură cu aceasta, au fost evocate propunerile rezonabile și constructive ale R.P.D. Coreene, ca Nordul și Sudul să se manifeste împreună în domeniul relațiilor externe, evitînd consacrarea împărțirii țării prin recunoașterea internațională a două state distincte ; dacă Nordul și Sudul doresc să intre în O.N.U. înainte de reunificare, aceasta trebuie făcută ca un singur stat, sub numele de „Republica Confederală Koryo", după ce o astfel de confederație va fi fost constituită.

În spiritul atașamentului neclintit al țării noastre față de idealurile de libertate și independență ale popoarelor, al tradițiilor de trainică prietenie și solidaritate statornicite între România și R.P.D. Coreeană, delegația română ia parte activă la examinarea problemelor privind Coreea în Adunarea Generală și s-a pronunțat cu hotărîre în dezbateri alături de cauza dreaptă a poporului coreean, în sprijinul aspirațiilor tuturor coreenilor de a trăi liber, într-o patrie unită, independentă și democratică.

Aici, la O.N.U. este larg împărtășită încrederea că, la încheierea actualelor dezbateri — prevăzută pentru săptămîna viitoare — Adunarea Generală va fi în măsură să adopte hotărîri care să facă dovada că Organizația Națiunilor Unite își îndeplinește rolul ce i-a fost încredințat prin Cartă și că, în conformitate cu principiile care îi călăuzesc activitatea, va putea, prin acțiunile ce le va întreprinde să aducă o contribuție reală, pozitivă, la înlesnirea eforturilor poporului coreean îndreptate spre unificarea țării.

VIENA

Europa și reuniunea celor 19

Corespondență de la Corneliu Vlad

În marea sală de conferințe de la Kongresshaus, din cartierul vienez Gaudenzdorf, continuă negocierile asupra reducerii trupelor și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală (prescurtat, după denumirea oficială în limba engleză a reuniunii — MURFAAMCE). După primele două ședințe plenare, consacrate prezentării intervențiilor generale introductive ale șefilor delegațiilor statelor participante, ședințe al căror conținut a fost adus la cunoștința publicului, lucrările reuniunii se desfășoară cu ușile închise, dat fiind faptul că, așa cum s-a stabilit în primăvară, la convorbirile pregătitoare, „după declarațiile de deschidere, procedurile și documentele întîlnirilor vor fi confidențiale, cu excepția acelor probleme asupra cărora s-a căzut de acord anticipat că vor fi supuse altor proceduri : nu vor exista procese-verbale oficiale ale întîlnirilor, cu excepția cazurilor cînd se cade de acord altfel".

Pentru informarea lor, ziariștii acreditați pe lîngă reuniune beneficiază, în primul rînd, de veștile privind desfășurarea ședințelor plenare (întrunite, pînă acum, de două ori pe săptămînă — în zilele de marți și joi). Desfășurarea ședințelor plenare este anunțată printr-un comunicat de presă (cu un conținut succint, cuprinzînd, de regulă, doar lista vorbitorilor) sau este pur și simplu confirmată de membrii diferitelor delegații în cadrul întîlnirilor cu corespondenții de presă.

Cu tot caracterul confidențial al negocierilor, este evident că, prin importanța și locul lor specific în cadrul larg al eforturilor vizînd înfăptuirea dezangajării militare și a dezarmării pe continentul european, problemele reducerii trupelor și armamentelor în Europa centrală se mențin constant în atenția publică. Pozițiile de principiu ale celor 19 state participante la negocieri — expuse în intervențiile rostite în ședințele din 30 și 31 octombrie — punctele de vedere în materie exprimate de factori de răspundere din alte state ale continentului învederează largul consens existent asupra necesității de a considera negocierile de la Viena și acordurile ce urmează a finaliza această activitate în contextul general european. „Ca țară gazdă a tratativelor, precum și ca țară așezată în centrul Europei, Austria este sincer interesată în succesul acestor strădanii — declara, în cuvîntul inaugural al reuniunii, ministrul

Belgrad. Convorbiri iugoslavo-libiene la nivel înalt : președintele Iosip Broz Tito îl primește pe Moammer El Gedafi, șeful statului libian

austriac al afacerilor externe, dr. Rudolf Kirchschlaeger. Plecînd de la interdependența actuală între soarta statelor și popoarelor și securitatea pe continent, înțelese ca un tot unic — se adresa el participanților — noi vedem în eforturile dumneavoastră și o muncă pentru securitatea deplină a Austriei".

Însuși scopul declarat al negocierilor constă, de fapt, în „a contribui la relații mai bune și la întărirea păcii și securității în Europa" (citat din comunicatul final din 28 iunie al consultărilor preliminare), numeroși participanți la tratative subliniind necesitatea completării destinderii în domeniul politic cu măsuri de destindere în plan militar. Asemenea reprezentantului Ungariei, numeroși vorbitori au apreciat că „realizarea reducerii reciproce a trupelor și armamentelor în Europa centrală va fi un semn al dezvoltării atmosferei general-europene, va contribui la securitatea trainică și pe termen lung a continentului". „Considerăm că este important — declara, la rîndul său, reprezentantul Norvegiei — să privim procesul acestor negocieri într-o perspectivă europeană mai largă". Din această „perspectivă europeană mai largă" a fost, de altfel, evocată, practic, de către participanții la negocieri, necesitatea respectării stricte a drepturilor și intereselor legitime ale tuturor țărilor participante, ale tuturor țărilor și zonelor continentului, atunci cînd se are în vedere adoptarea preconizatelor măsuri de reducere a trupelor și armamentelor din Europa centrală. Invocarea principiului nediminuării securității statelor participante — ce se regăsește într-o formă sau alta în punctele de vedere exprimate în cursul negocierilor de reprezentanții Bulgariei, Cehoslovaciei, Danemarcei, R.D.G., R.F.G., Greciei, Italiei, Norvegiei, Poloniei, S.U.A., U.R.S.S. etc — traduce, de fapt, preocuparea manifestă pentru pacea și securitatea fiecăreia din națiunile europene și a continentului în ansamblul său. „Principiul nediminuării securității, asupra căruia s-a căzut de acord — spunea reprezentantul Turciei — va constitui baza negocierilor și va guverna eforturile participanților vizînd realizarea de acorduri satisfăcătoare pentru toți". „Respectarea strictă a principiului securității egale — observa și reprezentantul R.D.G. — este de o importanță fundamentală pentru negocieri".

Pornind de la aprecierea că pacea și securitatea generală constituie un tot indivizibil, mulți vorbitori au evocat necesitatea luării în considerație în decursul negocierilor și în adoptarea măsurilor concrete — și a intereselor fundamentale ale tuturor celorlalte state și zone ale continentului, ca o condiție obligatorie pentru realizarea unor progrese reale și durabile pe calea destinderii și înțelegerii în Europa și în lume. Reprezentantul Danemarcei afirma că „aranjamentele privind o reducere a forțelor în Europa centrală nu trebuie să ducă în nici un fel la o creștere a tensiunii militare sau la dezechilibre în alte zone ale continentului", iar opinia sa este larg împărtășită în rîndul participanților.

Orice măsură de dezangajare militară sau dezarmare în Europa, inclusiv reducerea de trupe și armamente în zona sa centrală, interesează, de fapt, toate țările europene prin implicațiile sale evidente asupra securității acestor state. Declarația, citată mai sus, a ministrului de externe austriac, este elocventă în acest sens ; la fel de semnificativă este și poziția exprimată cu cîtva timp în urmă, în cadrul unui interviu, de șeful Departamentului politic federal al Elveției, Pierre Graber, potrivit căruia „nu înseamnă că ansamblul problemelor pe care le pune o reducere reciprocă și echilibrată a forțelor pe continentul nostru este lipsită de interes sau de importanță pentru statele care nu aparțin blocurilor militare și pentru statele neutre. Aspectele politice ale securității în Europa, care formează obiectul Conferinței general-europene, continua el, nu pot fi separate de problemele securității militare". Și alte state neparticipante la negocierile de la Viena și-au făcut cunoscută dorința de a fi informate asupra evoluției acestora, unele din ele chiar în cadrul lucrărilor celei de-a doua faze a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Poziții în acest sens sînt exprimate și în diferite alte sectoare ale vieții politico-diplomatice europene. Să ne referim, de pildă, la comunicatul dat publicității cu ocazia vizitei din luna aprilie în Iugoslavia a cancelarului vest-german, Willy Brandt, document în care se arată că „viitoarele înțelegeri privind reducerea forțelor armate și a armamentelor în Europa centrală nu trebuie să se reflecte negativ asupra altor zone ale Europei și trebuie luate în considerație și interesele țărilor care nu participă la aceste convorbiri".

Interesul legitim cu care sînt privite în țările Europei negocierile de la Viena a făcut ca, încă din timpul consultărilor preliminare ale acestora, o serie de state europene să evoce posibilitatea eventualei lor participări, într-o formă sau alta, la reuniunea din capitala Austriei. În interviul din care am citat, șeful diplomației elveține sublinia că „dacă negocierile vor fi deschise tuturor statelor europene invitate la Conferința pentru securitate, va trebui să luăm o hotărîre în ce privește participarea noastră". Detaliind rațiunile unui asemenea demers, Pierre Graber spunea : „Mai întîi, pentru că astfel vom putea fi cel mai bine informați asupra desfășurării negocierilor. Apoi, ne vom putea apăra interesele ori de cîte ori aceasta va apărea necesar. În al treilea rînd, vom putea, eventual, conlucra la elaborarea de soluții acceptabile pentru toate părțile". În cursul unei conferințe de presă, șeful delegației Olandei se declara, la rîndul său, în favoarea prezenței la negocieri, într-o modalitate care urmează a fi stabilită, și a altor țări europene care manifestă interes în acest sens.

În conformitate cu poziția de principiu a României, potrivit căreia problemele dezangajării militare și dezarmării generale constituie o preocupare cardinală pentru toate popoarele, pentru toate statele, fiecare din ele avînd dreptul și, în același timp, obligația de a-și aduce propria contribuție la realizarea de progrese pe această cale, de a-și afirma propriile interese și năzuințe, delegația română s-a pronunțat, încă de la începutul consultărilor preliminare, pentru asigurarea dreptului de participare la negocierile propriu-zise a oricărui stat european interesat. Această poziție a fost reafirmată cu claritate și detaliată în decursul activităților care s-au succedat în capitala Austriei. Pronunțîndu-se pentru găsirea modalităților potrivite de asociere la negocierile de la Viena a tuturor statelor europene care manifestă interes pentru aceasta, țara noastră subliniază că astfel s-ar putea dovedi, o dată mai mult, și în modul cel mai concret, faptul că înțelegerile ce ar urma să fie realizate în cadrul reuniunii nu sînt îndreptate împotriva altor țări, că ele vor constitui cu adevărat o contribuție la asigurarea păcii și întărirea securității în întreaga Europă și în lume.

În aceste zile, la Atena

Corespondență de la Ion Badea

Evenimente dramatice au tulburat, la sfîrșitul săptămînii trecute, scena politică greacă. La 14 noiembrie, circa 3 000 de studenți din Atena au ocupat clădirea Politehnicii, situată în partea centrală a orașului, și au transformat-o într-un fel de stat major al unor acțiuni ce aveau să evolueze cu o repeziciune uluitoare. Inițial, gestul studenților atenieni a fost considerat de observatori drept o mișcare revendicativă oarecare. În scurt timp, însă, din clădirea Politehnicii a început să emită un post de radio pirat, care transmitea continuu materiale antiguvernamentale. Evenimente ulterioare au arătat că organizatorii acțiunii se pregăteau pentru o activitate de lungă durată, depozitînd în sălile Institutului Politehnic alimente, medicamente, tuburi cu oxigen, hîrtie și cerneluri etc., în cantități suficiente pentru circa o lună de zile.

În această fază, autoritățile s-au rezumat la avertismente pentru respectarea ordinii, instituind, totodată, supravegherea din afară a activităților celor din Politehnică. Mișcarea s-a extins însă, atît în Atena, cît și în alte centre universitare. La fel ca în capitală, studenții din Salonic, Patras și Ioannina au ocupat clădirile facultăților, au pus în funcțiune radioemițătoare clandestine și au început să pro-

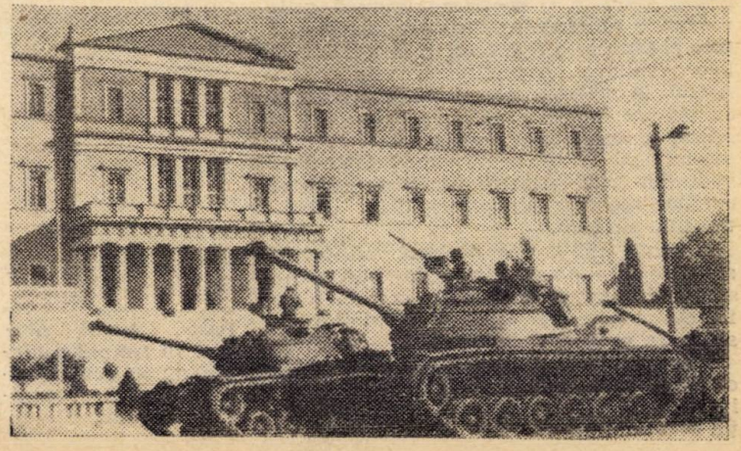

Atena. În fața parlamentului...

page îndemnuri similare cu cele ale politehniștilor atenieni.

Vineri, 16 noiembrie, la ora 19,30, radioemițătorul clandestin din Atena a dat semnalul declanșării unor acțiuni de amploare. Aproximativ 10 000 de persoane din diferite puncte ale orașului s-au îndreptat spre centru. Un comunicat oficial menționează că, pe drum, manifestanții au atacat forțele de poliție, au tras focuri de armă, reușind să ocupe, pentru cîteva momente, clădirea prefecturii și să amenințe clădirile ministerelor ordinii publice, învățămîntului, agriculturii, justiției, serviciilor sociale și lucrărilor publice. Ciocnirile cu forțele de ordine au continuat în tot cursul nopții de vineri spre sîmbătă.

În situația creată, Ministerul ordinii publice a hotărît să ceară ajutorul armatei. În noaptea de vineri spre sîmbătă, în jurul orei 2,00, pe principalele artere ale capitalei grecești și-au făcut apariția tancurile și carele blindate. Încep să se audă rafale de arme automate și mitraliere. În urma refuzului celor baricadați în clădirea Politehnicii de a părăsi incinta, la ora 3,02 tancurile dărîmă porțile și, în urma lor, pătrund în curte soldați cu baioneta la armă. Într-o jumătate de oră, Politehnica este evacuată complet. În aceeași noapte, acțiuni asemănătoare, pe scară mult mai redusă însă, s-au desfășurat și în celelalte localități afectate de tulburări.

Deși situația părea restabilită, sîmbătă dimineața, în jurul orei 8,00, demonstranții au început să se concentreze din nou spre centrul Atenei. Numărul lor — potrivit comunicatelor oficiale — se ridica la aproximativ 5 000. Constituiți în grupuri de șoc, aceștia vizau reocuparea Politehnicii. Înarmați ca și în prima zi, ei au atacat polițiștii și au ridicat baricade în diferite puncte ale Atenei, au încercat să ocupe clădirea Poștei Centrale și a Ministerului serviciilor sociale.

După cum relevă ziarul „Akropolis", „Atena s-a transformat, în aceste zile, într-un adevărat cîmp de luptă". Bilanțul provizoriu dat publicității duminică seara menționează, pe lîngă serioase distrugeri materiale, 9 morți și 241 de răniți, dintre care 35 de polițiști și 206 civili.

Evoluția situației din Capitală a atras după sine intervenția masivă a armatei în cursul zilei de sîmbătă.

La ora 11,30, prin decret prezidențial, a fost declarată legea marțială în întreaga țară. Într-o proclamație difuzată la postul de radio național, generalul Dimitrios Zagorianakos, comandantul șef al forțelor armate, a precizat că legea marțială interzice orice întrunire la care urmează să participe mai mult de cinci persoane fără autorizație prealabilă, adunări, întîlniri de fotbal, deținerea de arme. Comandamentul forțelor armate a anunțat o serie de măsuri restrictive privind circulația în localitățile cu peste 5 000 de locuitori, folosirea stațiilor de radio-emisie de către amatori, activitatea de propagandă și de presă, stocarea și sporirea prețurilor de vînzare a alimentelor. Orice contravenient este pasibil de a fi tradus în fața tribunalelor militare excepționale, reînființate. Astfel, în virtutea decretului prezidențial cu privire la legea stării excepționale, la Atena a fost instituit un tribunal militar excepțional. În restul țării încălcările prevederilor legii marțiale vor fi de resortul curților marțiale ale principalelor departamente ale țării.

O sursă militară a declarat că, tot în ziua de 18 noiembrie, a fost decretată starea de alarmă militară generală, toate forțele armate ale Greciei fiind puse în stare de pregătire de luptă.

Guvernul s-a întrunit într-o ședință extraordinară, sub conducerea președintelui Papadopoulos, pentru a analiza situația creată în țară.

La ora 13,30, președintele Papadopoulos a adresat națiunii un mesaj radiotelevizat în care a arătat: „Împuternicit prin Constituție de a apăra liniștea și securitatea poporului grec, declar că sînt hotărît să iau toate măsurile adecvate pentru a stabiliza ordinea, astfel încît poporul să poată continua sarcina pașnică".

Consiliul de Miniștri a publicat, la rîndul său, un comunicat prin care se declară „pe deplin de acord cu acțiunea președintelui republicii". În comunicat se subliniază că „Guvernul Markezinis repetă încă o dată că, după restabilirea ordinii legale, va înainta fără oscilări spre realizarea programului său politic, al cărui scop este desfășurarea de alegeri libere și imparțiale într-un interval de timp cît mai scurt".

După decretarea legii marțiale și apariția unităților militare, duminică seara, în cea mai mare parte a Atenei și în restul Greciei domnea calmul.

Primele zile ale săptămînii în curs s-au caracterizat, în general, printr-o atmosferă de restabilire a liniștii. Interdicțiile de circulație au rămas în vigoare cu un orar redus — la Atena, între orele 19 și 05,00, și la Salonic, între orele 23,00 și 03,00, și au fost complet ridicate la Patras. Din cele 866 persoane arestate în cursul recentelor tulburări, 662 au fost eliberate și 204 reținute — a anunțat Spyros Zournatzis, subsecretarul primului ministru.

PARIS

Franța și Africa francofonă

Corespondență de la Paul Diaconescu

Anunțată cu puțină vreme înainte, desfășurată fără o ordine de zi cunoscută, întîlnirea la nivel înalt a președintelui Georges Pompidou cu șefi de state și reprezentanți ai guvernelor din zece țări africane nu a stîrnit un ecou prea larg în presa franceză. Cu toate acestea, conferința franco-africană, desfășurată săptămîna trecută la Paris, depășește, după opinia observatorilor, cadrul unei întîlniri de rutină.

Organizată din inițiativa președintelui Republicii Niger, Diori Hamani, întîlnirea a avut drept principal obiectiv evoluția relațiilor dintre Franța și majoritatea țărilor africane francofone. În ajunul conferinței, „Le Journal du Dimanche" nota că unele țări africane n-au reușit să realizeze decolarea economică dorită și că într-o serie de state se manifestă „o anume ranchiună față de întreprinderile franceze preponderente în statele francofone, întreprinderile respective fiind acuzate că exploatează pentru propriul lor profit țările în care sînt implantate".

O altă problemă de natură financiară preocupă guvernele acestor țări. Este vorba de francul C.F.A. (comunitatea franco-africană), monedă de circulație în majoritatea statelor francofone și care beneficiază de finanțarea trezoreriei franceze. Conform regulamentelor în vigoare, francul C.F.A. este liber convertibil, statele zonei francului se pot aproviziona cu devize dintr-un fond comun în care trebuie să verse, în schimb, totalitatea devizelor străine cîștigate, ceea ce defavorizează țările africane mai bogate. Același ziar amintește că, în cursul anului 1973, Mauritania și Madagascar au părăsit zona francului și conchide că, „după ce și-au cucerit independența politică în 1960, fostele noastre colonii doresc acum să obțină suveranitatea economică și monetară".

Care au fost temele dominante ale întîlnirii de la Paris? În afara chestiunilor economice și monetare, ziarul „La Nation" enumeră: cooperarea; reînnoirea convenției de la Yaounde, care leagă 19 țări africane și malgașe de Piața comună, precum și repercusiunile eventualei lărgiri a convenției la alte 19 țări africane anglofone; apărarea valorilor culturale comune țărilor francofone; marile probleme internaționale de actualitate.

Ampla tematică abordată în cursul unei singure zile îi determină pe unii comentatori să considere întîlnirea de la Paris drept o „conferință maraton" în care, prin forța lucrurilor, subiectele n-au putut fi aprofundate. Printre altele, așa s-ar explica faptul că nu a fost dat publicității nici un document oficial care să prezinte bilanțul dezbaterilor. Singura decizie anunțată de președintele Diori Hamani se referă la faptul că, începînd din 1974, vor

Paris. Palatul Elysée. În timpul conferinței; în centru — președintele Pompidou.

avea loc anual reuniuni la care vor participa șefi ai statelor africane francofone, împreună cu președintele Georges Pompidou. Șeful statului nigerian a precizat: „Dorim un organism de concertare destul de suplu care să nu se limiteze la cadrul strîmt al zonei francului".

Crearea acestui „organism de concertare" este considerată de ziarul „Combat" ca unul din principalele rezultate ale primei întîlniri franco-africane la nivel înalt. Întrebat de un ziarist dacă acest organism poate fi considerat un fel de „Commonwealth à la française", președintele Hamani a răspuns: „Nu știu cum poate fi tradus cuvîntul englezesc. Căutați-i sensul în domeniul prieteniei și al cooperării. Pentru noi, esențial este faptul că ne-am luat acest angajament".

La rîndul său, președintele Georges Pompidou a declarat: „Reuniunea noastră exprimă solidaritatea care continuă să ne unească. Este de la sine înțeles că pentru noi sprijinul acordat Africii rămîne o prioritate". El a afirmat, de asemenea, că Franța este dispusă să negocieze revizuirea acordurilor cu partenerii săi africani.

Întîlnirea de la Paris a constituit, după cum observă unele ziare franceze, un larg schimb de opinii și a prilejuit exprimarea unor principii reale în domeniul relațiilor internaționale. Afirmarea ideilor de suveranitate și independență națională, de cooperare și solidaritate, necesitatea acordării unui sprijin mai eficient țărilor în curs de dezvoltare sînt considerate de unii comentatori ca factori de progres și pace în lumea contemporană.

Participanții

Din cele 15 foste colonii franceze în Africa, zece au participat la conferința de la Paris, șase au fost reprezentate de către șefii de stat: Senegal, Gabon, Coasta de Fildeș, Republica Centrafricană, Niger și Volta Superioară; două de către miniștrii de externe: Togo și Dahomey; două de către miniștrii de finanțe: Republica Populară Congo și Mali.

Camerun, Guineea, Madagascar, Mauritania și Ciad nu au fost prezente la această întîlnire.

Bruxelles. Primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek, a sosit într-o vizită oficială în Belgia; în imagine — pe aeroport, alături de premierul belgian Edmond Leburton (dreapta)

BOGOTA

„Numitorul comun" pentru noul dialog cu S.U.A.

Corespondență de la Eugen Pop

Două semnificații majore a avut conferința miniștrilor de externe latino-americani, care s-a desfășurat, săptămîna trecută, la Bogota. Reuniunea — la care au participat miniștrii de externe din 20 de țări și reprezentanții lor speciali, în cazul altor patru state — a marcat continuitatea și viabilitatea acelor consultări politico-diplomatice latino-americane care, în ultimii ani, au ieșit din sfera instituțională a Organizației Statelor Americane (O.S.A.), unde, în trecut, prevalaseră, foarte adesea, poziții anchilozante pentru afirmarea punctelor de vedere ale țărilor de la sud de Rio Grande. Totodată, în relație strînsă cu acest caracter latino-american al conferinței, întîlnirea miniștrilor de externe a dat definiri corespunzătoare momentului internațional actual, viziunii asupra raporturilor cu alte țări, aprobînd o platformă de discuție care sintetizează cerințele unui nou tip de cooperare politică, economică și financiară cu S.U.A.

Startul comun latino-american al revizuirii sistemului de relații, în special economice, cu S.U.A. a fost luat la conferința C.E.C.L.A. (Comisia specială de coordonare latino-americană), din 1969. Memorandumul conferinței spunea pe nume factorilor contestați în raporturile cu S.U.A.: se făceau referiri concrete la tratamentul produselor latino-americane pe piața Statelor Unite, condiționarea acordării creditelor, profiturile fabuloase ale monopolurilor străine, care, pe lista decapitalizării continentului, știrbeau dreptul de exercitare a suveranității asupra unor importante resurse naturale etc. Tematica C.E.C.L.A. din 1969 o regăsim și în platforma conferinței de la Bogota, al cărei document final elogiază în mod expres activitatea, „poziția și eficiența realizate de C.E.C.L.A., care și-a dovedit capacitatea ei efectivă în direcția coordonării acțiunilor unitare latino-americane pe scară continentală și mondială".

Care este elementul nou adus — pe aceste planuri — de conferința miniștrilor de externe de la Bogota? Hotărîrile ei reafirmă optica latino-americană asupra relațiilor internaționale, într-o perioadă în care eforturile multor țări latino-americane spre o dezvoltare economică mai accelerată, pe calea afirmării intereselor naționale, apare ca un proces tot mai dinamic. Și tot de acest context nou ține faptul că, recent, secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, a lansat ideea unui nou dialog cu guvernele latino-americane asupra modului în care ar putea să evolueze relațiile cu Statele Unite.

Conferința de la Bogota a fost propusă de Columbia — prin ministrul său de externe — pentru stabilirea unei tematici precise pe care s-o prezinte țările latino-americane la tratativele cu S.U.A., în cadrul unei reuniuni interamericane la care să participe și Henry Kissinger. Acest dialog cu S.U.A., sublinia președintele Columbiei, Misael Pastrana, în cuvîntul de inaugurare a conferinței, va trebui să se desfășoare pe baza egalității în drepturi. Documentul final al reuniunii, reafirmînd vigoarea acțiunilor pentru apărarea intereselor naționale, proclama solemn că „America Latină este o comunitate de state libere și suverane, cu valori proprii, care derivă din evoluția lor istorică, culturală și socială". Platforma în opt puncte reflectă căutarea unui „numitor comun" latino-american în examinarea unor probleme și aspecte importante ale relațiilor interamericane. Condițiile „cooperării pentru dezvoltare" se situează — ca și la reuniunile latino-americane anterioare — în capul platformei, vizînd mult discutata problemă a restricțiilor pieței nord-americane, inclusiv de ordin vamal, pentru o serie de produse tradiționale ale partenerilor comerciali din sudul continentului.

Printre temele centrale, o pondere însemnată au cele referitoare la acțiunea factorilor care au lezat independența de decizie în dezvoltarea economică. Este vorba, mai ales, de întreprinderile transnaționale, care — scria ziarul „El Expectador" din Bogota în perioada conferinței — au devenit instrumente de imixtiune, cumulînd, adesea, puteri mai mari decît statele înseși.

Miniștrii de externe s-au pronunțat, de asemenea, pentru „soluționarea problemei Canalului Panama", adoptînd o formulă de manifestare a solidarității cu reprezentanții panamezi.

In discuțiile asupra necesității de coexistență a statelor cu orînduiri social-politice diferite, s-a abordat și problema relațiilor cu Cuba, apreciindu-se de către mai mulți participanți că este în interesul relațiilor continentale ca ea să fie soluționată într-un timp cît mai scurt. Relevînd faptul că raporturile cu Cuba au ieșit deja din sfera O.S.A., ministrul de externe panamez a declarat că statele latino-americane trebuie să fie libere în luarea deciziei de a stabili relații cu Havana.

Discuțiile cu S.U.A. vor avea loc în Mexic, la începutul anului viitor. Aici se apreciază că mesajul secretarului de stat al S.U.A. către conferința de la Bogota este de un realism optimist. El a caracterizat viitoarea reuniune ca „un nou stil de dialog, care ne poate conduce spre noi nivele de înțelegere și cooperare continentală, bazate pe examinarea francă și constructivă a chestiunilor care ne afectează pe toți".

AMERICA LATINĂ

Preocupări și tendințe ale mișcărilor de tineret

Nicu Ceaușescu
vicepreședinte al Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România

Dintotdeauna, sensibil seismograf al profundelor schimburi sociale revoluționare, tineretul s-a dovedit o autentică și puternică forță a progresului contemporan. Mai puțin legate de rînduielile vechi, anacronice, masele largi ale tinerei generații oferă, în esență, pilda unei înalte conștiințe sociale, reprezintă, în cele mai multe cazuri, un ferment catalizator al proceselor de înnoire socială și politică, o forță de o vitalitate și pondere remarcabile. Și este un adevăr incontestabil că, în ultimii ani — mai precis, în ultimul deceniu — asistăm la adînci schimbări în mentalitatea tinerei generații, în rolul și locul ei în societate, mișcările de tineret căpătînd, în ciuda complexității și diversității lor, un dinamism nou, o uriașă putere de înrîurire politică și socială în direcția operei de progres, democrație și pace.

În America Latină, prezența activă a noilor generații în viața socială și politică oferă imaginea vie, spectaculoasă a unor acțiuni combative pentru înlăturarea anacronismelor flagrante, pentru o dezvoltare independentă, în favoarea afirmării demnității naționale, pentru o orientare politică externă lucidă, în consens cu cerințele evoluției contemporane.

Vom nota, aici, fie și în treacăt, o realitate în măsură să contureze potențialul uman de care dispune mișcarea de tineret în vastul perimetru geografic al continentului, și anume configurația de vîrstă a populației latino-americane. Cîteva cifre ni se par elocvente: 45 la sută din locuitorii Americii Latine sînt tineri care n-au împlinit 20 de ani, iar, după unele statistici, chiar 50 la sută; e de ajuns să adăugăm că, de pildă, în Venezuela, 75 la sută din populația țării are sub 30 de ani. În virtutea acestui factor, sînt, desigur, lesne de înțeles dimensiunile reale — și potențiale — ale mișcării de tineret de pe continent. La scara acestei formidabile explozii demografice, tendința pregnantă de radicalizare a generațiilor noi — fenomen în consonanță cu marile prefaceri sociale și politice care ating însești structurile intime ale țărilor latino-americane —, imaginea forței și ponderei mișcărilor de tineret vor căpăta, poate, un contur și mai precis. Conștiința că viitorul societății, dezvoltarea ei depind, în mare măsură, de sensul și amploarea acțiunii generațiilor noi, este o realitate care animă profund o zonă largă, generată de sentimentul comunității de vîrstă, dar, înainte de toate, de primatul unor obiective centrale de luptă și acțiune, în plan național și internațional.

Desigur, tineretul nu reprezintă și nu poate reprezenta o masă uniformă, iar aceasta, cu atît mai mult în America Latină, unde asistăm la o gamă deosebit de variată de orientări politice, la un proces extrem de complex de evoluții, în funcție de orînduirea social-politică, de condițiile în care acționează mișcarea de tineret, de specificul național, de stucturile interne ale fiecărei țări, de tradițiile sale.

Trebuie, astfel, subliniate sarcinile deosebite care stau în fața tineretului într-o țară socialistă, cum este Cuba, un tineret mobilizat activ în îndeplinirea obiectivelor majore ale construcției socialiste. Sub conducerea directă a P.C. din Cuba, U.T.C. (care, în prezent, numără peste 204 000 de membri) îndrumă nemijlocit activitatea altor organizații de tineret. Putem constata că, deși mișcarea de tineret are forme specifice, adaptate realităților din Cuba, ea a folosit experiența dobîndită de alte țări socialiste, schimbul de experiență pe linia organizațiilor de tineret fiind o latură importantă a activității ei internaționale.

În context, subliniem rolul deținut de Federația Studenților Universitari (aceasta beneficiază de o veche tradiție; a fost înființată în 1923) care, sub conducerea U.T.C. din Cuba, are, în prezent, ca una din sarcinile fundamentale, înfăptuirea schimbărilor necesare în însăși organizarea și conducerea sistemului de învățămînt, în condițiile construcției socialiste, prin aprofundarea și consolidarea formulei „muncă-studiu".

Diversitatea de forme și condiții de expresie politică ale mișcărilor de tineret din America Latină nu împiedică însă degajarea liniilor mari de acțiune la nivel continental și național. Lupta pentru o dezvoltare independentă a țării, eliberată de orice amestec din afară — iar, în acest sens, eforturile în favoarea unei autentice emancipări social-politice, pentru lichidarea stării de subdezvoltare — constituie, am putea spune, ideea-forță care, în feluri forme și la diferite grade, angajează o mare varietate a mișcărilor de tineret din America Latină: Dimensiunea continentală a problematicii are vădita calitate de a stimula, în majoritatea țărilor, acțiuni de tineret care, dincolo de amprenta lor națională, posedă elemente esențiale comune.

Ideea recuperării avuției naționale — cu fenomenul caracteristic, cel mai pregnant, al asigurării suveranității naționale asupra materiilor prime —, a înlăturării dominației monopoliste, a dobîndirii unei reale independențe economice dinamizează masele largi ale tineretului latino-american. Acest obiectiv major este subliniat, înainte de toate, de organizațiile de tineret ale partidelor comuniste. Așa cum s-a afirmat cu diferite prilejuri, și, mai cu seamă, în cadrul unor congrese studențești sau în platformele-program elaborate de organizații de variate orientări, aceste țeluri naționale sînt împărtășite și susținute de un spectru larg de mișcări de tineret și studenți. În mod special, se evidențiază, în acest sens, mișcarea de tineret din Peru, în cadrul căreia rolul principal revine Uniunii Tineretului Comunist; în virtutea reformelor democratice profunde, inițiate de guvernul militar revoluționar, U.T.C.P., sub îndrumarea P.C. din Peru, sprijină deschis politica guvernamentală, afirmînd principiul luptei comune pentru limitarea profiturilor monopolurilor străine și recucerirea bogățiilor naționale, pentru ridicarea nivelului de trai și emancipare socială, pentru dezvoltarea industriei și micșorarea diferențelor de dezvoltare dintre diferitele zone ale țării. Pe această bază, U.T.C.P. realizează o politică de colaborare și alianță cu cercurile progresiste de diverse tendințe politice, cu grupări guvernamentale și ale bisericii, implicînd în acțiune întregul tineret universitar. Elemente asemănătoare — deși, cu nuanțe și trăsături proprii, în funcție de evoluția generală a mișcării peroniste — întîlnim în Argentina, unde obiectivele dezvoltării economice și sociale independente au reunit, în cadrul unor mișcări de anvergură, organizații ale tineretului comunist, ale stîngii peroniste, alte formațiuni politice din țară. De asemenea, în Venezuela, platforma mișcării „Nueva Fuerza" — formațiune care include o serie de organizații de stînga, între care și tineri comuniști — a favorizat o serie de acțiuni comune, mai cu seamă în perioadele electorale. În fine, notăm, fără intenția de a epuiza bogatul tablou al efervescenței politice a tineretului latino-american, mișcarea studențească din Costa Rica, reprezentată de „Frente Amplio", la care participă o serie largă de grupări de stînga, ea însăși căutînd puncte comune de acțiune cu alte organizații.

Așadar, fără a încerca o prezentare exhaustivă, vom observa că fenomenul caracteristic pentru majoritatea organizațiilor de tineret latino-americane îl reprezintă radicalizarea lor, plasarea lor pe pozițiile înaintate ale stîngii. Asistăm, îndeobște, la un complex proces de deplasare spre stînga — deseori, chiar mai la stînga decît partidele sub egida cărora apar —, proces care antrenează, în mod progresiv, mase din ce în ce mai largi de tineri. În practica acțiunilor revendicative, de la cele cu scopuri mai limitate pînă la obiective majore — de pildă, imperativul lichidării subdezvoltării și al însușirii depline a bogățiilor naționale, realizarea reformei agrare, asigurarea economiei naționale cu cadre autohtone de specialitate, emanciparea socială și culturală, autonomia universitară — s-au creat premisele unor alianțe mai largi. Întîlnim astfel situații în care, alături de organizațiile comuniste de tineret, acționează tineri socialiști, radicali, democrat-creștini, cercuri ale tinerilor militari cu vederi progresiste și patriotice, cercuri ale bisericii.

În afara acestor țeluri interne, de o largă audiență se bucură în rîndurile tineretului latino-american obiectivele internaționale de mare anvergură. Lupta tineretului de pe continent pentru menținerea păcii și securității internaționale, pentru dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta, pentru dezvoltarea cooperării internaționale se afirmă tot mai pregnant în platforma-program a numeroase organizații și mișcări de tineret. În cadrul unor mari și tradiționale întruniri internaționale, precum a fost Festivalul Mondial de la Berlin, sau, de pildă, în acela al unor reuniuni de amploare strict continentală, precum recentul seminar studențesc desfășurat la finele lunii octombrie, la Buenos Aires — manifestare organizată de Federația universitară din Argentina în colaborare cu Uniunea Internațională a Studenților —, reprezentanții diverselor mișcări de tineret latino-americane au condamnat cu energie colonialismul și neocolonialismul, politica de discriminare rasială și apartheidul, militînd ferm pentru

cîştigarea independenţei naţionale, pentru drepturi şi libertăţi democratice, pentru progres social.

În acest context, nenumărate au fost, în ultima vreme, întîlnirile internaţionale, mitingurile şi manifestaţiile de solidaritate cu forţele patriotice, democratice şi progresiste din Chile, tineretul progresist pronunţîndu-se cu hotărîre pentru înfăptuirea aspiraţiilor de libertate şi progres ale poporului şi tineretului chilian.

În diferitele lor luări de poziţii, se subliniază, ca obiectiv principal al luptei organizaţiilor de tineret, imperativul aşezării relaţiilor dintre state pe principii noi, menite să asigure respectarea dreptului fiecărui popor de a-şi decide singur soarta, a independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Cu prilejul diverselor demonstraţii, întruniri şi congrese, tineretul latino-american s-a pronunţat, cu insistenţă, pentru a se lua măsuri eficiente în direcţia realizării dezarmării şi, în primul rînd, a celei nucleare, a desfiinţării blocurilor şi bazelor militare, a retragerii trupelor străine în limitele graniţelor naţionale, în vederea eliminării pericolului de folosire a forţei sau ameninţării cu forţa în relaţiile interstatale. De un deosebit ecou pozitiv se bucură în rîndurile tineretului latino-american eforturile de realizare a securităţii europene, lucrările Conferinţei general-europene pentru securitate şi cooperare în Europa fiind urmărite cu real interes.

Există o puternică tendinţă în direcţia stabilirii şi dezvoltării unor relaţii de solidaritate internaţionalistă cu mişcările comuniste de tineret din toate ţările, cu alte organizaţii ale clasei muncitoare, cu toate forţele care se pronunţă pentru pace şi progres social, pentru dezvoltarea liberă, independentă a tuturor popoarelor. În acest sens, numeroase formaţiuni democratice de tineret militează pentru stabilirea şi dezvoltarea unor cît mai largi relaţii cu organizaţiile de tineret din ţările socialiste.

Sînt, toate acestea, fenomene care atestă maturizarea vizibilă a tinerei generaţii de pe continent, tendinţa ei spre înfăptuirea unei largi unităţi de acţiune.

Desigur, în condiţiile complexe ale evoluţiei social-politice din America Latină, există încă o serie de dificultăţi în realizarea unui front amplu de acţiune în plan naţional şi continental, se manifestă încă o serie de diferenţe de optică în a privi căile de dezvoltare a societăţii omeneşti. Sub imperiul uriaşelor transformări revoluţionare ce caracterizează societatea şi lumea contemporană, care se manifestă cu deosebită acuitate şi în spaţiul politic al continentului latino-american, esenţiale sînt însă receptivitatea tineretului la nou, spiritul său novator, preocupările sale îndreptate spre eliberare socială şi naţională, spre făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune. În această lumină, de extremă importanţă se dovedesc a fi colaborarea cu toate organizaţiile de tineret, realizarea unităţii tuturor mişcărilor progresiste de tineret pe plan internaţional — începînd, desigur, cu unirea eforturilor pe plan naţional —, pentru realizarea deziderateloor majore de pace şi progres social.

În acest spirit, organizaţia de tineret a României acţionează neobosit pentru a dezvolta un dialog activ şi constructiv, de pe poziţii principiale, o amplă colaborare cu tînăra generaţie pe plan internaţional, conlucrarea, schimbul de experienţă cu mişcările de tineret progresiste, democratice, revoluţionare din America Latină avînd o deosebită pondere, acordînd un larg sprijin eforturilor lor spre o dezvoltare naţională liberă, de sine stătătoare, în deplin consens cu aspiraţiile profunde ale maselor populare din ţările acestui continent.

Valentina Nikolaeva Tereşkova

„Să păstrăm frumuseţea Pămîntului"

— Cum aţi devenit cosmonaut ?

— M-am născut în anul 1937 în satul Maslennikovo, de lîngă Iaroslavl. Eram trei copii. Tata a murit în timpul războiului. Războiul terminat, am mers la şcoală. După absolvirea a şapte clase primare, fiindcă se trăia foarte greu, am început să lucrez, mai întîi la Fabrica de anvelope din Iaroslavl, unde mi-am continuat şi studiile, la Şcoala tineretului muncitoresc. După un an, în 1955, m-am mutat la combinatul textil „Krasnii Perekop", unde lucra şi mama. La „Krasnii Perekop" am urmat cursurile şcolii medii tehnice de textile, pe care am absolvit-o în 1960, devenind tehnician tehnolog la filatura de bumbac.

De fapt, drumul spre Cosmos mi-a fost deschis de paraşutism : în 1959 m-am înscris la secţia „Paraşutism" a aeroclubului din Iaroslavl. După zborul lui Iuri Gagarin, toate tinerele şi toţi tinerii visau să devină cosmonauţi. Printre ei mă număram şi eu. Cînd m-am hotărît să fac cererea de intrare în detaşamentul cosmonauţilor, aveam categoria I la paraşutism cu 90 de sărituri de noapte, de zi, pe apă şi uscat.

La sfîrşitul lui 1961, am fost chemată la Moscova în faţa unei comisii medicale. Era „marele hop". L-am trecut cu succes. Am urmat apoi toate celelalte probe, au început pregătirile şi...

— ...la 16 iunie 1963, ora 12,30 (ora Moscovei) a fost plasată pe o orbită de satelit al Pămîntului nava cosmică „Vostok-6" pilotată pentru prima oară în lume de o femeie : Valentina Tereşkova. V-a fost frică ?

— Foarte des mi se pune o asemenea întrebare. Noi, cosmonauţii, participăm direct la asamblarea navelor şi, mai ales, vedem cu cîtă grijă şi atenţie este verificat, de sute de oameni, fiecare şurub, cît de mic ar fi el. De aceea, nu avem îndoieli şi nu ne este frică. Dar sîntem oameni şi ne despărţim cu emoţie de oameni. Însă, odată intrat în spaţiu, nu mai ai vreme de emoţii, te asaltează treburi mici şi mari, de tot felul.

— După ce aţi privit lumea de sus, cum o vedeţi acum, de jos ?

— Pămîntul este minunat văzut de sus. Şi cînd zbori şi te bucuri de frumuseţea lui, îţi vine să strigi la oameni de acolo, de sus, să aibă grijă să păstreze această frumuseţe. Simţi că tu acolo, chiar aşa mic cum eşti, nu poţi, nu trebuie să laşi ca cenuşa neagră a războaielor să acopere frumuseţea Pămîntului.

— Cum vă simţiţi în această postură unică, de prima şi pînă acum, singura în lume femeie-cosmonaut ?

— Ca un om normal, obişnuit. Zborul în Cosmos reprezintă, într-adevăr, un lucru dificil, dar meritul, marele merit, este al celor care pregătesc, care asigură şi urmăresc zborul. De aceea, înaltele distincţii cu care noi, cosmonauţii, sîntem decoraţi în U.R.S.S. şi în multe alte ţări ale lumii, ca şi dragostea cu care sîntem primiţi pretutindeni consider că se adresează, în primul rînd, poporului sovietic şi tuturor acelora care ne-au pregătit. Pentru tot ceea ce am astăzi mulţumesc poporului meu, partidului care mi-a acordat marea încredere de a fi prima femeie cosmonaut.

— Trăiţi de mulţi ani în Oraşul Cosmonauţilor. Cum este acolo ? Povestiţi-ne, vă rog, o zi din viaţa cosmonauţilor.

— Zilele nu se scurg la fel pentru toţi cosmonauţii. Marea majoritate se scoală la 7 dimineaţa pentru a se întîlni cu toţii la gimnastică, apoi fiecare îşi are propriu-i program : unii zboară cu avioanele, alţii studiază tehnica cosmică, se întîlnesc cu inginerii, asistă la cercetări medicale.

— Aveţi timp liber ? Cum vi-l petreceţi ?

— V-am mai spus : sînt un om obişnuit. Am deci şi timpul meu liber. Ce fac cu el ? Îmi place să citesc cărţi interesante, îmi place să ascult muzica lui Ceaikovski şi Glinka. Iar cînd merg la teatru cu soţul, ţin s-o iau şi pe fetiţă. Vara, mergem toţi trei să culegem fructe, ciuperci : sînt clipele mele cele mai fericite. Iarna mergem la ski.

— Ce-aţi dori să devină fiica dv. ?

— Un om util societăţii noastre. Un om care să iubească munca şi care să-i stimeze pe cei care muncesc. Un om care să-şi iubească ţara şi să-i fie devotată. Aceasta i-o doresc. Ce va deveni ca profesiune ? Muncitoare, ingineră, cosmonaută... Copiilor noştri le sînt deschise toate porţile vieţii şi printre aceşti copii se află şi fetiţa mea.

— Vă mai doriţi o călătorie în Cosmos ?

— Sigur. În fond, asta este munca mea. Visez să mai zbor o dată. De aceea am şi

INTERVIUL NOSTRU

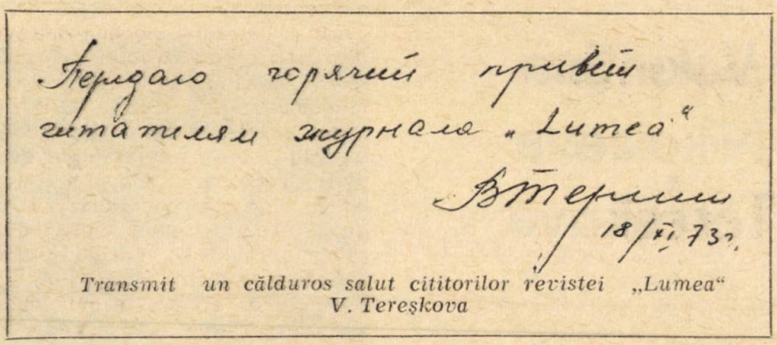

Transmit un călduros salut cititorilor revistei „Lumea"
V. Tereşkova

studiat la Academia de aviaţie militară Jukovski, obţinînd titlul de inginer pilot cosmonaut. Visez... Dacă mi se va mai acorda încă o dată această încredere, o voi îndeplini aşa cum ar îndeplini-o orice cosmonaut.

– Vă imaginaţi un echipaj exclusiv feminin ?

– Sînt convinsă că în viitorul apropiat femeile vor zbura în Cosmos. Un echipaj exclusiv feminin – oare e necesar acest lucru ? Dacă pe Pămînt, şi în special în ţările socialiste, femeia e egală cu bărbatul, munceşte cot la cot cu el, de ce să fie despărţiţi în Cosmos ? Echipaje mixte – asta da.

– Credeţi în O.Z.N.-uri ?

– Nu le-am văzut.

– Nici eu...

– Atunci de ce mă mai întrebaţi ? Cînd le voi vedea cu propriii mei ochi, vă voi spune şi impresiile mele. Cred în tehnica cosmică, în ceea ce există în realitate, în ceea ce nu există nu cred.

– Sînteţi preşedinta Comitetului Femeilor Sovietice...

– Comitetul Femeilor Sovietice se numeşte astfel din septembrie 1971. Înainte se numea Comitetul Antifascist al Femeilor Sovietice. În anii războiului, şi-a făcut mulţi prieteni peste hotare, prietenie manifestată în acţiunile de solidaritate cu lupta poporului nostru pentru apărarea patriei.

– Ce relaţii are Comitetul Femeilor Sovietice cu organizaţiile similare din celelalte ţări ale lumii ?

– De fapt, noi am fost printre iniţiatorii Federaţiei Internaţionale a Femeilor. Colaborăm cu comitete de femei din 116 ţări ale lumii. Atît în timpul războiului din Vietnam cît şi acum am acordat şi acordăm ajutoare materiale şi politice femeilor şi copiilor acestei ţări. Surorilor noastre vietnameze le trimitem alimente, medicamente şi îmbrăcăminte. La fel şi femeilor palestiniene care trăiesc în condiţii de-a dreptul inumane (am fost acolo) în lagărele refugiaţilor palestinieni. Copiilor lor le-am trimis anul acesta pe lîngă haine, alimente, medicamente, şi rechizite şcolare. Sprijinim politic şi material lupta de eliberare a popoarelor africane ; ne-am bucurat şi am sărbătorit, împreună cu întregul popor sovietic, proclamarea Republicii Guineea-Bissau. Peste 200 de fete, din ţările Asiei, Africii şi Americii Latine se află în Uniunea Sovietică la studii, ca bursiere ale Comitetului Femeilor Sovietice. Participăm la congrese, simpozioane, întîlniri, căutînd să ne aducem aportul la lupta pentru pace şi securitate în lume.

– În ce priveşte raporturile cu Consiliul Naţional al Femeilor din România...

– ...Facem schimburi de experienţă anuale, colaborăm activ pe arena internaţională. Colaborarea noastră are un caracter concret : discutăm înainte problemele de interes reciproc, iar vizitele pe care le facem ne pun în contact direct cu aceste probleme. Sînt vizite cu caracter de lucru care contribuie la întărirea prieteniei dintre femeile din România şi cele din Uniunea Sovietică.

– După întîlnirile şi convorbirile pe care le-aţi avut în România, cu ce impresii vă întoarceţi la Moscova ?

– Plecăm din România cu multe şi foarte bogate impresii. Săptămîna petrecută în România ne-a convins de marile realizări economice, sociale şi culturale pe care poporul dv. le-a obţinut sub conducerea şi îndrumarea Partidului Comunist Român. Am întîlnit în întreprinderile vizitate mulţi specialişti de frunte, oameni de ştiinţă care şi-au făcut studiile în ţara noastră şi consider că este şi aceasta o expresie vie a colaborării şi prieteniei care ne animă. Ne bucură succesele dv. şi urăm poporului român succese şi mai mari în construcţia socialismului. Impresiile acestea le vom transmite poporului nostru împreună cu urările şi manifestările de simpatie şi prietenie ale locuitorilor Braşovului, Piteştiului şi Bucureştiului. Vom transmite studenţilor sovietici sentimentele calde, frăţeşti ale studenţilor de la Institutul Politehnic din Bucureşti, iar pionierilor noştri salutul pionierilor din România.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu mi-a înmînat o înaltă distincţie – Ordinul „Meritul Ştiinţific" clasa I. Am primit acest ordin ca un semn al recunoaşterii meritelor poporului sovietic în cucerirea spaţiului cosmic, pe care oamenii sovietici o înfăptuiesc sub conducerea Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Consider că această înaltă distincţie se adresează, în primul rînd, celor care m-au pregătit şi ajutat. Sînt mişcată de această înaltă apreciere dată muncii mele modeste în domeniul cuceririi Cosmosului.

Rodica Dumitrescu

CONTRAPUNCT

Bani pentru artă şi arta pentru bani

Radu Budeanu

Etalonul-artă nu a fost încă inventat. Pictura continuă să nu se vîndă la metrul pătrat, sculptura la kilogram şi aşa mai departe. Ci la calitate. Această crudă realitate provoacă numeroase încurcături. În lumea occidentală pictura scumpă de obicei se achiziţionează în vederea unui plasament sigur. Un Rafael rămîne în conţinut şi formă un Rafael, în timp ce un imobil, o mină, o moşie, o bancă sau altele sînt supuse unor teribile riscuri, cel puţin din punctul de vedere al conţinutului. Pentru a fi scumpă, o pictură trebuie să întrunească o sumă fixă de condiţii care conturează adevărul inefabil al calităţii. Devenit de calitate, un producător realizează, implicit, piese de calitate şi domină, mai mult sau mai puţină vreme, alături de colegii săi de acelaşi calibru, talmeş-balmeşul cochet al cererii şi ofertei pe piaţa artistică.

Desfacerea şi acumularea de piese neînţelese de nimeni sau gustate din plin se organizează de adevărate concerne care îşi bazează activitatea pe principiul de fier al bursei. Cutare autor „creşte" sau „scade" dezumflat sau dilatat de valurile marketingului artistic.

Cum arta modernă a devenit un El Dorado şi orice producţie insolită riscă să fie taxată din greşeală artă, asistăm adesea la mari apariţii şi, foarte repede, la amare dispariţii de pe firmament. O bilă de aluminiu intitulată „Univers", o pînză complet nepictată incluzînd însă, profund, orice intenţie tematică (ceea ce dovedeşte anvergura infinită a trăirii artistice), un tub astupat la bază, dar liber în vîrf, fapt care semnifică, evident, un viitor optimist, toate acestea pot reprezenta, într-o concepţie fugitivă, artă.

Muzeul naţional din Canberra a achiziţionat anul trecut o pînză de Jackson Pollock cu 7 milioane de dolari. Aceeaşi pînză a fost expusă şi necumpărată în 1952, vîndută cu 6 000 de dolari în 1954, cu 32 000 în 1956 şi aşa mai departe pînă a ajuns la Canberra... În urmă cu cîteva săptămîni, vai, s-a descoperit (printr-un concurs cu totul special de împrejurări) că haotica, dar subtila aglomerare de culori din pînza lui Pollock — cel mai scump tablou abstract din istoria picturii — nu a fost opera sa ci rezultatul unei nopţi amuzante în care prietenii pictorului, după un cocteil prelungit, s-au întrecut, cu un entuziasm necontrolat, să umple cu „duco" o suprafaţă de 4,95/2,30 m.

César, un sculptor francez foarte „en vogue", specialist în reducerea celor mai variate obiecte la stricta lor esenţă materială (prin presarea acestora), a umplut piaţa artistică de cuburi şi paralelipipede cu conţinut încîlcit, dar margini netede. „Cota" lui este foarte mare şi ar fi devenit şi mai mare dacă nu ar fi apărut imitatorii care l-au derutat într-o asemenea măsură încît nu îşi mai recunoaşte propriile opere...

Întotdeauna arta a fost bîntuită de contrafaceri, imitaţii, copii, declarate sau nu, dar niciodată „autenticul" unui produs... artistic nu a fost mai la îndemîna oricui ca astăzi pe piaţa artistică occidentală.

De aici şi spaima de fiecare zi a achizitorilor care se respectă. Cutare autor vîndut ca pîinea caldă astăzi, mîine ar putea intra într-o amarnică dizgraţie. Dilemele îşi întind departe tentaculele, dincolo de cercurile de afaceri de... specialitate. O asemenea atmosferă nu putea rămîne fără urmări. Recent, la Cleveland, maşina domnului Lewis Williams, director al Muzeului de artă din localitate, a fost devalizată. I-au fost furate un radio-stereo, un cauciuc de rezervă, pardesiul. Nu şi o gravură de Rembrandt care se afla şi mai la îndemînă. După cum s-a relevat, ulterior, hoţul nu şi-a plasat lovitura decît în valori pe cît posibil şi după cunoştinţele sale... sigure.

Obiective interne şi internaţionale

Articol scris pentru „Lumea" de
ARISTIDES PEREIRA
secretar general al P.A.I.G.C.

Pentru început, voi aborda unele probleme referitoare la semnificaţia politică a proclamării Republicii Guineea-Bissau şi, implicit, la obiectivele noastre. Proclamarea Republicii Guineea-Bissau, la 26 septembrie a. c., este un fapt recunoscut pe plan internaţional. De aceea, primul obiectiv a fost afirmarea în toate instanţele internaţionale a locului poporului nostru în rîndul naţiunilor libere şi independente ale lumii. În acest context cîteva lucruri ni se par semnificative. Primul dintre ele îl constituie faptul că însăşi proclamarea Republicii noastre a reprezentant un mare pas înainte, o contribuţie efectivă la lupta generală de eliberare, un succes general. Iată şi desfăşurarea deosebit de rapidă a procesului de recunoaştere pe plan internaţional a tinerei noastre Republici : pînă la ora actuală, ne-au recunoscut oficial 71 de state. De asemenea, în cadrul sesiunii Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite, 93 de state au votat pentru rezoluţia care condamnă agresiunea Portugaliei împotriva Guineei-Bissau. Putem, astfel, considera că numărul statelor care ne-au recunoscut oficios este, de fapt, 93.

Evident, nu putem deloc uita că ducem în continuare un război anticolonialist, împotriva unui duşman care încearcă totul pentru a-şi duce la bun sfîrşit scopul. De aceea, ca sarcină esenţială pe plan intern am fixat eliberarea completă a ţării de sub dominaţia colonială. Importanţa acestui obiectiv va ieşi şi mai mult în evidenţă dacă amintesc că, din cei peste 36 000 kilometri pătraţi cît reprezintă suprafaţa întregii Guinee-Bissau, la ora actuală aproape 26 000 kilometri pătraţi se află sub controlul nostru total.

Poporul nostru era pregătit mai de mult pentru proclamarea Republicii Guineea-Bissau. În anul 1972, în perioada august—octombrie, s-au desfăşurat alegeri — primele în istoria guineeză — pentru desemnarea membrilor Adunării Populare Naţionale căreia urma să-i revină sarcina de a fixa ziua proclamării independenţei naţionale, să confere acestui stat un organ executiv al puterii şi să aprobe Constituţia ţării. În timpul alegerilor generale, pe baza votului universal şi secret, alegătorii au votat masiv pentru listele electorale, alcătuite după opt luni de dezbateri publice şi democratice, în cursul cărora au fost desemnaţi reprezentanţii fiecărui sector. Odată reunite, Consiliile regionale au ales, la rîndul lor, reprezentanţii Adunării Populare Naţionale, alcătuită din 120 de membri, dintre care 80 au fost aleşi de către masele populare, iar 40 de cadrele politice militare, tehnice şi profesionale ale partidului. Apoi, am desfăşurat o amplă campanie de explicaţii privind scopurile noastre — dintre care se detaşa proclamarea Republicii — şi implicaţiile acestui act politic pentru viaţa poporului nostru, care încununa o luptă de eliberare victorioasă pe plan militar. Era, deci, vorba de un evaniment de mare rezonanţă şi importanţă, care urma să influenţeze în mod decisiv situaţia din interiorul ţării noastre.

În mijlocul forţelor de eliberare: Aristides Pereira, secretar general al P.A.I.G.C.

Dar, în ianuarie 1973, am asistat la asasinarea mişelească a lui Amilcar Cabral, regretatul secretar general al partidului nostru, fondatorul şi militantul său numărul unu. Pierderea sa a îndurerat poporul şi partidul nostru, ca şi întreaga lume progresistă. Pentru noi, membri ai P.A.I.G.C. şi luptători, testamentul său politic a reprezentat un document de bază. De aceea, întreaga noastră activitate s-a bazat pe o fidelitate totală faţă de acest testament, pentru a urma linia trasată de eminentul nostru conducător, fie că se referea la stadiul actual al luptei, fie la momentele de după obţinerea independenţei totale. Aş sublinia cu acest prilej că noi sîntem pe deplin capabili să îndeplinim obiectivele fixate de Amilcar Cabral şi că, de asemenea, sîntem conştienţi că trebuie continuat drumul pe care ne-am angajat cu eforturi sporite, pentru a îndeplini linia trasată, care constituie însăşi raţiunea vieţii şi activităţii noastre.

Asupra poporului nostru, proclamarea Republicii a avut o influenţă psihologică deosebită. Era vorba de o promisiune a P.A.I.G.C., care s-a realizat. Acest lucru a contat în mod deosebit întrucit, chiar în momentele care au precedat proclamarea, exista o oarecare îndoială determinată de dispariţia conducătorului nostru Cabral, în special în rîndul tinerilor, asupra capacităţii noastre de a urma linia trasată de fostul secretar general al P.A.I.G.C., de a îndeplini obiectivele stabilite de el. Iată de ce proclamarea a avut un efect deosebit în rîndurile poporului nostru, a reînnoit elanul luptei anticolonialiste, a sporit eforturile în vederea obţinerii eliberării totale a ţării.

După cum am arătat mai înainte, printre sarcinile principale ale Adunării Populare Naţionale, în afara celei privind proclamarea Republicii, figurau crearea unui organ al puterii şi aprobarea primei Constituţii a ţării. În continuare, am să mă refer pe scurt la acestea.

Consiliul de Stat — cum se numeşte acest organ al puterii — exercită puterea legislativă în perioada dintre sesiunile Adunării şi organizează îndeplinirea hotărîrilor. Activitatea sa poate fi caracterizată ca o formă de conducere colectivă a treburilor ţării. În componenţa lui intră cei mai competenţi şi mai activi reprezentanţi ai diferitelor pături ale populaţiei. Preşedintele Consiliului de Stat reprezintă interesele statului pe plan internaţional şi este comandantul şef al forţelor armate.

Organul executiv suprem este Consiliul comisarilor de stat. În componenţa lui au intrat activişti politici de frunte. Dacă ne referim la primii paşi ai noilor organe ale puterii, principala noastră sarcină este aceea de a lămuri în conştiinţa întregului nostru popor bazele Constituţiei statului, precum şi aceea de a forma instituţiile de stat.

În ceea ce priveşte Constituţia, ea prevede că Republica Guineea-Bissau — stat suveran, democratic, antiimperialist — întruchipează unitatea popoarelor din Guineea-Bissau şi Insulele Capului Verde. Potrivit Constituţiei, puterea aparţine poporului şi toate funcţiile legislative se execută în numele şi spre binele lui. Cetăţenii noii Republicii au primit toate drepturile democratice de care se bucură în lumea contemporană popoarele care trăiesc în condiţiile sistemelor sociale progresiste. Au fost proclamate drepturile la

muncă, la învățătură, iar pentru femei — drepturi egale cu ale bărbaților. Poziția noastră în problema națională se exprimă prin neadmiterea nici unor manifestări de tribalism și rasism. Orice abatere în această privință este incompatibilă cu demnitatea cetățeanului din Republica Guineea-Bissau. Trebuie subliniat în mod deosebit faptul că este proclamat și consfințit prin Constituție rolul conducător și călăuzitor al P.A.I.G.C. — Partidul African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde — în viața societății noastre.

Aș vrea, în continuare, să folosesc ocazia ce mi se oferă pentru a mă adresa prietenilor români, a căror solidaritate durează de atîția ani și nu s-a dezmințit niciodată. Înainte de toate, aș vrea să spun că, de fiecare dată, România socialistă și-a demonstrat fidelitatea față de linia politică adoptată în relațiile cu noi. În acest sens, poziția României în momentul proclamării Republicii Guineea-Bissau ne-a încurajat, a confirmat tot ceea ce așteptam de la poporul dv., de la P.C.R. și guvernul român în acest moment decisiv al luptei noastre. Am primit cu foarte mare satisfacție telegrama de felicitare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cît și știrea recunoașterii oficiale de către România socialistă a Republicii Guineea-Bissau.

În cursul vizitei delegației noastre la București, am avut convorbiri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu alți conducători ai partidului și statului român. Rezultatele sînt foarte pozitive, toate aceste întîlniri s-au desfășurat în acea ambianță amicală și cordială care a existat întotdeauna în raporturile noastre. Ele au dovedit întreaga noastră comunitate de opțiuni și puncte de vedere. Unul dintre aceste rezultate deosebite îl constituie Declarația comună cu privire la vizita în Republica Socialistă România a delegației Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde, document de importanță istorică în această fază a luptei noastre, după proclamarea statului.

Noi știm că acest document va contribui în mod eficace la întărirea afirmării statului nostru pe plan internațional. Deci, noi plasăm semnarea acestui document în cadrul ajutorului pe care l-am primit întotdeauna din partea României și sîntem absolut încredințați de aducerea la îndeplinire a angajamentelor asumate prin acest document. Nu numai că ne angajăm să respectăm aceste angajamente, dar credem că, datoria noastră, în acest moment, este de a face tot ce ne stă în putință pentru a accelera lupta și a desăvîrși eliberarea totală a țării noastre, pentru ca să putem dezvolta și mai bine relațiile care s-au statornicit între țările noastre pe baze noi. Sîntem siguri că raporturile dintre partidele noastre, dintre cele două state se vor întări în continuare.

În încheiere, folosesc ocazia de a mă adresa cititorilor revistei „Lumea", dorindu-le din toată inima să continue cu succes lupta de construire a socialismului, pentru fericire și bunăstare. Poporului român, sub conducerea P.C.R., îi dorim succese din ce în ce mai mari, avînd convingerea profundă că succesele țării dumneavoastră reprezintă pentru noi o contribuție efectivă pentru a ne elibera total de sub orice formă de dominație colonială.

REPORTAJ PE GLOB

ȘANHAI

Ilie Tecuță

De fiecare dată cînd pașii te poartă, într-o trecere rapidă, printr-un oraș nou, dar despre care ai auzit și ai citit multe, încerci tentația, proprie călătorului grăbit, de a-l cuprinde integral, de a-l îmbrățișa dintr-o singură privire. Te plimbi pe străzi, în puținele ore de răgaz pe care le ai la dispoziție, căutînd pretutindeni un indicator general, un tablou sintetic care să-ți redea, ca într-un caleidoscop magic, printr-o simplă mișcare de rotație, întreaga lui fizionomie, toate imaginile și amănuntele pe care le dorești despre viața orașului și a oamenilor care trăiesc aici.

Dorința este cu atît mai arzătoare atunci cînd te afli la Șanhai, una dintre cele mai importante baze industriale, economice și culturale ale Chinei, oraș-gigant, împărțit în șase arondismente și zece districte rurale, cu o suprafață de peste 6 100 kilometri pătrați și cu una din cele mai numeroase populații din lume : peste zece milioane de locuitori.

Mă plimb pe străzile largi, în mijlocul oamenilor deschiși și expansivi, asupra cărora vegetația luxuriantă și apropierea binefăcătoare a sudului și a mării au avut o influență covîrșitoare, extinzîndu-le la infinit perspectiva, înlăturîndu-le orice asprime din gesturi și comportament. Însuși graiul pe care îl vorbesc are inflexiuni și modulații care te încîntă prin muzicalitatea lor. Mă plimb, într-un sud însorit, cu plante tropicale și ploi fertile, și gîndul mă poartă inevitabil înapoi, la imensele întinderi de nisip, la stepa aridă și la „orașele verzi" pe care le-am văzut cu cîteva săptămîni în urmă, în nordul țării. Huhehaote, Silinhaote, Baotou, Wushenzhao — iată numai cîteva nume de orașe eroice, care luptă an de an cu nisipurile mișcătoare și pustiitoare sau cu vînturile sălbatice, barînd, printr-o muncă titanică, drumul dunelor strivitoare, dezvoltînd și în acest mediu, ostil oricărei forme de viață, o industrie și o agricultură într-un ritm greu de imaginat...

Șanhai ! Acest nume — desemnînd la origine un simplu sat de pescari „pe mare" — rezumă în el forța creatoare, spiritul de inițiativă, energia inepuizabilă care abundă în întreaga Chină, din acest oraș sudic pînă la nesfîrșitele întinderi de stepă și deșert din nordul țării, în Mongolia interioară. Această prodigioasă efervescență exprimă, prin ea însăși, acuitatea și rapiditatea cu care orașul a știut, în pofida vicisitudinilor istoriei, să iasă întotdeauna victorios.

Splendida panoramă a Șanhaiului, care ți se înfățișează privirii de la etajul 18 al hotelului „Pacea" și care se structurează în jurul fluviului Wangpo, ce pătrunde adînc în inima orașului, și de-a lungul mării, pe care o simți undeva, în apropiere, este doar o imagine-cadru. Impresionanta expoziție industrială din Șanhai îți oferă, sintetic, toate elementele concrete pe care le-ai căutat și care îți sînt necesare pentru a întregi prima imagine pe care o ai deja despre oraș. Impunătoarea clădire care găzduiește această expoziție este ea însăși o mare re-

De pe înălțimile unuia dintre pitorești poduri ale Șanhaiului

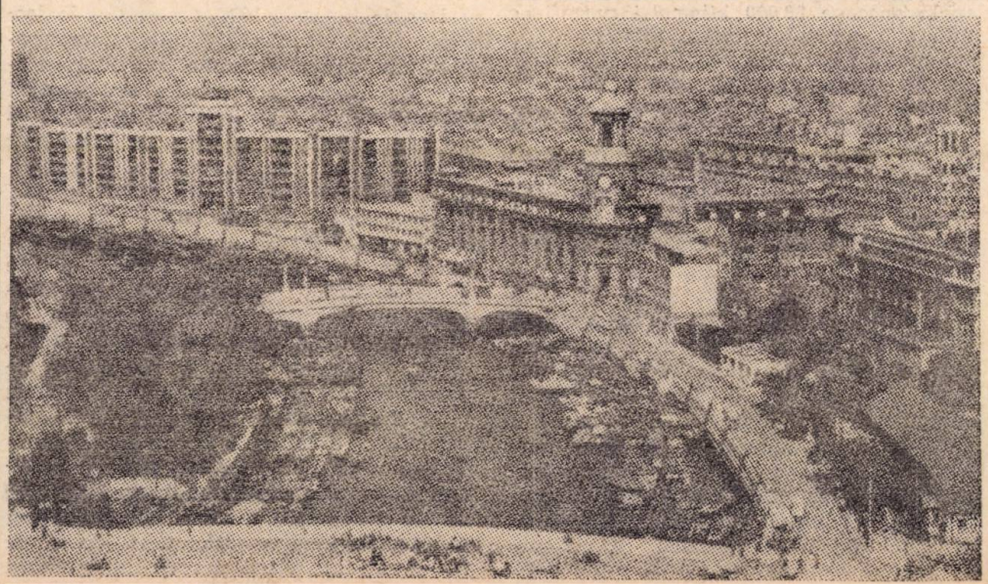

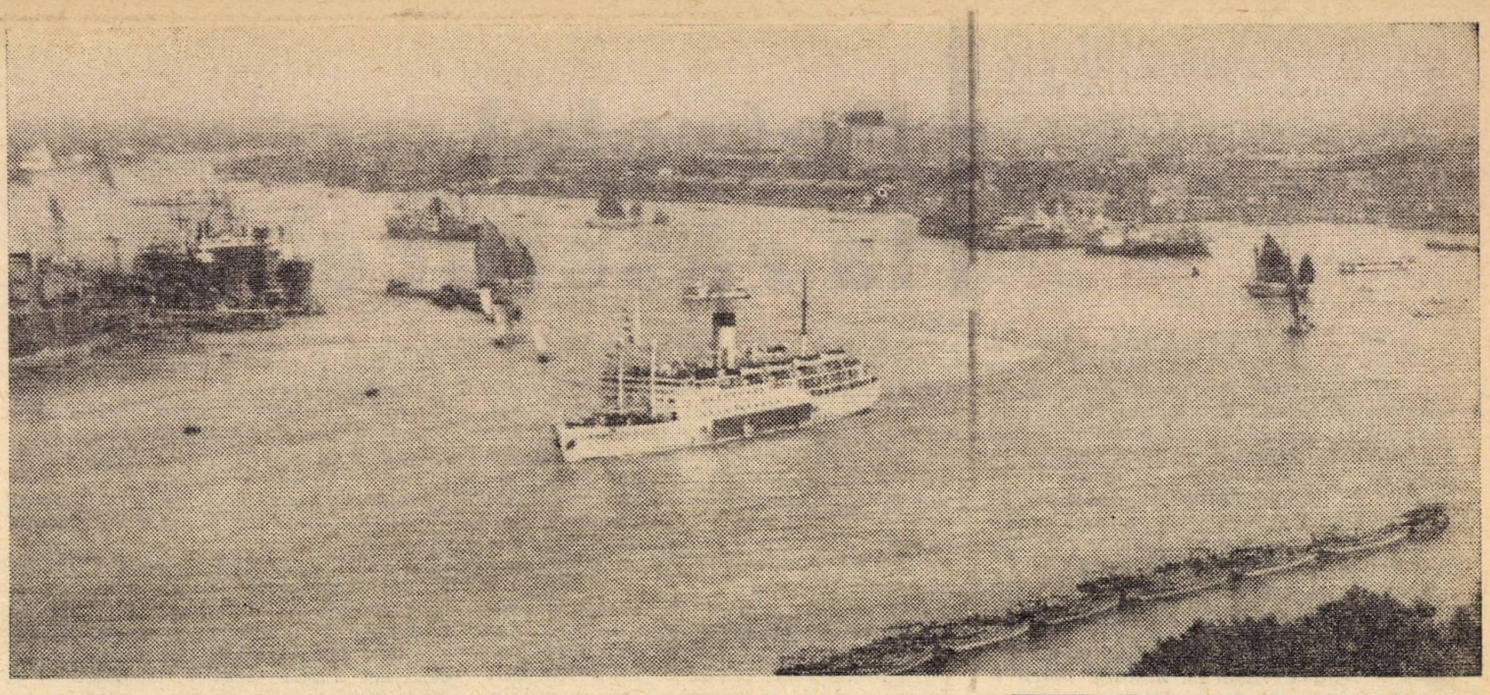

Pe drumurile de apă ale Şanhaiului...

alizare a oraşului. Complexul arhitectonic, în care marmura, fierul forjat, bolţile, coloanele şi lumina joacă un rol fundamental, a fost construit în 1954 şi prezintă, începînd din 1955, cele mai noi realizări industrial-economice ale Şanhaiului. El cuprinde, în afară de pavilionul central – expresie sintetică şi dinamică a forţei şi talentului creator al poporului chinez – şapte săli imense, care ilustrează, prin machetele şi exponatele lor, ultimele cuceriri ale diferitelor industrii : construcţii mecanice şi electrice, metalurgică, chimică, industria aparatelor de măsură şi control, cea de telecomunicaţii, industria textilă şi uşoară, artizanat. Expoziţia – cu caracter permanent – prezintă peste cinci mii de articole şi produse pe o suprafaţă de peste zece mii de metri pătraţi. Ceea ce este şi mai important, exponatele sînt permanent reînnoite, schimburile de experienţă şi tehnică reprezentînd un reflex mereu viu al înnoirilor continue care au loc în viaţa oraşului.

Abia aici, în această concentrare de inteligenţă şi efort creator, poţi vedea cu adevărat ce înseamnă cele aproape zece mii de întreprinderi industriale ale Şanhaiului pentru economia chineză. Iată numai cîteva din realizările ultimilor ani, expuse în această adevărată „universitate politehnică" : turbogeneratorul de 390 000 kW cu rotor şi stator cu răcire cu apă internă, maşinile-unelte cu comenzi programate, echilibratorul dinamic automat cu laser – toate proiectate şi construite de muncitorii din construcţiile mecanice şi din industria de aparate electrice ale oraşului –, o mică parte din cele o mie de varietăţi de aliaje rezistente la temperaturi înalte, precum şi cîteva doar din cele 18 000 de tipuri de laminate pe care le produc la ora actuală metalurgiştii şanhaiezi, ordinatoarele electronice, spectrograful de masă cu dublu focar pentru depistarea microimpurităţilor solide cu o limită de cîţiva angstromi, felurite elemente electronice de cel mai nou tip, realizate de întreprinderile de industria de instrumente de precizie şi telecomunicaţii. Tot în aceste săli se află expuse şi noile derivate din „reziduurile industriale", obţinute ca urmare a utilizării integrale a materiilor prime : noile materiale plastice industriale, antibioticele şi noul îngrăşămînt sintetic „920" – toate rod al eforturilor depuse de muncitorii din industria chimică a oraşului.

Şanhaiul este, însă, în acelaşi timp, un centru cu o mare concentrare de instituţii de învăţămînt şi cultură, în care numărul elevilor şi studenţilor reprezintă nu mai puţin de un sfert din populaţia lui. Întemeiată în 1905, Universitatea Fudan, care cuprinde facultăţile de litere şi ştiinţe exacte, joacă un rol important în viaţa economică, socială şi culturală a oraşului, în pregătirea multilaterală a cadrelor specializate, necesare construcţiei socialiste. Cele 13 secţii ale universităţii : matematică, fizică, chimie, biologie, fizică atomică şi optică, literatură chineză, ziaristică, ştiinţa politicii internaţionale, filozofie, economie politică, istorie şi limbi străine, alături de institutele şi cabinetele de cercetări în domeniile matematicii, geneticii şi geografiei istorice, au cunoscut în ultimii ani transformări remarcabile.

Răspunzînd imperioasei necesităţi contemporane de a îmbina strîns teoria cu practica, studiul cu munca productivă, profesorii şi studenţii acestei universităţi au făcut din atelierele pe care le-au construit ei înşişi în incinta universităţii o adevărată bază destinată îngemănării învăţămîntului cu cercetarea ştiinţifică şi cu producţia. Iată, de pildă, laboratorul calculatoarelor electronice ; ordinatorul de a treia generaţie, pe care l-am văzut aici, a fost conceput şi proiectat, în septembrie 1971, de profesorii şi studenţii universităţii şi poate efectua 132 000 de operaţii pe secundă. Folosit pentru a veni în întîmpinarea necesităţilor de studiu şi cercetare ale studenţilor şi profesorilor de aici, ordinatorul este, în acelaşi timp, un eficient mijloc de prelucrare a datelor culese de studenţi în cursul anchetelor pe care le efectuează frecvent în diferite sectoare de activitate economică şi socială ale oraşului, asigurînd, astfel, găsirea celor mai oportune soluţii pentru complexele probleme pe care le creează, la fel ca în orice alt oraş-gigant din lume, coabitarea unei imense mulţimi pe un spaţiu restrîns. Nu mai puţin interesante şi elocvente sînt produsele realizate de Uzina de tuburi şi lămpi electrice a universităţii, printre care trebuie să menţionăm lămpile cu raze infraroşii cu cuarţ iodin, lămpile pentru spectre atomice, lămpile cu laser, Tungsten şi Xenon, renumite în întreaga lume pentru calităţile lor şi aplicate cu rezultate remarcabile în cele mai înaintate domenii ale modernei industrii ce se dezvoltă astăzi impetuos, la Şanhai, ca pretutindeni în China.

Control de calitate la moderna Uzină textilă nr. 5

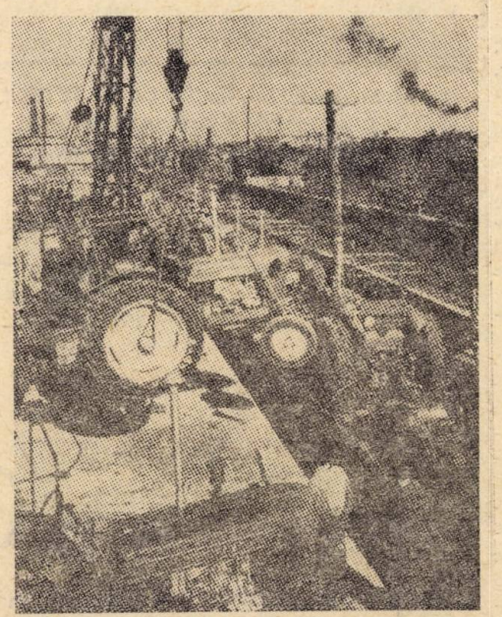

Tractoare tip 28 „Răsăritul roşu", fabricate la Şanhai

Petrolul la răscruce

„Marea epopee" a petrolului a început în urmă cu numai un secol, mai precis în anul 1857, cînd, din puţurile forate de americanul Edwin Drake, au ţîşnit primele jeturi de lichid negru şi vîscos ; cînd, din puţinele rafinării, printre care — a treia în lume — cea înfiinţată lîngă Ploieşti de Teodor Mehedinţeanu, au ieşit primele tone de ţiţei prelucrat ; cînd, deci, a debutat extracţia organizată şi pe baze moderne a petrolului şi cînd, pentru prima dată, producţia de ţiţei a fost înregistrată oficial ca producţie industrială.

La scară geologică şi chiar istorică, „marea epopee" este, însă, doar o infimă părticică din existenţa multimilenară a petrolului. Numai de la primele mărturii istorice despre petrol au trecut aproape 5000 de ani. Încă în anul 3000 î.e.n., sumerienii foloseau smoala ca liant pentru mozaicurile lor. Legenda spune că Turnul Babel s-ar fi prăbuşit deoarece constructorii săi ar fi folosit smoala, care nu a rezistat la dogoarea soarelui. Prima mărturie scrisă este întîlnită la Herodot.

Odată cu trecerea timpului, gama diverselor întrebuinţări ale ţiţeiului se lărgeşte. Astfel că anul 1857 marchează, în istoria petrolului, nu „descoperirea", ci trecerea la exploatarea sa modernă, pe baze industriale. La început, interesul faţă de petrol este scăzut. Este epoca „regelui cărbune". După mai bine de 40 de ani, în 1900, producţia mondială de petrol atingea abia 21 milioane tone.

Dar nevoile sporite de combustibil şi energie, solicitate de progresele industriale, avantajele comparative ale ţiţeiului faţă de cărbune din punctul de vedere al extracţiei, utilizărilor şi capacităţii calorice, descoperirea treptată a multiplelor întrebuinţări ale petrolului, inventarea motorului cu combustie internă şi, în sfîrşit, apariţia „zeului automobil" şi începuturile aviaţiei schimbă sensibil raporturile dintre cărbune şi petrol, interesul faţă de acesta din urmă crescînd rapid. Sînt primii ani ai secolului XX. Steaua cărbunelui pare că va începe să apună. Se declanşează nestinsa sete de petrol. Sînt, însă, totodată, anii consolidării dominaţiei monopolurilor, ai conturării sistemului colonial, anii marii înfruntări monopoliste şi imperialiste internaţionale pentru acapararea surselor de materii prime. În mrejele dependenţelor coloniale sînt prinse şi numeroase ţări şi teritorii bogate în resurse petroliere. Se pun, în această perioadă, bazele acelor structuri economico-politice — instituind controlul cîtorva mari companii monopoliste asupra principalelor resurse, extracţiei, prelucrării şi desfacerii petrolului — care aveau să dăinuie, timp de decenii, pe plan internaţional în domeniul petrolier.

Anii '30 consfinţesc definitiv ascensiunea petrolului. În 1937, producţia mondială atinge 100 milioane tone, ponderea „aurului negru" în totalul consumului de energie crescînd la 20 la sută. În perioada postbelică, tendinţele se accentuează. Producţia, care deja în 1950 trecuse de jumătate de miliard de tone, se dublează la fiecare zece ani, ajungînd, în 1972, la 2,6 miliarde tone, în timp ce participarea petrolului la asigurarea necesarului energetic al lumii creşte la 42—43 la sută, lăsînd mult în urmă cărbunele.

Importanţa petrolului pentru economia contemporană nu se rezumă, însă, la faptul că acesta a devenit principala sursă de energie. El constituie, totodată, materia primă a unei întregi ramuri industriale — petrochimia — precum şi a altor industrii, deţine primul loc între mărfurile ce formează obiectul schimburilor comerciale internaţionale, iar petrolierele au ajuns să reprezinte, în momentul de faţă, 40 la sută din tonajul flotei comerciale mondiale.

În condiţiile sporirii continue a necesităţilor energetico-industriale, o nouă dublare a consumului de ţiţei este prevăzută pentru anii '70. Setea de petrol devine atît de mare, încît se apreciază că, numai în perioada 1972—1982, nevoile mondiale de petrol vor egala întreaga cantitate consumată din 1857 şi pînă acum, adică aproximativ 40 miliarde tone.

Dar, în acest fel, raportul rezerve-producţie va coborî, la un moment dat, sub pragul critic. Cel puţin în raport cu rezervele cunoscute şi considerate exploatabile în prezent. Acestea se cifrează, potrivit celor mai multe dintre aprecieri, la 670—680 miliarde barili, adică 93—95 miliarde tone (un baril ≅ 160 litri, ceea ce, transformat în unităţi de greutate la densitatea petrolului variind între 0,8 şi 0,95, înseamnă aproximativ 0,136—0,152 tone sau, în medie, 0,14 tone). La actuala creştere a consumului, aceste rezerve ar permite satisfacerea cerinţelor de petrol încă două-trei decenii.

Este posibil, însă, ca, între timp, să fie descoperite noi rezerve, atît în actualele cîmpuri petroliere cît şi în altele noi. Experienţa furnizează, în acest sens, un argument : în 1949, de pildă, rezervele considerate certe erau estimate la 7 miliarde tone. În perioada ulterioară, nu numai că însăşi producţia cumulată a depăşit considerabil această cantitate, dar, după cum menţionam, au fost descoperite rezerve care, în prezent, sînt apreciate la peste 90 miliarde tone. De asemenea, o serie de îmbunătăţiri tehnice în domeniul exploatării ar putea, indirect, mări în mod sensibil volumul rezervelor recuperabile, fiind ştiut că, în condiţiile tehnologiei actuale, nu pot fi extrase, în medie, decît 35 de procente din cantitatea existentă într-un zăcămînt şi numai în anumite cazuri aproape jumătate.

Se poate, în acelaşi timp, ca rezervele submarine de petrol să fie deosebit de importante, chiar superioare celor corespunzînd estimaţiilor actuale — un sfert din totalul rezervelor cunoscute — geologii considerînd că în straturile submarine condiţiile pentru formarea şi înmagazinarea petrolului au fost mai prielnice decît cele din zonele terestre, de unde se extrage actualmente cea mai mare parte a petrolului. Se presupune chiar că, în ariile petroliere din platourile continentale, ar fi posibil să existe de două ori mai multă cantitate de petrol pe unitatea de suprafaţă, în comparaţie cu cîmpurile petroliere de pe uscat. Limitele sînt, însă, determinate de faptul că zonele submarine puţin adînci bogate în petrol reprezintă numai o treime din suprafaţa zonelor cu perspective petroliere de pe uscat. În orice caz, conform previziunilor, petrolul „off shore" (submarin) urmează a furniza 35—40 la sută din întreaga producţie mondială de ţiţei la sfîrşitul actualului deceniu şi 50 la sută în 1985. Totodată, este previzibil că se va trece la extragerea petrolului din şisturile bituminoase şi nisipurile asfaltice, care înglobează însemnate resurse.

Rezervele petroliere nu sînt însă nelimitate. Aceasta presupune o gospodărire cu maximum de grijă şi eficienţă a resurselor, implicînd raţionarea consumului, eliminarea risipei, judecarea atentă a priorităţilor în materie de petrol şi orientarea acestuia spre domeniile cele mai importante, în cadrul unui judicios echilibru între ramuri şi sectoare, între utilizările industriale şi individuale etc.

Anilor ce vin le va fi caracteristică, potrivit aprecierii specialiştilor, o creştere a preţului petrolului. La aceasta vor con-

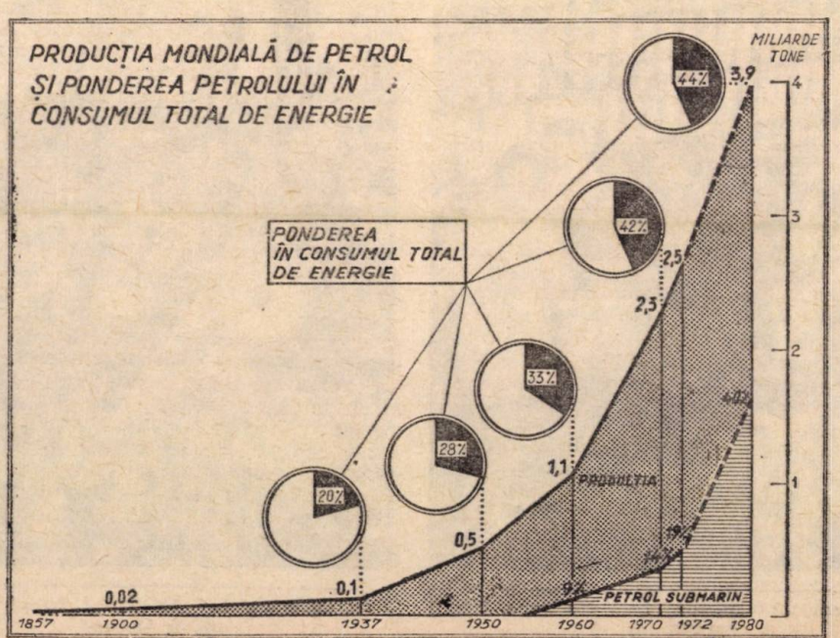

tribui mai mulți factori. Mai întîi, intensificarea explorării rezervelor petroliere submarine și trecerea pe scară largă la exploatarea acestora. Costul general pe tona de țiței extras din platourile continentale ale fundului mărilor este superior, într-o proporție de 2 pînă la 5 ori, celui al tonei de petrol extras pe uscat. În unele cazuri, demarajul exploatării unui zăcămînt petrolier necesită investiții de 25—30 ori mai mari decît cele solicitate pentru punerea în valoare a unui zăcămînt din Orientul Apropiat. De asemenea, un cost ridicat derivă din faptul că instalațiile de foraj submarin nu pot fi standardizate și uniformizate, trebuind să fie, dimpotrivă, concepute și realizate strict specializat pentru o zonă sau alta. Totodată, previzibila orientare spre exploatarea zăcămintelor de la adîncimi mai mari va necesita fonduri sporite, cheltuielile de exploatare dublîndu-se cu fiecare creștere de 60 m a adîncimii apei. Și numai un foraj din 15 dă rezultate.

În al doilea rînd, costul obținerii petrolului din șisturi bituminoase și nisipuri asfaltice este mai mare decît cel solicitat de extragerea acestuia din zăcămintele petroliere ale subsolului. Astfel, pentru realizarea unei producții de petrol de 1 milion barili pe zi din șisturi bituminoase sînt necesare 5—7 miliarde dolari, în timp ce sînt suficiente 0,3 miliarde dolari pentru extragerea unei cantități similare în cîmpurile petroliere din Orientul Apropiat.

În al treilea rînd, trebuie luat în considerare și efectul pe care îl va avea asupra prețului petrolului raportul dintre cerere și ofertă, mai ales în condițiile în care o serie de țări deținătoare de importante rezerve vor fi înclinate, avînd în vedere caracterul limitat al acestora, să practice o politică de conservare a rezervelor, plafonînd sau chiar limitînd nivelul producției. Dincolo de considerentele politice — urmărind a constitui o replică la sprijinul acordat Israelului, în ultimul conflict din Orientul Apropiat, de către unele state importatoare de petrol — recentele reduceri ale producției de țiței hotărîte de unele țări arabe pot fi considerate ca făcînd parte dintr-o asemenea politică de conservare a rezervelor, cu atît mai mult cu cît, în cazul unora din aceste țări, tendințele respective s-au semnalat încă înainte de reizbucnirea de acum o lună și jumătate a conflictului din Orientul Mijlociu.

În ansamblu, se apreciază că, pînă în 1985, prețul petrolului va crește de patru ori față de nivelul din anul 1970. Cursul spre diversificarea resurselor energetice (impus de însuși caracterul limitat al rezervelor de petrol) va fi, astfel, grăbit. Pentru simplul motiv că sporirea prețului petrolului va face rentabilă, din punct de vedere economic, folosirea altor surse energetice. De altfel, principala explicație a ascensiunii vertiginoase a petrolului a fost aceea că — în condițiile extragerii sale puțin costisitoare și ale gradului său înalt de prelucrabilitate — economicitatea pe unitate energetică a petrolului a fost, cel puțin pînă în prezent, mult superioară celei a altor resurse. Se știe că într-o serie de țări și regiuni ale lumii au fost închise, de-a lungul ultimelor decenii, numeroase mine de cărbuni, nu din alte motive decît din acelea de rentabilitate. Creșterea prețului petrolului poate fi de natură să schimbe situația. Astfel, de pildă, la nivelul de 8—10 dolari al prețului de livrare al unui baril de petrol brut, extracția și gazeificarea cărbunelui devin rentabile. Prețul de livrare al petrolului a depășit deja, în medie, 3 dolari barilul, cel din unele țări producătoare fiind chiar mult mai ridicat.

Desigur, însă, în ciuda cursului spre diversificare, petrolul va continua, cel puțin în actualul deceniu și într-o mare parte a celui următor, să constituie principala resursă energetică, „revenirea" la cărbune sau afirmarea economică a energiei nucleare necesitînd timp. Dacă, în viitorii 10—15 ani, nu se vor produce modificări notabile în pozițiile prioritare ale petrolului, numeroase și importante mutații de ordin tehnico-economic vor avea loc, potrivit specialiștilor, în cadrul exploatării și utilizării petrolului, al producției și consumului acestuia, după cum o serie de redefiniri și reorientări se prefigurează în planul fluxurilor geografice ale „aurului negru", în cel al structurilor economico-politice internaționale din domeniul petrolier.

Disponibilități și necesități petroliere

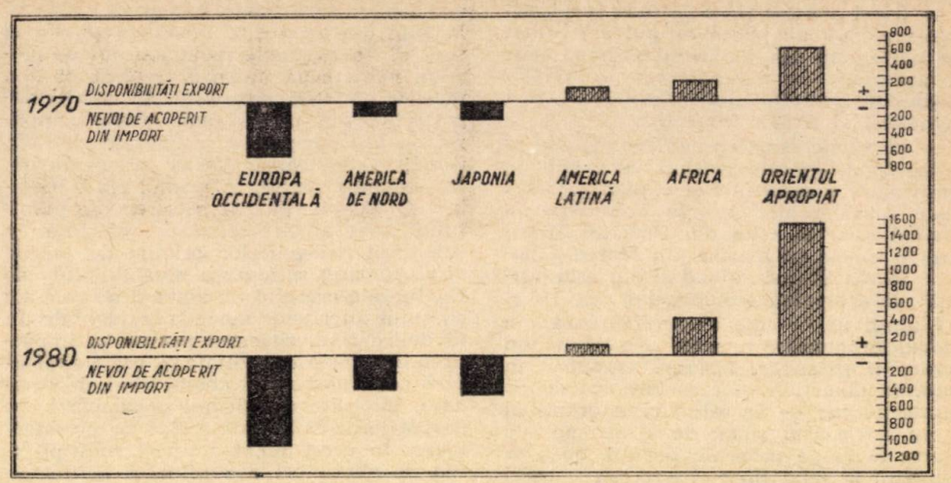

Astfel, sub aspect tehnico-economic — alături de ascensiunea foarte dinamică a extracției de petrol submarin și de trecerea la exploatarea industrială a șisturilor bituminoase și nisipurilor asfaltice — se prevede o creștere a utilizării petrolului în forme înalt prelucrate, prin sporirea gradului de valorificare a țițeiului, intensificarea chimizării lui și, în special, a derivatelor grele rezultate din rafinarea inițială. În schimb, va marca o scădere comparativă utilizarea petrolului în forme mai slab prelucrate, îndeosebi în forma produselor grele folosite astăzi, în mare parte, drept combustibil în termocentrale (locul său în această direcție urmînd a fi luat treptat de cărbunii inferiori).

Indicații asupra reorientărilor geografice ale fluxurilor petroliere internaționale oferă repartizarea actuală pe glob a zonelor de producție și consum, structura geografică a rezervelor și evoluția previzibilă a cererii de petrol în diferite regiuni ale lumii. În prezent, este bine cunoscut că zonele de producție nu se suprapun zonelor de consum. Cîteva cifre ilustrează foarte bine această situație. Din totalul mondial, America de Nord produce 24 la sută dar consumă 33 la sută, Europa occidentală produce 0,6 la sută dar consumă 27 la sută, Japonia produce 0,04 la sută dar consumă 10 la sută ; în schimb, America Latină produce 10 la sută și consumă numai 6 la sută, iar Orientul Apropiat și Africa produc, împreună, peste 45 la sută și consumă numai 4 la sută. Practic, după cum se poate vedea, majoritatea marilor zone consumatoare (țări dezvoltate din punct de vedere economic) nu-și acoperă din resurse proprii decît o parte din necesitățile lor imense de petrol, gradul de dependență energetică petrolieră față de exterior mergînd de la 25 la sută în cazul S.U.A., pînă la 97 la sută în cazul Europei occidentale și chiar peste 99 la sută în cazul Japoniei. În acest fel, principalul flux petrolier internațional este cel pornind din Orientul Mijlociu și Africa spre țările occidentale dezvoltate, care își satisfac din acest flux 12 la sută (S.U.A.) și, respectiv, în jur de 90 la sută (Europa occidentală și Japonia) din totalul nevoilor lor petroliere. Singura mare țară industrială care, în prezent, își asigură din producție proprie necesarul petrolier, avînd și disponibilități de export, este Uniunea Sovietică.

În ce privește rezervele cunoscute și considerate exploatabile în momentul de față, acestea ar avea, conform estimațiilor celor mai recente, următoarea structură geografică : 69 la sută sînt concentrate în Orientul Mijlociu și Africa ; 11 la sută în Uniunea Sovietică ; 8 la sută în America de Nord, 5 la sută în America Latină ; 7 la sută în alte țări ale lumii.

Pentru a putea desprinde unele tendințe trebuie ținut seama, desigur, și de evoluția previzibilă a cererii de petrol în diferite regiuni ale globului. Pe de-o parte, este certă creșterea necesităților de petrol în actualele țări dezvoltate ; pe de altă parte, este tot atît de certă sporirea nevoilor și consumului petrolier în țările în curs de dezvoltare, odată cu progresele lor economico-industriale.

Se pot face, astfel, cîteva constatări :

— Zona producătoare cea mai importantă și cu o pondere crescîndă în totalul producției mondiale rămîne, în continuare, regiunea Orientului Apropiat și Africii. Este de prevăzut, însă, că țările din această zonă vor reține în interior o parte din ce în ce mai mare din țițeiul brut produs, fie pentru consumul propriu, ce va crește pe baza progreselor industriale ale acestor țări, fie pentru prelucrare în vederea unui export, mai avantajos din punct de vedere economic, al petrolului sub formă de produse rafinate.

— Dependența energetică petrolieră față de exterior a țărilor occidentale industrializate se va menține, iar necesitățile și, deci, importurile lor de petrol vor spori. Trebuie ținut cont, în acest sens, că, în cazul Europei occidentale, rezervele submarine din Marea Nordului — apreciate la un miliard tone țiței (și doar împreună cu gazele naturale la 2,5 miliarde tone echivalent petrol) — nu compensează nici măcar consumul unui singur an de la sfîrșitul actualului deceniu (împreună cu gazele, doi ani). De asemenea, în cazul S.U.A., rezervele petroliere din Alaska — estimate la 5 miliarde tone — echivalează, la nivelul consumului anilor '80, cu necesitățile americane de petrol pe 4 ani. Astfel, deși este probabil că la sfîrșitul deceniului în curs Alaska va da o producție de 100 milioane tone anual, Statele Unite vor solicita în exterior încă 300—500 milioane tone anual pentru a-și acoperi necesarul, alăturîndu-se Europei occidentale și Japoniei în rîndul principalilor importatori.

— În aceste condiții, cel mai important flux petrolier internațional își va păstra direcția din prezent : dinspre Orientul Mijlociu și Africa spre țările occidentale.

— Creșterea necesităților petroliere interne va duce, probabil, la dispariția, de

pe lista principalilor exportatori, a țărilor latino-americane.

— Locul acestor state printre furnizorii internaționali de petrol ar putea fi luat de unele țări din Extremul Orient, unde se apreciază că s-ar găsi rezerve relativ însemnate, peste nivelul consumului intern previzibil al țărilor respective.

— Fluxurile petroliere internaționale ar putea fi influențate sensibil de eventuala confirmare a existenței și exploatabilității unor considerabile resurse petroliere (la nivelul chiar al celor din Orientul Mijlociu) în zonele submarine din Marea Japoniei, Marea Chinei de Sud și din aria ocupată de arhipelagul indonezian.

Mutații importante se prefigurează în cadrul structurilor economico-politice din domeniul petrolier. Înscrisă organic în tendința obiectivă — caracteristică epocii contemporane — de afirmare a dreptului sacru al fiecărui popor de a dispune de soarta sa și de propriile bogății, de a se consacra în mod liber și suveran operei de ridicare economico-socială, principala mutație, deja puternic conturată, o constituie redobîndirea controlului național asupra resurselor petroliere în țările din Africa și Asia ce au pășit pe calea dezvoltării independente, precum și în statele din America Latină. În anii din urmă, aceste țări au întreprins o serie de acțiuni, mai ferme și mai energice decît oricînd, în direcția reducerii și lichidării treptate a dependenței lor economice de monopolurile străine în domeniul petrolului. S-au adoptat prevederi în sensul desființării sau restrîngerii sistemului concesiunilor petroliere (Algeria, Libia, Venezuela etc.). Au fost luate măsuri pe linia sporirii părții ce revine statelor producătoare din beneficiile rezultînd în urma exploatării petrolului. Sfera de acțiune a monopolurilor internaționale a fost îngrădită prin creșterea participării naționale în totalul capitalului. S-au operat naționalizări totale sau parțiale (Algeria, Libia, Irak, Peru etc.). În unele țări (Libia, Algeria, Iran etc.) au fost trecute sub control național exploatarea, prelucrarea și comercializarea petrolului. Companii naționale recent înființate au preluat sau urmează a prelua activitățile de bază ale monopolurilor petroliere străine. Reunite în cadrul OPEC (Organizația țărilor exportatoare de petrol), principalele țări producătoare — Abu Dhabi, Algeria, Arabia Saudită, Indonezia, Irak, Iran, Kuweit, Libia, Nigeria, Qatar, Venezuela (care furnizează, împreună, peste 55 la sută din producția mondială și 90 la sută din exporturile mondiale de țiței) — și-au mărit capacitatea de replică în fața marilor societăți petroliere. În cadrul negocierilor din ultimii ani, aceste companii au fost nevoite să accepte, în cele din urmă, revendicările țărilor producătoare. În această direcție, în primul rînd, membrii OPEC au obținut sporirea așa-numitului „preț afișat" (baza de referință a calculării redevențelor primite de țările producătoare) și legarea nivelului lui de fluctuațiile prețului de piață și de cele ale cursului diferitelor monede occidentale. În al doilea rînd, sistemul paritar în împărțirea beneficiilor rezultate în urma exploatării petrolului a fost abolit, fiind, deocamdată, înlocuit cu sistemul participării în proporție de 55 la sută a statelor producătoare. În acest fel, s-a reușit multiplicarea de cîteva ori a veniturilor petroliere în ultimii ani.

Reducerea producției de petrol în unele țări arabe

(în noiembrie față de nivelul lunii septembrie)

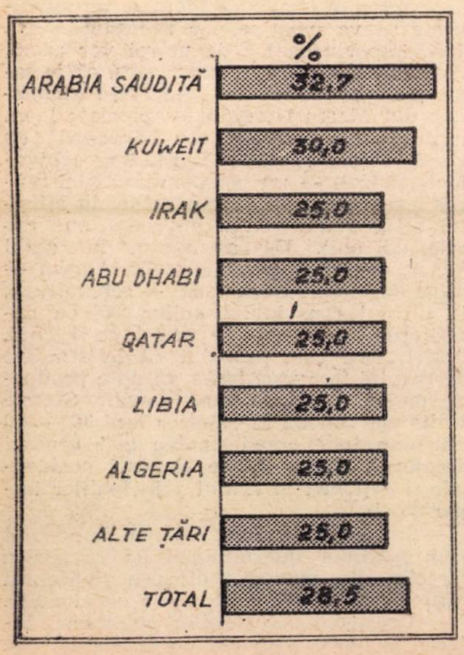

În momentul de față, s-a intrat într-o nouă etapă. După cum a declarat, recent, secretarul general al OPEC, Abderahman Lanine Khène, negocierile cu monopolurile petroliere internaționale, „care poate au avut o justificare istorică, au devenit acum anormale". Ele sînt astfel, a spus Khène, „pentru că strîng la un loc companii particulare și guverne suverane în scopul de a trata asupra unui element al suveranității, care nu poate face, deci, obiectul unor asemenea discuții: stabilirea taxelor și impozitelor pe care le vor percepe guvernele respective". Aceste negocieri sînt anormale, a menționat în continuare secretarul general al OPEC, „pentru că sînt singurele de acest fel în lume; nu se discută despre impozitele pe care guvernele le vor percepe asupra oțelului sau grîului, de ce s-ar discuta atunci despre cele asupra petrolului?"

În cadrul OPEC sînt prevăzute, pe această linie, măsuri de natură a ataca nu numai efectele, ci însești bazele vechilor structuri petroliere. Astfel, încă anul trecut, s-a hotărît, pe de-o parte, înlăturarea pînă la sfîrșitul actualului deceniu a sistemului concesiunilor acordate companiilor petroliere, iar, pe de altă parte, instituirea treptată a controlului asupra resurselor, extracției, prelucrării și desfacerii petrolului, în decurs de trei ani statele producătoare urmînd a prelua participări de 25 la sută, iar pînă în 1982, participări majoritare de cel puțin 51 la sută. În același timp, se prevede o intensificare a eforturilor acestor țări de a extinde prelucrarea pe teritoriul național a petrolului.

Pentru a sugera importanța și semnificația tuturor acestor acțiuni sînt suficiente cîteva cifre. În prezent, țările OPEC dețin doar 5—6 procente din capacitatea totală de rafinare, deși acestea, după cum am arătat, furnizează 55 la sută din producția mondială, în timp ce statele capitaliste dezvoltate, care nu produc împreună nici 25 la sută din întreaga producție, concentrează 86 la sută din capacitatea de rafinare. Incidența directă a acestui fapt este reflectată de însăși structura prețului petrolului pe care îl plătește consumatorul final. Din acest preț, doar 9 la sută reprezintă partea ce rămîne în țările producătoare (respectiv, costul extracției și veniturile guvernamentale din taxe și redevențe). În schimb, companiile petroliere încasează sub formă de beneficii 6 la sută din prețul petrolului plătit de consumator, iar guvernele din statele consumatoare prelevă, prin diferite taxe și impuneri, ponderea covîrșitoare — 62 la sută. Este în aceasta explicația faptului că monopolurile petroliere se străduiesc din răsputeri să blocheze construirea de rafinării pe teritoriul țărilor producătoare, încercînd, dimpotrivă, ca în exportul de petrol al acestor țări — pe care încă îl controlează în proporție de 3/4 — să predomine țițeiul brut. Se creează, astfel, condiții pentru ca guvernele din țările consumatoare să încaseze multiplele impuneri reclamate obiectiv de trecerea petrolului prin diferitele faze de prelucrare, privînd țările producătoare de posibilitatea de a-și valorifica superior resursele în beneficiul dezvoltării lor industriale, de a obține veniturile pe care le-ar asigura desfacerea în exterior a unor produse prelucrate.

Producția mondială de petrol în anul 1972

(milioane tone metrice)

Regiunea (țara)[1]	Producția	Ponderea (%)
America de Nord	619,5	23,9
S.U.A.	532,0	
Canada	87,5	
Țările socialiste	445,3	17,2
U.R.S.S.	394,0	
R. P. Chineză	29,6	
România	14,1	
America Latină	248,7	9,5
Venezuela	167,4	
Mexic	22,6	
Argentina	22,2	
Columbia	10,4	
Orientul Apropiat	901,4	34,6
Arabia Saudită	285,5	
Iran	254,0	
Kuweit	152,0	
Irak	67,0	
Abu Dhabi	50,0	
Qatar	23,3	
Oman	13,6	
Africa	274,4	10,6
Libia	105,0	
Nigeria	89,5	
Algeria	52,0	
Egipt	11,0	
Europa occidentală	16,0	0,6
Extremul Orient și Australia	92,5	3,6
Indonezia	54,0	
Australia	15,2	
TOTAL	2 593,9	100,0

1) În calcul a fost luată producția tuturor țărilor; nu au fost menționate, însă, decît țările cu o producție de peste 10 milioane tone.

Sursa: **Petroleum Press Service**, ianuarie 1973

Urmarea noilor tendințe manifestate în cadrul raporturilor dintre țările producătoare și monopolurile petroliere internaționale este — potrivit opiniei majorității observatorilor politici și comentatorilor economici de specialitate — aceea că, pe măsură ce țările respective vor trece sub control național bogățiile lor, fluxurile petroliere dinspre aceste principale zone de producție spre marile zone consumatoare vor îmbrăca tot mai mult forma juridico-economico-politică a acordurilor interstatale, implicînd restrîngerea treptată și eliminarea în perspectivă a sferei de acțiune a actualilor intermediari (societățile petroliere internaționale).

După cum se poate vedea, în toate compartimentele — energetic, tehnic, tehnologic, industrial, economic, politic — în care petrolul s-a infiltrat și în care și-a făcut puternic simțită prezența se produc sau sînt pe cale de a se produce importante transformări și restructurări. Petrolul se află într-un punct de răscruce. În plan economico-politic, structurile petroliere tind, în ciuda fluctuațiilor și reculurilor, să se așeze în albia firească a lucrurilor, să intre în consonanță cu tendințele necesare ale epocii contemporane. În plan energetic, semnifică oare acest punct de răscruce începutul sfîrșitului „marii epopei" a petrolului? Doar timpul o va arăta.

Ilie Șerbănescu

„BANII ÎNAPOI, N-AM ÎNȚELES NIMIC!"

Costin C. Kirițescu

Într-o scriere a sa, Jean Cocteau ne relatează că într-o vreme luase hotărîrea ca în clipa despărțirii de această lume a noastră să pronunțe pentru posteritate următoarele cuvinte amar-ironice : „Banii înapoi, n-am înțeles nimic !"

Se pare că soarta i-a fost potrivnică, deoarece atunci cînd i-a sunat ceasul, Cocteau — după relatările prietenilor care-l înconjurau — n-a mai ajuns să murmure decît un șiș-ietor dar plat „dragii mei, vă părăsesc".

De la moartea lui Cocteau, deci de la ratarea acestei secvențe finale a vieții sale, a trecut exact un deceniu. În acest răstimp, numeroși trebuie să fi fost cei care, surprinși de violența contrastelor, de inconsecvențele și enigmele lumii occidentale, erau dispuși să reia gîndul subtilului poet, eseist și dramaturg francez și, chiar în situații mai puțin dramatice decît aceea imaginată de el, să încerce să se răcorească aruncînd în fața destinului acel insolit și superb „banii înapoi, n-am înțeles nimic".

Iată, de exemplu, pentru că a venit vorba despre bani, ce se întîmplă în prezent pe piețele occidentale. Ne obișnuisem de ani și ani cu două fenomene îndărătnice, de mare anvergură, paralele și corelate : pe de o parte, creșterea impetuoasă a prețului aurului, pe de alta, slăbirea dolarului american față de aur și de valutele vest-europene. De la 35 de dolari uncia, aurul ajunsese la 5 iunie 1973, într-o cursă pe care nici o campanie de denigrare și nici o amenințare cu excomunicarea n-o putuse opri, la 130 de dolari, aproape de patru ori mai mult decît vechiul preț oficial. În schimb, dolarul Statelor Unite, „stînca de granit" a sistemului monetar internațional, etalonul imuabil, „tot atît de bun ca aurul" sau , după o altă apreciere apologetică, chiar „mai bun decît aurul", fusese obligat încă din 1960 să coboare treaptă cu treaptă de pe piedestalul pe care forța economică și voința cercurilor conducătoare din Statele Unite îl ridicaseră cu intenția de perenitate.

De curînd s-a întîmplat însă că, în peisajul relativ soporific pe care l-au prezentat în ultimele luni bursele de valori din Apus, a apărut o turbulență neașteptată : scăderea importantă a prețului aurului și redresarea dolarului față de valutele vest-europene. Este ca și cînd o mînă nevăzută ar fi întors un macaz uriaș, îndrumînd prețul aurului și cursurile valutare într-un sens opus celui cu care fusesem pînă atunci obișnuiți.

La prima vedere, această răsturnare de tendințe pare să dea dreptate lui Cocteau. Aurul este același ca înainte, proprietățile lui milenar apreciate nu s-au alterat. Dolarul prezintă și azi aceleași deficiențe care i-au subminat poziția internă și externă în ultimii ani. „N-am înțeles nimic" nu rezistă însă unei analize mai atente : temeiurile încep să se precizeze, înțelegerea începe — măcar în acest domeniu limitat — să se cristalizeze.

Scăderea prețului aurului a început încă din vară, însă ea a devenit mai pronunțată în noiembrie, mai precis după ce Statele Unite, Republica Federală Germania, Marea Britanie, Italia, Belgia, Olanda și Elveția au convenit asupra renunțării la dubla piață a aurului, instituită de aceleași țări în martie 1968, adică în toiul crizei monetare occidentale.

Această dublă piață constituia, de altfel, una dintre cele mai mari anomalii din cîte pot exista într-o economie de piață : ea făcea ca una și aceeași marfă să aibă două prețuri, unul pe piața oficială, la care aveau acces numai băncile de emisiune și unde tranzacțiile se efectuau numai la prețul oficial, iar altul pe piața liberă, destinată particularilor, unde prețul fluctua potrivit cererii și ofertei. Pe piața liberă, băncile centrale nu aveau acces, deci nu puteau influența prețul.

Lichidarea dublei piețe a aurului înseamnă deci, practic, restabilirea dreptului băncilor centrale de a cumpăra și vinde liber aur. Această perspectivă a constituit elementul nou care presează acum asupra prețului, coborîndu-l în jurul a 85 de dolari uncia.

Redresarea dolarului față de alte valute occidentale are o cauzalitate mai complexă. Unul din temeiurile imediate pare să fie criza de energie. Este știut că Statele Unite sînt relativ mai puțin atinse de această criză, producția internă de petrol acoperind circa 94% din nevoile de consum. Iar în perspectivă, forările din Alaska, explorarea apelor continentale și exploatarea altor surse de hidrocarburi pot, întrucîtva, menține gradul mai scăzut de dependență al economiei americane de importul de energie. Această poziție privilegiată, comparativ cu vulnerabilitatea multor altor economii occidentale, a contribuit sensibil la formarea curentului de opinie care a stopat și apoi a întors din drumul descendent dolarul Statelor Unite.

O altă cauză a redresării monedei americane a fost relevată de cunoscutul economist american J. K. Galbraith : este vorba despre creșterea cererii mondiale de produse alimentare și de materii prime. Or, deși sînt primul stat industrial din lumea capitalistă, Statele Unite sînt la ora actuală, în mod paradoxal, și un mare exportator de asemenea produse. „Acum — afirmă Galbraith — ești mai cîștigat să fii tăietorul de lemne și sacagiul unor țări industriale mai competente". (Economistul american face aluzie aci la cei doi concurenți principali ai Statelor Unite, Germania federală și Japonia). Un asemenea cîștig s-a repercutat asupra situației dolarului, sprijinindu-i ascensiunea pe piețele vest-europene.

Principala cauză a redresării dolarului pare să fie însă de ordin global economic : este vorba despre tendința recentă de echilibrare a balanței comerciale și de plăți a Statelor Unite. Se știe că de-a lungul unei întregi perioade istorice, dezechilibrul balanței de plăți și, în ultimul timp și al balanței comerciale, a determinat în cea mai largă măsură vicisitudinile monedei americane și, mai departe, ale întregului sistem monetar internațional. Angajîndu-se pe calea echilibrului, balanța de plăți a Statelor Unite va închide robinetul prin care atîta vreme s-au scurs pe principalele piețe ale partenerilor miliarde și zeci de miliarde de dolari, semănînd neîncrederea în această monedă, provocînd mișcări speculative uriașe pe piețele valutare și, în cele din urmă, criza valutară occidentală.

În prezent, eforturile oficialităților de restabilire a echilibrului economic-financiar, conjugate cu cele două devalorizări ale dolarului care au scumpit importurile și au ieftinit exporturile americane, cu rata relativ scăzută a inflației comparativ cu alte țări occidentale, constituie factori direcți și indirecți de însănătoșire a dolarului care au schimbat în bine și atmosfera de pe piețele valutare.

Înseamnă toate acestea mult așteptatul reviriment în situația internă și externă a monedei Statelor Unite, anunțat de mai multă vreme de cercurile conducătoare de acolo ? Un asemenea reviriment ar fi de natură să aibă consecințe importante asupra relațiilor economice în general și, în special, asupra sistemului monetar internațional, asupra lucrărilor de reformă a acestui sistem.

Londra. Semnarea acordului franco-britanic pentru construcția tunelului sub Canalul Mînecii ; în imagine — cei doi miniștri ai transportului : Pierre Billecocq și John Peiton

1000+1

Vizitator

Premierul Ciu-En-lai a dezvăluit ziariștilor că întrevederea președintelui Mao Tzedun cu H. Kissinger a fost cea mai îndelungată convorbire avută de președintele Partidului Comunist Chinez cu un vizitator străin, din ultimii doi ani. Întrebat dacă va vizita S.U.A., el a răspuns în glumă : „Cum aș putea să mă duc, atît timp cît acolo se află un reprezentant al clicii Cian Kai-și?" La întrebarea dacă această situație va dura mult timp, el a răspuns : „Cum puteți să-mi puneți mie această întrebare ? De ce nu-l întrebați pe dr. Kissinger ?".

Proiect

Cancelarul Brandt a declarat că intenționează să plece anul viitor la Moscova, pentru convorbiri cu conducătorii sovietici, răspunzînd, totodată, la vizita efectuată la Bonn, în luna mai anul acesta, de Leonid Brejnev.

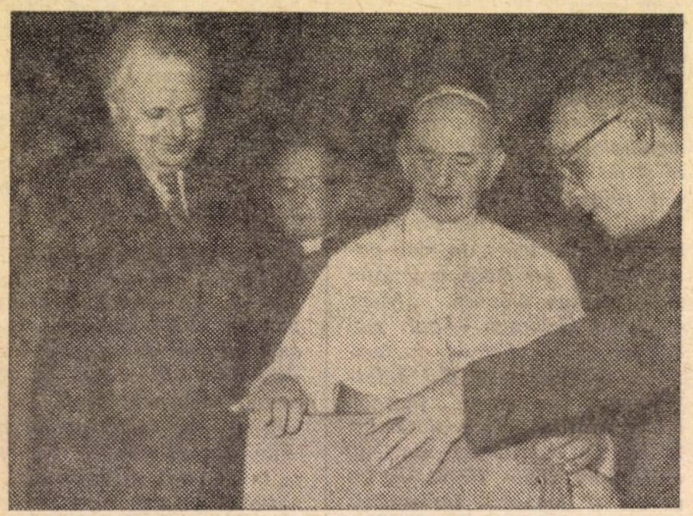

Ministrul polonez al afacerilor externe, Stefan Olszowski, a făcut recent o vizită la Vatican, unde s-a întîlnit cu Papa Paul al VI-lea

În pauza unei reuniuni ministeriale, cîțiva membri ai cabinetului olandez — în fotografie, premierul Den Uyl — și-au cumpărat biciclete. Spre norocul unei fabrici de resort, care a avut inspirația de a le oferi spre vînzare direct la fața locului...

Noul și vechiul „lord primar" al Londrei : Sir Hugh Wontner (dreapta) și lord Mais, al cărui mandat s-a încheiat

Versailles

Cele mai mari case de modă din Paris vor primi vizita „colegelor" americane. Această întîlnire a fost organizată din inițiativa baroanei Guy de Rothschild, pentru strîngerea fondurilor de întreținere a castelului de la Versailles. Recepția va avea loc la 28 noiembrie. Costul participării : 1 000 de franci. Printre primii înscriși : Pierre Messmer, André Malraux, Danielle Darrieux.

Spiro Agnew, fostul vicepreședinte al S.U.A., însoțit de un agent al serviciilor secrete, părăsește biroul său de la Washington, aflat lîngă Casa Albă. Președintele Nixon i-a acordat permisiunea de a-l folosi pe o perioadă nedeterminată

Ambasador

Cancelaria argentiniană a anunțat că guvernul mexican a aprobat numirea fostului președinte Hector Campora în funcția de ambasador al Argentinei în Mexic. Aceasta este prima funcție oficială oferită lui Campora de cînd a renunțat la conducerea guvernului, la 13 iulie.

Sport

Federația sporturilor pe întreaga Chină anunță într-o declarație : Consiliul Federației Jocurilor Asiatice (F. J. A.), întrunit la Teheran, a adoptat cu o majoritate zdrobitoare de voturi o hotărîre prin care ratifică rezoluția Comitetului Executiv al F.J.A. privind expulzarea așa-numitei Organizații a sporturilor a clicii lui Cian Kai-și și restabilește drepturile legitime ale Federației Sporturilor pe întreaga Chină. Ca urmare, va fi trimisă o delegație de sportivi care să participe la Jocurile Asiatice din 1974, de la Teheran. Federația Sporturilor pe întreaga Chină, arată agenția China Nouă, a manifestat întotdeauna o profundă preocupare pentru sportivii din provincia Taivan, salutînd prezența sportivilor din provincia Taivan la întrecerile naționale, care să le dea posibilitatea de a participa la Jocurile Asiatice împreună cu sportivii din celelalte provincii și municipalități din China.

Candidați

Președintele R. F. Germania, Gustav Heinemann, a hotărît să nu mai candideze în 1974 pentru a obține un nou mandat de președinte. Hotărîrea sa a fost comunicată oficial de serviciul de presă al președinției. Pe de altă parte, s-au emis speculații în sensul că vicecancelarul și ministrul de externe, Walter Scheel, ar putea candida pentru a prelua succesiunea lui Heinemann.

Începute recent la Viena, negocierile pe tema reducerii forțelor armate și a armamentelor în Europa centrală vor dura circa cinci luni. Ministrul de externe al țării gazdă, Rudolf Kirchschläger, dă detalii ziariștilor

Colombey-les-Deux-Eglises : d-na de Gaulle sosește prima la ceremonia organizată în memoria generalului de Gaulle, de la a cărui moarte au trecut trei ani

Pictură

După „Capodopere ale tapiseriei secolelor XIV-XVI", prima expoziție organizată în urma colaborării lor, muzeele Metropolitan din New York și Luvru din Paris au alte proiecte comune : în 1974, centenarul impresionismului ; în 1975, retrospectivă de la David la Picasso.

Suspendare

Convorbirile americano-sovietice privind limitarea armamentelor strategice (SALT) au fost suspendate la 16 noiembrie pe timp de o lună, s-a aflat din sursă din apropierea celor două delegații. Din sursă americană s-a afirmat că suspendarea a fost cerută de S.U.A. și a fost hotărîtă de către cele două părți.

Carburant

Pentru a economisi carburant, avioanele societății „ALITALIA" au început să zboare cu o viteză redusă, se anunță într-un comunicat al Ministerului transporturilor publice. Într-un an, precizează comunicatul, economia va fi de ordinul a 28 de milioane de litri. Astfel, pe ruta Roma – New York un „Boeing 747" al societății „ALITALIA" poate economisi 4 400 litri de carburant, mărind cu numai 15 minute durata de zbor.

Proiect

Proiectul Cartei atlantice, care redefinește relațiile dintre Europa și S.U.A., nu va fi gata pentru sesiunea ministerială N.A.T.O. din decembrie, apreciază observatorii diplomatici din Bruxelles. Ei arată că reprezentanți din țările membre ale N.A.T.O. lucrează la proiect, dar că, de fapt, lucrările se află la nivelul dezbaterii ideilor și că nu a fost realizat nimic definitiv.

Ambasador

Kenneth Keating, ambasadorul S.U.A. la Tel Aviv, a precizat că S.U.A. au transportat către Israel, prin intermediul podului aerian, 23 000 tone de material. Acest pod, a adăugat ambasadorul, a încetat să funcționeze, dar, cu toate acestea, echipamentul militar american va continua să fie transportat în Israel pe cale maritimă. Keating a mai arătat că materialul transportat de urgență pe calea aerului în Israel provenea din arsenalele forțelor operaționale americane din întreaga lume. În încheiere, ambasadorul a subliniat că S.U.A. vor acorda un ajutor economic important Israelului, sporind în special cooperarea în domeniul tehnologiei moderne.

Calcul

In cele zece minute necesare pentru a plasa „Skylab 3" pe orbită, lansatorul „Saturn b" a consumat peste 14 milioane kilowați-oră. O asemenea cantitate de energie ar satisface nevoile de electricitate ale unor localități întregi timp de mai multe zile. De asemenea, s-a calculat că, în cadrul economiilor de carburanți prescrise de președintele Nixon, centrul spațial Kennedy și localitățile înconjurătoare vor avea nevoie de cel puțin trei luni pentru a economisi o asemenea cantitate de curent. La Houston, centrul de control „Skylab" consumă într-o singură zi tot atita electricitate cît o locuință cu trei dormitoare într-o lună. Dacă „Skylab 3" va evolua în spațiu cele 85 de zile prevăzute, „misiunea de control" va utiliza tot atita curent electric cît 2 000 de locuințe într-o lună.

Inițiativă

Într-un interviu acordat publicației „Dernières Nouvelles d'Alsace", Takieddine Solh, primul ministru al Libanului, a anunțat că peste două săptămîni se va deplasa în Europa pentru a expune poziția libaneză și arabă „în primul rînd la Paris, apoi la Londra, Roma și Bonn". În legătură cu perspectivele păcii în Orientul Mijlociu, Solh a avansat un proiect de regrupare a „ansamblului țărilor mediteraneene într-un Consiliu al Mediteranei, care ne va permite să sporim înțelegerea reciprocă și să rezolvăm în comun problemele ce ne sînt comune". Participarea israelienilor la acest consiliu ? De ce nu ? – a răspuns primul ministru, „dar aceasta depinde în special de israelienii înșiși".

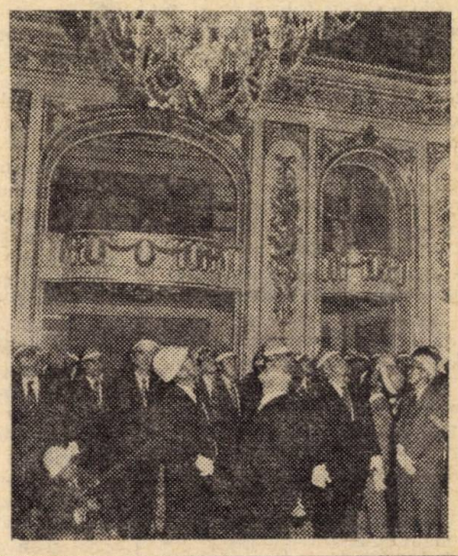

Primul ministru japonez, Kakuei Tanaka (în centru), inspectînd noua casă de oaspeți a guvernului, a cărei construcție se va încheia în aprilie 1974

O căsătorie mult și îndelung comentată : prințesa Anne, fiica reginei Angliei, și căpitanul de cavalerie Mark Phillips. Călătoria de nuntă : Bogota, Quito, Guayaquil, insulele Galapagos, pe iahtul „Britannia"

La Dallas, acum zece ani (IV)

Cursa electorală

Mircea Grigorescu

Femeile au învins ! a ciștigat bătălia electorală. Tînărul candidat al partidului democrat, John Fitzgerald Kennedy, a cucerit locul de senator, împotriva imperturbabilului Cabot Lodge, cu toate că, pe întinsul Statelor Unite, alegerile au fost favorabile republicanilor. Președinte a fost ales Eisenhower, iar vicepreședinte un tînăr avocat necunoscut, Richard Nixon — pe care circumstanțele îl vor mai aduce odată față în față cu John F. Kennedy, la alegerile prezidențiale din septembrie 1961. Atunci, victoria va fi de partea lui Kennedy — și-i va deschide drumul ce se va termina, brusc, la Dallas.

În 1951, pe cînd John lupta numai pentru senatorie, iar Casa Albă era încă foarte departe, ca într-o mare de ceață, altfel erau privite lucrurile, viața își cerea alte drepturi. Într-o scurtă vacanță petrecută la Palm Beach, J.F. Kennedy a întîlnit o femeie tînără și foarte frumoasă, Dorie Malcolm. Au fost văzuți, apoi, de mai multe ori împreună, ceea ce era destul pentru un cronicar monden. Acesta a și anunțat, într-un ziar local, căsătoria tînărului Kennedy cu Dorie. Știrea era prematură. „Bossul" Joe a sărit ca ars din fotoliul său — a telegrafiat, a telefonat și nu s-a liniștit pînă cînd nu s-a publicat dezmințirea. John rămînea celibatar, dar nu pentru multă vreme.

La „marele-stat major electoral" s-a prezentat într-o zi o foarte tînără și îndrăzneață fotoreporteră de la o revistă de modă din New York, Jacqueline Lee Bouvier. Un strămoș al ei trecuse Atlanticul în aceeași corabie cu generalul marchiz de La Fayette. În aproape două secole de cînd trăiau, munceau și mai ales cîștigau bine dincolo de ocean, cei din neamul Bouvier ar fi avut timp să devină americani. Însă, prin toată conduita lor și, mai profund, prin temperament, oamenii din familia Bouvier și în special femeile erau mai mult decît francezi, parizieni cu trup și suflet.

Una din secretarele particulare ale lui J. F. Kennedy, anume Mary Gallagher, care lucra în antecamera tînărului politician, notează în jurnalul ei intim că a văzut, într-o dimineață, o ziaristă foarte îndrăzneață intrînd în cabinetul lui John fără să aștepte a fi poftită. Își spusese doar numele, la telefonul interior : Jackie Bouvier ! Secretara a fost sigură că peste cîteva clipe tupeul ziaristei se va transforma în derută și că „mademoiselle Bouvier" va ieși, dezamăgită, din cabinetul pe care secretarele — multe — aflate în serviciul lui John îl considerau un fel de sanctuar impenetrabil.

Spre stupefacția austerei Mary Gallagher și a celorlalte colaboratoare ale lui Kennedy, Jackie nu numai că n-a fost expediată, cu șarmul cald și politețea rece a viitorului președinte, dar a rămas în cabinet o bună jumătate de oră, după care John Kennedy a ieșit, rizînd, împreună cu ea și a condus-o pînă la locul unde-și parcase minusculul ei automobil de culoare roșie flamboaiantă.

După vreo cîteva zile, cu dezinvoltura lui obișnuită, cu o doză evidentă de bucurie în ochi și în glas, Kennedy și-a anunțat echipa de secretare și de colaboratori, în total vreo 50 de persoane, că se însoară în curînd și speră să aibă, în jurul lui, pe toți prietenii care-l înconjoară, zilnic, la birou.

Așa a și fost. În ziua de 12 septembrie 1953, la o fermă din apropiere de Hyannisport, proaspăt cumpărată de Joe „bossul" în asociație cu William Randolph Hearst „ziaristul" — s-a oficiat cununia, după ritualul catolic — într-o încăpere mai retrasă — și marea serbare nupțială în aer liber, cu șapte sute de persoane invitate. Erau aproape toți prietenii și colaboratorii clanului, pe lîngă membrii de familie, dar mai erau în grădinile fermei și vreo cîteva zeci de persoane venite, cu sacrificii mari, din pofta de a vedea „cel mai romantic cuplu din istoria contemporană a Statelor Unite". Un tînăr industriaș din Chicago, neinvitat cu toate că era un descendent al celebrului fabricant de ceai Liptton, și-a cumpărat invitația cu 5 000 de dolari — cifră greu de crezut — numai pentru a vedea și a fotografia, de aproape, mirele și mireasa care atrăgeau, cu un ciudat magnetism sentimental, atenția unui număr enorm de americani, indiferent de nuanța lor politică.

Voiajul de nuntă a fost scurt. Primul motiv : pentru că John părea să fie sau era, efectiv, unul dintre cei mai ocupați oameni din Statele Unite. „M-am căsătorit cu un val-vîrtej !" a scris Jacqueline mamei sale — care și fără constatarea aceasta privea mariajul cu neplăcere, ca pe o mezalianță între un imigrant irlandez cu bogăția recentă și o aristocrată, descendentă din suita lui La Fayette.

Al doilea motiv, mult mai grav : John era bolnav. La 21 octombrie 1953 — mai puțin de două luni după căsătorie — J.F.K., doborît de dureri, a fost internat într-o clinică ortopedică din New York pentru a fi supus unei extrem de dificile operații. În locul discului cartilaginos dintre vertebrele 6 și 7 — disc fisurat, apoi fracturat în accidentele din adolescență — chirurgii au fixat un disc foarte subțire de oțel, acoperit de un strat și mai subțire de substanță plastică îmbibată cu antibiotice.

Împotriva tuturor anticipărilor răutăcioase, care lăsau a se bănui că Jacqueline va fi dezamăgită, repede, din cauza maladiei soțului ei, tînăra soție a uimit întregul lor anturaj și a ciștigat de partea ei presa medicală americană, precum și marile reviste de familie, datorită devotamentului și dragostei cu care l-a ajutat pe John. S-a instalat în clinică, și-a îngrijit și încurajat bărbatul, a refuzat orice asistență din afară, l-a ținut pe John ca într-o capsulă ermetică, ea, Jackie, rămînîndu-i singura legătură cu viața. La 25 decembrie 1953 au ieșit amîndoi din spital.

Privit din afară, cerul clanului Kennedy părea că se înseninase pentru timp îndelungat. Menajul John—Jacqueline evolua în liniște ; prima ei sarcină a fost pierdută prematur, accident ce a provocat un val de îngrijorare, dar în anul următor s-a născut Caroline, o fetiță voinică, sănătoasă, în care John vedea „portretul exact al mamei sale", iar Jackie „copia reușită a tatălui ei". Amîndoi aveau, bineînțeles, dreptate, ca în toate căsătoriile. Jackie se consacra organizării casei lor — fără prea multe veleități mondene ; John, stînd neclintit într-un fotoliu dur, lucra de la 10 la 14 ore pe zi, pentru a nu-și neglija popularitatea — și nici averea. Cerea să i se prezinte, în scris, lista facturilor și a tuturor cheltuielilor, inclusiv a facturilor venite de la Paris pentru toaletele, comandate de Jacqueline, prin mijlocirea binevoitoare a mamei sale, „madame" Lee-Bouvier.

La începutul lunii februarie din anul 1955, John Fitzgerald Kennedy nu s-a mai putut ridica din fotoliul de la Senat. Îl fulgerau dureri insuportabile și tremura sub efectul febrei. A fost transportat direct la clinica ortopedică din Manhattan, cu un elicopter. Jackie a fost adusă cu avionul de la Palm Beach. Discul de oțel pierduse carapacea izolatoare. O infecție stafilococică se instalase între vertebre și amenința să provoace o septicemie. John, catolic bun în imprejurările grave, a cerut să i se facă absoluțiunile dinaintea morții, într-atît pierduse speranța că va mai putea fi salvat. Operația a reușit, dar chirurgii au descoperit că pacientul avea — tot din cauza accidentelor sportive — piciorul stîng cu doi centimetri mai scurt și această infirmitate îi măcina, sistematic, la fiecare pas, șira spinării. Intervenția chirurgicală a durat ore întregi, bolnavul a fost îmbrăcat cu un corset de oțel care-i strîngea torsul. John a început prin a refuza proteza aceasta teribilă. Jacqueline a intervenit, l-a rugat, apoi l-a amenințat — și sub presiunea psihologică a femeii pe care o iubea, J. F. Kennedy a primit soluția propusă de medici, inclusiv riscul de a fi, toată viața, în mare măsură, un infirm.

Șase luni J.F.K. a stat culcat cu fața în jos pe patul de spital. Un dispozitiv special îi îngăduia să citească și să scrie în această poziție ingrată. Și-a revizuit și încheiat cartea „Profiluri" de oameni curajoși, a pregătit cîteva articole de politică internă americană, dar, mai presus de toate, a pus la punct, sub aspectele practice, decizia de a candida la postul de președinte al Statelor Unite. Cei cîțiva prieteni cărora J.F.K. le-a împărtășit „Proiectul Casa Albă", conceput și lucrat în spital, au fost foarte sceptici. Era, într-adevăr, cam exagerat să presupui, în fața acestui om răsturnat pe patul de grea suferință, condamnat să se miște — pentru totdeauna — într-un teribil corset de fier, că, în anul 1960, adică după numai pa-

12 septembrie 1953. Nunta: John Kennedy și Jacqueline Bouvier

21 noiembrie 1963. Peste cîteva clipe, avionul va decola spre Dallas...

tru ani de la operație, el va fi capabil, sub aspectul condiției fizice, să ducă o grea campanie electorală și pe urmă, în ipoteza succesului, să conducă unul dintre cele mai mari state ale lumii.

Două persoane au crezut, cu sinceritate și devotament, în posibilitatea realizării integrale a acestui proiect: Jacqueline și Robert, credinciosul „Bob", care continua să-și divinizeze fratele și să aibă certitudinea viitorului său politic. Cu puțin timp înainte de ieșirea din spital, John, Jackie și Bob au „montat", pînă la cele mai mici amănunte, „festivitatea" revenirii la Hyannisport. Nu era o simplă ceremonie închinată însănătoșirii „senatorului", ci un preludiu de mari proporții pentru viitoarea „campanie prezidențială", care trebuia introdusă repede și masiv în mintea publicului american. Pentru călătoria de la New York la Boston și de la Boston la Hyannisport a fost închiriat un tren întreg, foarte lung, în care a fost invitată o suită numeroasă și zgomotoasă. La coborîrea din „trenul sănătății", care semăna mai mult a tren electoral, John a rostit o cuvîntare înflăcărată, optimistă, n-a făcut nici o aluzie la intențiile sale viitoare, dar a revendicat pentru partidul democrat intrarea în Casa Albă, ca un deziderat al majorității americanilor. John dădea dovadă, în același timp, de inițiativă și de tact. După prînzul acelei zile sărbătorești, el a jucat, cu doi-trei prieteni, o partidă de golf, urmărită, pe cîmp, de cîteva sute de spectatori încîntați de forma „senatorului" — apoi, la invitația, glumeață, a lui Teddy (Edward), fratele cel mai mic, „omul cu corsetul de fier" a jucat, vreo zece minute, fotbal american, în forță. Noaptea a suferit cumplit, a trebuit să suporte o doză masivă de medicamente calmante, dar în zilele următoare a fost liniștit și bine dispus. După propria lui părere, făcuse primul pas pe drumul către Casa Albă.

Au trecut foarte repede anii următori. Zvonurile lansate de numeroșii neprieteni ai clanului Kennedy nu s-au adeverit. Jacqueline n-a divorțat de soțul ei „din cauză de infirmitate". Dragostea lor s-a dovedit mult mai solidă decît cele mai generoase așteptări. Un băiat, născut în 1959, le-a mărit familia. Fiul a fost numit John-John Joseph Patrick Kennedy, ca un fel de sinteză onomastică a celor cinci generații de irlandezi Kennedy, stabiliți pe țărmul american al Oceanului Atlantic. Tot lanțul de ziare ale grupului Hearst și toate serviciile uriașei agenții de presă „International News Service" — aparținînd aceluiași grup — s-au întrecut pe ele înșile în a populariza viața de fiece zi a familiei J.F.K.

Mai tîrziu, cînd au fost cunoscute unele documente personale, note intime, scrisori ale lui J.F.K. și ale Jacquelinei, ale numeroaselor secretare și ale rudelor care-i înconjurau și-i supravegheau — din dragoste — s-a văzut că realitatea nu fusese chiar atît de simplă și de idilică. John era, în continuare, un martir condamnat la suferințe fizice atroce. Jackie se simțea torturată de urmările, nefericite, ale repetatelor sarcini pierdute prematur. O persoană din intimitatea lor, cum a fost Mary Gallagher, se arată foarte uimită, pînă la stupefacție, de felul în care John Kennedy „își punea masca admirabilă a zîmbetului" la cîteva clipe după ce, în umbră, pe ascuns, fața îi era convulsionată de grimase ale suferinței. Jacqueline se putea sustrage, rămînea retrasă în odăile ei, cu o gamă destul de variată de pretexte. Dar „senatorul" continua, de multe ori ca un robot, să meargă înainte pe drumul foarte greu, sinuos și plin de obstacole, care-l ducea în sus, către Casa Albă.

Cu excepția micului grup de prieteni intimi care-l înconjurau și încercau să constituie, după modelul lui Franklin Delano Roosevelt, un „brain trust" -- un trust al inteligenței politice — majoritatea liderilor democrați nu-l susțineau pe ambițiosul milionar J. F. Kennedy, care era acuzat că introduce în viața de stat americană „banii și catolicismul de-acasă". Văduva lui Roosevelt — și alături de ea mai mulți senatori democrați — nu-i iertau lui J. F. Kennedy prietenia și colaborarea electorală cu detestatul rasist McCarthy. Totuși, la cea dintîi reuniune pentru fixarea unui candidat la mandatul prezidențial din 1961–1965, John Fitzgerald Kennedy a întrunit majoritatea sufragiilor. Lupta era decisă — dar această investitură, cu toată marea ei semnificație și importanță, nu însemna și cîștigarea alegerilor. În fața lui John se afla un adversar tot atît de dinamic și de abil, avocatul Richard Nixon — omul cu care John se întîlnea, mereu, în reciproca tentativă de a se înălța pînă la Casa Albă.

Toate, absolut toate, zilele anului 1960 au fost etapele de pomină ale unui calvar urcat treaptă cu treaptă. Clanul Kennedy a trimis în acțiune întregul său efectiv de forțe electorale, în frunte cu femeile și copiii. John n-a făcut, decît cu foarte multă moderație, uz de dolari. Știa, din experiență, că averea este pentru el ce era călcîiul pentru Achile. În special republicanii, cu perseverentul contracandidat Richard Nixon, încercau să-l atace pe tema opulenței — motiv pentru care în pamfletele lor venea, mai adesea, numele lui Joe Kennedy — decît al băiatului său John.

„Nu mai știu cînd e ziuă și cînd se face noapte" — spunea J.F.K. în timpul campaniei sale electorale. Zbura cu avionul particular al clanului, un Lockheed cu numele „Caroline" și ațipea la bord, o oră-două, între mitinguri convocate la distanțe de sute de kilometri. Într-o zi, cînd rezistența lui fizică și psihică părea epuizată, un colaborator i-a strigat: gîndește-te că la ora asta Nixon nu doarme și culege voturi!

În fine, ziua așteptată — aproape un veac — de implacabilul clan Kennedy a sosit. 1960, noiembrie 8. Îndată după apusul soarelui, pe coasta de est a Statelor Unite, primele rezultate ale scrutinului federal au început să sosească. A fost una dintre cele mai strînse „alergări" din istoria Statelor Unite. După prima oră, Kennedy era în frunte. Alegătorii din est îl preferau. Dar după trei ore, cînd au început a sosi rezultatele din centrul țării și de pe coasta Pacificului, Nixon și-a ajuns adversarul și a preluat conducerea. La miezul nopții nimeni nu îndrăznea să facă vreun pronostic. La 4 dimineața, John a cerut să fie lăsat în pace, să doarmă, indiferent de „cadrilul" nehotărît al cifrelor. Amăgirea cu somnul n-a servit la nimic. N-a închis ochii nici o clipă, dar n-a mai vrut sau n-a mai putut să urmărească rezultatele. Nixon era la umărul lui, atît de aproape îl simțea. Jackie adormise de mult, un covor de tăcere se așternuse în odăile incomode ale locuinței lui Bob Kennedy, marele regizor electoral.

La ora 9 dimineața, în ziua de 9 noiembrie 1960, Bob a intrat pe ușa camerei în care se retrăsese John, fără să mai bată. A îngenuncheat lîngă fotoliul în care fratele său stătea cu ochii închiși. I-a strîns mîna, fără să poată spune o vorbă. John a deschis ochii. A interpretat tăcerea ca ultima știre proastă. Bob a înțeles confuzia, s-a speriat și a strigat: „Nu! Nu-i adevărat!" Apoi s-a recules și a exclamat rîzînd: „Bună ziua, domnule Președinte. Am cîștigat, noi, John, am cîștigat!"

Da! Cîștigaseră bătălia pentru Casa Albă...

O sută de mii de voturi în plus, la un scrutin de 64 de milioane de votanți! Una din cele mai strînse „sosiri" electorale din istoria Statelor Unite. Dar nimic nu mai avea importanță, un Kennedy era Președinte, John era Președinte...

Vor urma trei ani de cronică politică foarte diversă, foarte inegală, foarte discutată și pentru și contra...

La 21 noiembrie 1963, John și Jacqueline se vor sui în avionul prezidențial „United Aire Force Number One" și vor porni în turneul „de prietenie" la care președintele fusese invitat în Texas. Au aterizat la Austin, au dormit la Fort Worth. Au fost treziți din somn de aclamațiile mulțimii.

A doua zi, acum exact zece ani, la 22 noiembrie 1963, au sosit în marele oraș comercial Dallas, adevărata capitală de afaceri a Texasului.

A fost ultima zi...

(Va urma)

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

AMERICANII POT FACE FAȚĂ AUSTERITĂȚII

CEA MAI absurdă dintre ideile care au trăsnit prin capul acestei țări de multă vreme — și nu ne putem plînge că nu au existat idei trăsnite în ultimul timp — este că lipsa de benzină, carne și alte articole este dăunătoare pentru poporul american.

În realitate, America are nevoie de mai multe lipsuri. Nu lipsurile noastre, ci surplusurile noastre ne fac rău. Prea multă benzină, prea multe băuturi, prea mulți bani, prea multă vorbărie și zgomot și — chiar dacă mă veți concedia mîine pentru asta — prea multă hîrtie de ziar, iată care este problema noastră !

Avem nevoie să reducem, să încetinim, să stăm acasă, să mîncăm supă de zarzavat, să mai facem cîte o vizită unui vechi prieten și să mai citim din cînd în cînd cîte o carte. Americanii au putut dintotdeauna face față austerității și chiar unor împrejurări ostile. Ceea ce ne-a jucat festa a fost prosperitatea.

În tot acest secol, conducătorii noștri ne-au spus că este dreptul și destinul nostru să avem două automobile și o barcă pentru week-end. Cu cît vom consuma mai mult, cu atît va prospera mai mult țara. Glasul Americii era totdeauna glasul unui negustător, iar melodia predominantă în America a fost totdeauna reclama muzicală comercială. Cumpărați mai mult, consumați mai mult, adunați cît mai multe lucruri, chiar dacă nu vă puteți permite aceasta. O margine există doar în cer, iar fericirea constă în achiziționare, în acumularea unui număr cît mai mare de lucruri.

Nimeni nu ne-a arătat că resursele țării sînt limitate sau că puterea noastră este limitată. Credeam că banii pot orice și că armele perfecționate cîștigă. Cea mai mare țară este și cea mai bună. Noi sîntem tot ce e mai important în lumea actuală. Iată însă că țara noastră, cea mai importantă, începe să nu mai aibă benzină, că marile ei bogății monetare și armele ei perfecționate nu mai cîștigă războiul în Vietnam sau în Orientul Mijlociu și că s-ar putea ca în iarna ce vine să mai răbdăm din cînd în cînd de frig în această Americă a noastră.

Dolarul atotputernic a fost devalorizat de două ori în ultimele 18 luni. Japonezii și vest-europenii stăpînesc arta computerului și revoluția științifică și par să știe mai multe decît noi despre relația dintre muncitori și patroni. Iar anul trecut, în concurența cu industriile japoneză și vest-europeană pe care America le-a refăcut după ultimul război mondial, Statele Unite au înregistrat un deficit comercial spectaculos, de 6,4 miliarde dolari.

Și, totuși, abia cînd președintele Nixon a început să vorbească despre raționalizarea benzinei și despre majorarea prețurilor la carburantul lichid, oamenii au început să se trezească.

Prin urmare, recentele discuții despre lipsa de benzină au readus la realitate o serie de oameni. Președintele Nixon ne-a cerut tuturor să economisim energia, păstrînd o viteză medie de circulație de 50 mile pe oră și să menținem termostatele din locuințe la 68 grade, oferindu-se ca el însuși să fie un exemplu. Fără îndoială că el va economisi combustibilul stînd mai mult acasă sau plecînd de acum înainte la Camp David, Key Biscayne și San Clemente, cu trenul.

Toate acestea sînt spre bine. Țările arabe ne-au făcut un bine cînd ne-au redus livrările de petrol și ne-au obligat să fim independenți la noi acasă. Să presupunem că fiecare cetățean american va deveni dintr-o dată înțelept — ceea ce este numai o ipoteză — și că își va reduce viteza automobilului la 50 mile pe oră, iar temperatura instalațiilor de încălzire în locuințe la 68° pentru a economisi energie.

Să presupunem, de asemenea, că toate reclamele luminoase vor fi stinse și că automobilul fiului va fi vîndut sau aruncat la fier vechi și că el va fi nevoit să meargă pe jos pînă la magazinul din colț pentru a se uita după fete seara sau că tatăl va fi nevoit să plece la serviciu dimineața cu autobuzul sau într-un vehicul de transport în comun. Oare ar pieri republica pentru aceasta ?

Există posibilitatea ca toată lumea să se simtă mai în siguranță și mai sănătoasă, ca tatăl să afle mai multe despre problemele celorlalți călătorind cu autobuzul, ca opțiunile tînărului să fie limitate și ca, fără automobil, contribuția sa la problema populației să se reducă probabil.

Nici unul din asemenea beneficii potențiale pentru viața americană nu ar fi fost posibil dacă nu ar fi existat amenințarea țărilor arabe producătoare de petrol din Orientul Mijlociu. Noi singuri nu am avut, probabil, niciodată bunul simț sau disciplina necesară să reducem limita de viteză la 50 mile pe oră sau să încetăm să ne încălzim pînă la sufocare în casă, sau să ne orbim singuri cu lumina violentă a firmelor luminoase care fac reclamă pentru pilule, aparate de ras triunghiulare și filme sexy în „Times Square".

Acum însă, amenințarea cu lipsa de benzină, petrol și căldură i-a adus pe oameni în simțiri, iar singura parte negativă a reușitei diplomației de compromis a lui Kissinger în Orientul Mijlociu este că arabii ar putea accepta să ne vîndă petrolul la un preț mai ridicat, încurajîndu-ne, astfel, să continuăm pe aceeași linie absurdă.

James Reston

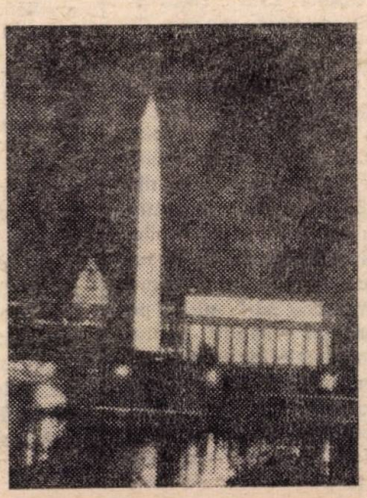

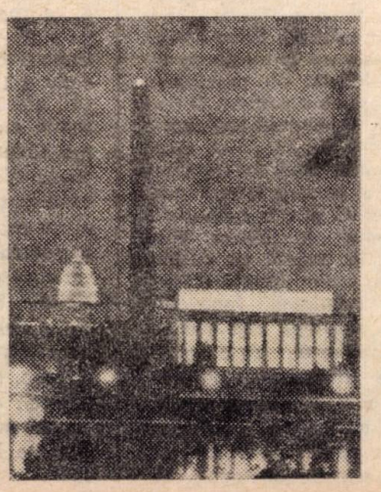

Două ipostaze ale Obeliscului lui Washington (centru), înainte și după ora 10 seara, cînd intră în vigoare măsurile de economisire a energiei

Le Monde
PARIS

MOTIVELE ȘI SCOPURILE CONCERTĂRII „CELOR NOUĂ"

ÎN MOMENTUL cînd a propus la conferința sa de presă, din 27 septembrie a.c., reuniuni regulate „la nivel înalt" vest-europene, Georges Pompidou s-a arătat foarte prudent. Chiar dacă aprecia că o astfel de metodă „de exemplu" ar da posibilitate să se întărească cooperarea politică dintre „cei nouă", președintele Republicii nu dorea mai ales „să ia inițiativa" în această privință. Propunerea suscitase, de altfel, puține reacții, în afară de Marea Britanie, unde Heath răspunsese sugerînd o „întîlnire la nivel înalt" bianuală. Astăzi, Georges Pompidou nu se teme să coboare în arenă și să relanseze, în mod foarte oficial de această dată, propunerea sa, deși nu a avut timpul să consulte pe toți partenerii săi, după cum promisese.

Motivul acestei acțiuni grăbite este evident. Între 27 și 31 octombrie a avut loc războiul din Orientul Apropiat, război care a pus în lumină, cu o ascuțime pe care nici chiar cei mai pesimiști nu îndrăzneau să și-o imagineze, slăbiciunea Europei occidentale. Aceasta, după cum a constatat Pompidou, nu a fost asociată „cîtuși de puțin" nici în acțiunea de oprire a luptelor, nici la negocierile pentru căutarea unei soluționări. Situația ar fi de-a dreptul paradoxală dacă singurul argument reținut era că Statele Unite sînt infinit mai îndepărtate decît aliații lor de teatrul de operațiuni. Dar motivul se găsește, de asemenea, mai ales în faptul

că Europa occidentală, aproape în întregime dependentă de Orientul Apropiat în ceea ce privește aprovizionarea ei cu energie, s-a văzut lipsită de toate mijloacele sale de acțiune în acest domeniu crucial.

Nu trebuie, totuși, să se facă prea multe iluzii asupra posibilităților de a remedia o asemenea situație. Chiar dacă „Europa politică" ar exista, rolul ei ar rămîne probabil secundar într-un conflict și într-o situație diplomatică ai cărei artizani ar fi furnizorii de arme. Sau atunci ar trebui ca Piața comună să devină, de asemenea, o mare putere militară independentă, ceea ce este departe de a fi voința celei mai mari părți a membrilor ei și ceea ce, în orice caz, nu se va realiza nici mîine, nici poimîine. Cu toate acestea, „tresărirea" pe care pare s-o anunțe propunerea lui Pompidou este salutară. Ea intervine, evident, prea tîrziu pentru a modifica condițiile actualei crize din Orientul Apropiat, dar ar putea să ajute Europa occidentală să se pregătească mai bine pentru alte sfidări pe care le va avea de înfruntat.

Pentru aceasta, îmbunătățirea cooperării politice este o condiție „sine qua non". Există deja de cîtăva vreme o orientare, în diverse capitale vest-europene și în special la Paris, către o instituționalizare a reuniunilor la „nivel înalt". Ultima de acest gen, care a avut loc la Paris în urmă cu un an, și-a programat următoarea întîlnire în preajma anului 1975, ceea ce era, evident, o dată prea îndepărtată.

mare a ceea ce consideră ele că constituie o lipsă de colaborare din partea Europei occidentale în criza din Orientul Mijlociu.

În numele Departamentului de Stat, Robert McCloskey a fost la fel de energic în criticile sale la adresa lipsei de sprijin a aliaților pentru podul aerian american spre Israel care, a spus el, era „în aceeași măsură în interesul Germaniei occidentale și al celorlalți aliați din N.A.T.O., ca și în interesul nostru". Statele Unite ar fi salutat un oarecare sprijin.

Valul de frig care s-a lăsat asupra Europei occidentale a fost provocat de înțelegerea faptului că, în practică, partnership-ul atlantic nu este ceea ce se credea în teorie.

Nici cancelarul Brandt, nici președintele Pompidou, nici premierul Heath nu au fost consultați de Statele Unite înainte de punerea în stare de alarmă a forțelor S.U.A. din întreaga lume, inclusiv a unităților lor de rachete. Dacă acesta este modul în care o mare putere își propune să desfășoare relațiile cu aliații ei, cu atît mai rău pentru partnership.

A sosit de mult timpul ca Europa occidentală în ansamblu să aibă curajul de a-și exprima în termeni clari propria ei opinie în eventualitatea unor crize viitoare.

Atunci cînd dr. Kissinger a vorbit în aprilie despre o nouă Cartă atlantică, ideea nu a plăcut prea mult guvernelor vest-europene. Acum a sosit timpul ca ele să insiste în comun asupra unei noi definiții a alianței atlantice.

E drept, Statele Unite au ajutat Europa occidentală să se pună pe picioare după cel de-al doilea război mondial, dar trebuie reamintit că America nu s-a aliat cu Europa occidentală pentru ochii ei frumoși.

Prezența militară americană în Europa occidentală și partnership-ul Statelor Unite cu Europa occidentală sînt, fără îndoială, și în interesul Statelor Unite și a sublinia acest fapt nu înseamnă a pune alianța sub semnul întrebării, ci doar a spune lucrurilor pe nume.

Rolul Europei occidentale are o mare influență asupra echilibrului de putere. Ea are nu numai dreptul, ci și datoria de a-și pune în balanță greutatea în interesul păcii. Pentru a-și îndeplini această datorie, Europa occidentală trebuie să înceteze de a juca un rol numai la periferia problemelor internaționale.

Werner Holzer

Frankfurter Rundschau

EUROPA OCCIDENTALĂ REFUZĂ UN ASTFEL DE „PARTNERSHIP"

POATE că Europa occidentală a avut exact ceea ce merită. Expresiile de nemulțumire la adresa noastră, care s-au făcut auzite în ultimul timp dincolo de Atlantic, ar fi fost, fără îndoială, formulate în termeni mai puțin energici dacă Washingtonul nu ar fi fost convins, și pe drept cuvînt, că se poate purta față de aliații lui europeni cam la fel cum s-ar purta față de niște elevi de școală neastîmpărați.

Cîtă vreme Europa occidentală va fi atît de puțin sigură de sine, ca în prezent, și atît timp cît țările din componența ei persistă să-și facă una alteia năzbîtii de școlar, nimeni nu trebuie să fie surprins atunci cînd cineva din afară își asumă rolul de învățător.

În ultimul timp, un val de frig s-a abătut asupra Europei occidentale și nu deoarece statele petroliere arabe ar putea închide robinetul conductelor. Iluziile mor greu și mult prea multă vreme Londra, Bonnul, Parisul și Roma au trăit cu iluzia că, în viitorul previzibil, interesele Statelor Unite vor continua să coincidă cu acelea ale Europei occidentale.

Totuși, nu lipseau indiciile în sensul că interesele celor două părți sînt, de la o vreme, divergente. Atît timp cît Europa occidentală era aproape complet dependentă de Statele Unite din punct de vedere economic, situația era clară. Washingtonul dădea tonul și cînta solo-urile, în timp ce Europa occidentală reprezenta corul.

Dar această situație s-a schimbat de mult. Statele Unite urmăresc în Europa occidentală propriile lor interese economice și politice. Europa exprimînd uneori idei noi, urmărește, și ea, interesele ei proprii, devenind extrem de supărătoare din punctul de vedere american.

De surprinzător de mult timp acest conflict era pregătit de existența conceptului neangajant, dar optimist, al partnership-ului. America de Nord și Europa occidentală continuau să aibă un număr de probleme asupra cărora nu existau divergențe de opinie. Dar desfășurarea crizei din Orientul Mijlociu a arătat clar că actuala politică a Statelor Unite privește partnership-ul în propriul ei fel, anume că una din părți trebuie să ia hotărîrile, iar cealaltă să se conformeze.

Președintele Nixon și-a exprimat, în mod prompt și nesolicitat, părerea că prietenii Americii din Europa de vest nu au dat dovadă de spiritul de colaborare necesar pentru rezolvarea crizei din Orientul Mijlociu, adăugînd că Europa occidentală ar fi înghețat iarna aceasta dacă Statele Unite nu ar fi acționat.

Ministrul apărării al Statelor Unite, James R. Schlesinger, s-a exprimat și mai limpede, susținînd că Statele Unite vor trebui să întreprindă investigații pentru a afla care este promptitudinea de reacție a N.A.T.O. și să reexamineze ideile și teoriile existente în cadrul alianței, ca urmare a ceea ce considerăm că constituie o lipsă de colaborare din partea Europei occidentale în criza din Orientul Mijlociu.

Tokio. Al 12-lea Congres al P.C. din Japonia: în timpul cuvîntării rostite de președintele C.C. al P.C. din Japonia, Sanzo Nosaka

„LES NOUVELLES DE PYONGYANG"

PHENIAN

CONDIȚII PREALABILE PENTRU AMELIORAREA RAPORTURILOR ÎNTRE NORDUL ȘI SUDUL COREEI

PROGRAMUL în cinci puncte formulat de tovarășul Kim Ir Sen la 23 iunie pentru reunificarea patriei se bucură de aprobarea și simpatia crescîndă a țărilor lumii și constituie o încurajare pentru poporul nostru în lupta sa pentru unificare independentă și pașnică a patriei. Tovarășul Kim Ir Sen a declarat : „Pentru îmbunătățirea raporturilor între Nord și Sud și accelerarea reunificării țării este necesar să se procedeze la o colaborare și la schimburi multiple între Nord și Sud în diferite domenii — politic, militar, diplomatic, economic și cultural".

Această orientare către colaborare și schimburi multiple între Nord și Sud este cea mai justă, întrucît ea permite poporului nostru să rezolve problema reunificării țării prin propriile sale eforturi, în condiții de deplină independență și de o manieră creatoare, conform realităților concrete ale țării noastre.

Poporul nostru reprezintă o națiune omogenă, care a trăit în armonie de-a lungul istoriei sale, pe același teritoriu ; el nu poate trăi separat, în nici un caz, întrucît toți coreenii sînt de același sînge.

Este natural, de aceea, ca națiunea noastră, care are același sînge și aceeași limbă și chiar aceleași obiceiuri, să realizeze uniunea și colaborarea pentru a elimina tragedia divizării naționale impuse de imperialiștii americani și a ajunge la reunificarea țării. Nu poate exista nici un obstacol în calea acestei uniuni și acestei colaborări.

Astăzi, în Coreea există realmente două regimuri cu ideologii și idealuri diferite. În aceste condiții, colaborarea și schimburile multiple între Nord și Sud vor permite să se elimine neînțelegerile și neîncrederea acumulate mult timp din cauza divizării, să se adîncească înțelegerea și încrederea și să se refacă legăturile naționale întrerupte.

Iată de ce colaborarea și schimburile multiple în diferite domenii — politic, militar, diplomatic, economic și cultural — constituie o problemă principală, care trebuie rezolvată fără întîrziere între Nord și Sud, în vederea atingerii obiectivului comun : reunificarea independentă și pașnică a patriei.

Ceea ce este deosebit de important, dintre toate acestea, este colaborarea în domeniul politic. Dacă colaborarea în domeniul politic între Nord și Sud va fi realizată, colaborarea va fi accelerată și mai mult în domeniile militar, diplomatic, economic și cultural. Îndeosebi, dacă va fi instituită o confederație sub un singur nume de stat, se va deschide o fază decisivă în îmbunătățirea relațiilor dintre Nord și Sud și în opera de reunificare independentă și pașnică a patriei.

Prin realizarea colaborării în domeniul militar, patria noastră va putea să elimine încordarea, să asigure pacea și să înfrunte eficient pe agresorii străini. În plus, poporul nostru va fi eliberat de povara cheltuielilor militare, își va putea dezvolta economia națională și îmbunătăți considerabil standardul de viață. Dacă Nordul și Sudul vor proceda la o colaborare în domeniul diplomatic, delegații unice vor putea fi trimise sub numele unui singur stat la organizațiile și reuniunile internaționale, ceea ce va oferi posibilitatea de a demonstra lumii puterea patriei noastre și va contribui în mare măsură la pacea în Asia și în întreaga lume.

În domeniul economic, Nordul și Sudul vor putea desfășura o colaborare pe scară largă : Nordul și Sudul vor putea exploata în comun resursele naturale, vor putea utiliza în comun potențialul industrial și organiza eficace diviziunea muncii. Într-un cuvînt, colaborarea economică va permite dezvoltarea rapidă a economiei naționale și asigurarea independenței prin mobilizarea și utilizarea eficientă a tuturor resurselor umane și materiale ale țării.

Colaborarea în domeniul cultural va permite să se dezvolte în mod unitar limba națională, să se studieze în comun istoria țării, să se organizeze reprezentații artistice în Nord și în Sud, să se turneze în comun filme și să se trimită în străinătate ansambluri artistice și echipe de sportivi unitare.

Colaborarea și schimburile multiple între Nord și Sud vor consolida și mai mult acordul de pace pe care îl vor încheia cele două părți.

Iată de ce partidul și guvernul Republicii noastre au preconizat, întotdeauna, colaborarea și schimburile multiple între Nord și Sud, au dovedit toată sinceritatea și au depus toate eforturile în acest scop.

Cu toate acestea, politicienii sud-coreeni au urmat o politică de recurgere la forțele străine și au respins fără nici un motiv propunerile noastre rezonabile, calificîndu-le drept „premature" și „irealizabile".

Ei preconizează în cuvinte ca „cele două părți să deschidă complet una față de cealaltă societățile lor respective" dar, în realitate, ei nu prezintă decît măsuri limitate în domeniile economic și cultural, temîndu-se de desființarea tuturor barierelor între Nord și Sud.

În măsura în care starea de opoziție militară persistă între Nord și Sud, care sînt separate de linia de demarcație militară, este absurd ca cele două părți să-și deschidă una alteia societățile lor respective. Iar Nordul și Sudul nu-și pot deschide complet societățile lor unul față de celălalt lăsînd un zid dintre cele mai importante, zidul politicii militare.

Dacă autoritățile sud-coreene doresc cu adevărat reunificarea patriei, ele vor trebui să se ralieze compatrioților lor, să colaboreze cu ei și să contribuie activ la realizarea programului nostru echitabil și just pentru reunificarea patriei.

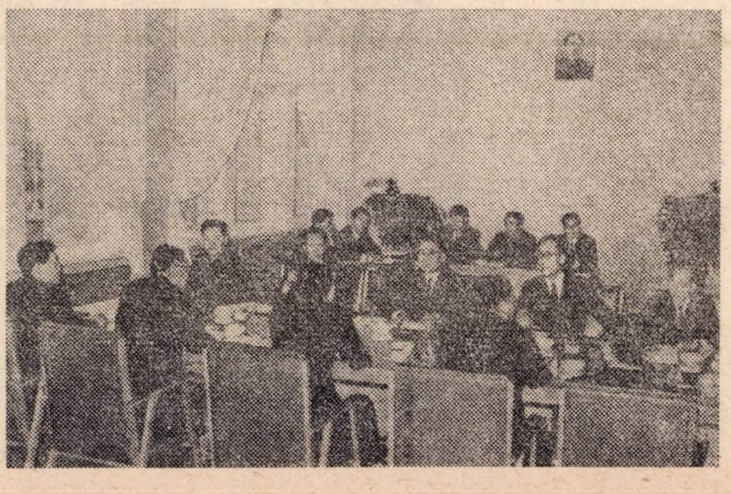

Phenian. Aspect de la a doua reuniune a co-președinților Comitetului de coordonare din Nordul și Sudul Coreei

EKONOMICESKAIA GAZETA

MOSCOVA

SE DEZVOLTĂ LEGĂTURILE ÎNTRE CHIMIȘTII SOVIETICI ȘI AMERICANI

ACORDURILE încheiate între U.R.S.S. și S.U.A. deschid perspective largi dezvoltării colaborării sovieto-americane, inclusiv în domeniul industriei chimice. Sarcini serioase stau, în special, în fața chimiștilor din domeniul agriculturii. Trebuie spus că, în ceea ce privește producția de îngrășăminte chimice, U.R.S.S. aproape că

a atins în 1972 nivelul S.U.A. În anii următori, acest nivel va fi depășit. Trebuie însă spus că unii indici de productivitate ai producției agricole, în special la recolta la hectar de cereale, sfeclă de zahăr, cartofi, sînt scăzute în U.R.S.S. O asemenea situație impune elaborarea de măsuri care să sporească eficiența utilizării îngrășămintelor chimice. Se știe că în S.U.A. se aplică eficient îngrășămintele lichide, iar în agricultura sovietică ele și-au găsit din plin utilitatea. Nu și-au găsit încă rezolvarea cuvenită problemele transportului, stocării și încorporării acestor minerale în sol, aplicarea îngrășămintelor mixte, cunoscute și sub denumirea de îngrășăminte minerale mixte.

În ultimii ani, industria chimică sovietică a consacrat multe eforturi pentru ridicarea calității și lărgirea sortimentului de îngrășăminte chimice : a fost pusă la punct producția de superfosfat dublu, amofos (îngrășămînt azotofosfatic), nitroamofos, nitrofos. Industria chimică sovietică este asigurată în întregime de zăcămintele explorate de săruri potasice situate în partea europeană a U.R.S.S. și de cele descoperite în prezent în Asia centrală, de marile rezerve de fosforiți din Siberia și Extremul Orient. După părerea noastră, prezintă interes reciproc analizarea, împreună cu firmele americane, a posibilităților prelucrării în comun a acestor resurse naturale în scopul asigurării nevoilor reciproce. În unele cazuri, sîntem dispuși să livrăm firmelor americane materie primă și semiproduse în schimbul tehnologiei sau utilajului complet modern. În alte cazuri, firmele S.U.A. ne vor furniza produse chimice în schimbul utilajelor, proceselor tehnologice moderne sovietice.

Este semnificativ că legăturile tehnico-științifice ale firmelor americane cu organizațiile sovietice sînt încurajate de multe bănci din S.U.A. Ele sînt dispuse să participe la finanțarea viitoarelor proiecte economice.

Conjugarea eforturilor chimiștilor sovietici cu cele ale colegilor lor americani are o mare însemnătate pentru rezolvarea unei probleme sociale atît de importante a contemporaneității, ca protecția biosferei și ocrotirea bogățiilor naturale ale planetei noastre. Activitatea comună în această direcție este prevăzută în acordul dintre U.R.S.S. și S.U.A. cu privire la colaborarea în domeniul mediului înconjurător. Trebuie spus că în U.R.S.S. există cele mai riguroase norme din lume în privința limitei admise de concentrație a substanțelor toxice la pulverizarea lor în atmosferă și hidrosferă. Industria chimică din U.R.S.S. a înregistrat un progres considerabil în rezolvarea problemei ocrotirii mediului înconjurător de poluarea industrială, depășind în această privință America. Numai în cincinalul trecut au fost date în exploatare aproape 80 complexe mari de filtrare. Zeci de milioane de ruble s-au cheltuit pentru elaborarea și introducerea tehnologiei și utilajului de reducere substanțială a degajărilor de gaze în atmosferă. În prezent, dispunem de peste 5 000 de instalații de purificare a gazelor arse. Nici un proiect al unei producții noi sau reconstruite nu poate fi aprobat dacă nu este dotat cu mijloace sigure de filtrare și neutralizare a tuturor reziduurilor producției care pot dăuna, într-o formă sau alta, mediului înconjurător.

Știm că și în industria chimică a S.U.A. se aplică măsuri serioase pentru neutralizarea reziduurilor întreprinderilor chimice și pentru ocrotirea biosferei. Dar o problemă atît de vastă și importantă ca ocrotirea naturii nu poate fi rezolvată prin eforturile unei singure țări. Pentru aceasta este nevoie de unirea eforturilor pe scara cea mai amplă. Fără îndoială că în această privință activitatea comună a chimiștilor sovietici și americani va avea o importanță imensă.

Problemele geochimiei, biochimiei și hidrochimiei în domeniul cercetării Oceanului planetar constituie încă un domeniu de concertare a eforturilor oamenilor de știință sovietici și americani pentru activitatea comună de cercetare. De asemenea, va fi reciproc util să se facă schimb de experiență și să se întreprindă cercetări comune în domeniul conducerii, organizării, finalizării muncii de cercetare din laborator pînă în industrie.

Cele mai mari companii și firme ale industriei chimice americane s-au declarat dispuse să colaboreze cu U.R.S.S. Cu o serie dintre ele au fost stabilite deja contacte în vederea colaborării pe termen îndelungat, în diferite direcții. Astfel, printr-un acord cu firma „Monsanto" s-au prevăzut lucrări comune și schimb de informații în problemele ocrotirii mediului ambiant, producerii de substanțe toxice împotriva dăunătorilor agricoli, elaborării de sisteme automate de conducere. Pe planul studierii activității oamenilor de știință și specialiștilor în domeniul chimiei din ambele țări, a avut loc un schimb reciproc de delegații. Cu firma „Union Carbide" s-a procedat la un schimb de informație tehnică. Cu concursul firmei „Dow Chemical" s-a organizat la Kiev un ciclu de expuneri pentru specialiștii sovietici în producția de poliuretanți și latexuri. Au fost stabilite contacte și se organizează colaborarea cu firmele „Loommus", „Scientific Design" și altele. Aceștia sînt însă numai primii pași pe calea îmbunătățirii relațiilor, stabilirii de legături tehnico-științifice și comerciale trainice și de durată.

L. A. Kostandov
ministrul industriei chimice al U.R.S.S.

Lagos, aeroportul Ikeja. Convorbiri ungaro-nigeriene. Președintele Pal Losonczi la capătul celor patru zile ale vizitei sale în Nigeria; în stînga, președintele Yakubu Gowon

PROFIL

ISMAIL FAHMI

ministrul afacerilor externe al R.A. Egipt

La 31 octombrie, președintele Anwar Sadat l-a numit pe Ismail Fahmi în postul de ministru al afacerilor externe, în locul lui Mohamed Hassan El Zayyat, desemnat consilier al președintelui.

Personalitate marcantă a diplomației egiptene, avînd o strălucită carieră în spatele său, Ismail Fahmi s-a născut în anul 1922. Licențiat în științe politice la Universitatea din Cairo în 1945, el intră în diplomație imediat după încheierea celui de-al doilea război mondial. În 1957, Ismail Fahmi este numit consilier pe lîngă delegația egipteană la Națiunile Unite. Reintors la Cairo, este promovat consilier, apoi director al departamentului Națiunilor Unite din Ministerul Afacerilor Externe.

În 1965, este trimis din nou în misiune la New York, unde este ales raportor al primei comisii politice a Adunării Generale a O.N.U., iar în 1967 devine președinte al acestei comisii. În anul 1968 este numit ambasador al țării sale la Viena, calitate în care participă și la conferința internațională anuală a Agenției mondiale a atomului. În septembrie 1971, ocupă postul de subsecretar de stat pentru afacerile externe în ultimul cabinet al lui Mahmoud Fawzi.

Cînd, la sfîrșitul anului 1972, au fost restabilite relațiile diplomatice între Egipt și Republica Federală Germania, Ismail Fahmi este desemnat imediat ambasador la Bonn. Dar nu pentru mult timp, căci în martie 1973 intră în guvernul președintelui Sadat ca ministru al turismului. Odată cu plecarea lui Mohamed Zayyat pentru a participa la lucrările actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Ismail Fahmi este numit ministru al afacerilor externe ad interim, post pe care îl păstrează și în timpul recentului război din Orientul Apropiat. Misiunea sa specială la Washington, pentru a discuta cu conducătorii americani problemele legate de aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate nr. 338, privind revenirea pe liniile de încetare a focului din 22 octombrie, a fost ultima etapă înaintea numirii sale în funcția de ministru al afacerilor externe.

POSTA REDACȚIEI

Relațiile dintre Egipt și S.U.A.

A. Alexandrescu, Bușteni. 1. Relațiile diplomatice dintre R. A. Egipt și S.U.A. — restabilite la 7 noiembrie — au cunoscut perioade de crize, dintre care două sînt mai importante. După ce, la 16 iulie 1956, Washingtonul își retrage ajutorul acordat Egiptului pentru construcția barajului de la Assuan, fostul președinte Nasser anunță la 26 iulie naționalizarea Canalului Suez. Acest moment de criză nu a fost urmat de ruperea relațiilor diplomatice dintre cele două țări. Ea a intervenit la 6 iunie 1967, ca urmare a declanșării celui de-al treilea război arabo-israelian. Cairo acuzînd Washingtonul „de a fi participat activ la operațiunile aeriene destinate să întărească și să sprijine Israelul". Începînd din 1969 au fost întreprinse mai multe tentative pentru ameliorarea relațiilor dintre cele două țări ; în mai 1971 — cu prilejul vizitei la Cairo a fostului secretar de stat american, William Rogers — s-a vorbit chiar insistent despre o eventuală restabilire a relațiilor diplomatice. Tentativa lui Rogers a eșuat însă.

2. La încheierea reuniunii de la Bruxelles (6 noiembrie) a miniștrilor de externe ai celor 9 țări membre ale C.E.E. care au examinat situația din Orientul Apropiat a fost dată publicității o declarație în care se menționează că participanții, în încercarea de a contribui la găsirea unei soluții de ansamblu a problemei, au căzut de acord asupra celor ce urmează :

— insistă cu fermitate ca forțele celor două părți în conflict să revină imediat, conform rezoluțiilor 339 și 340 ale Consiliului de Securitate, pe pozițiile ce le ocupau la 22 octombrie ;

— se declară dispuși să facă tot ce le stă în putință pentru a contribui la inițierea de negocieri pentru restabilirea în Orientul Apropiat a unei păci juste și trainice, prin aplicarea rezoluției 242 a Consiliului de Securitate în toate părțile ei componente. Ei consideră că aceste negocieri trebuie să se desfășoare în cadrul Națiunilor Unite. Miniștrii de externe ai celor 9 țări membre ale C.E.E. apreciază că un acord de pace trebuie să se bazeze, între altele, pe următoarele : inadmisibilitatea obținerii de teritorii cu ajutorul forței ; necesitatea ca Israelul să pună capăt ocupării teritoriale pe care o menține de la conflictul din 1967 ; respectarea suveranității, integrității teritoriale și independenței tuturor statelor din regiune și a dreptului lor de a trăi în pace, în cadrul unor frontiere sigure și recunoscute ; recunoașterea că, la stabilirea unei păci juste și trainice, va trebui să se țină seamă de drepturile legitime ale palestinienilor. **Fotografia** reprezintă un moment dinaintea acordului comunitar privind poziția față de evenimentele din Orinetul Apropiat.

„Arma petrolului"

C. Dumbrăveanu, Constanța. Recenta vizită la Riad a secretarului de stat american, Henry Kissinger, nu pare să se fi soldat cu vreo schimbare a poziției Arabiei Saudite în ce privește folosirea „armei petrolului". Aceasta reiese dintr-o serie de declarații făcute agenției „France Presse" de către o serie de personalități saudite și anume Ahmed Zaki Yamani, ministrul petrolului și cei doi secretari de stat ai săi, prinții Saoud și Saad, fiii regelui Feisal. În esență, aceștia arătau : embargoul asupra a 25 la sută și în curînd asupra a 30 la sută din producția petrolieră — hotărît de comun acord cu celelalte țări arabe producătoare — va continua pînă la restituirea efectivă a teritoriilor arabe ocupate de Israel în 1967 ; chiar dacă se va ajunge la o reglementare politică a crizei, autoritățile saudite preferă să mențină „înghețarea" producției petroliere decît să o schimbe pe dolari sau alte devize forte care, regulat, suferă devalorizări ca urmare a „mișcărilor monetare" sau a inflației. Pentru moment, embargoul este aplicat față de Statele Unite, Olanda, plus țările aflate de mult pe lista boicotului — Israelul și Africa de Sud. Dar se pare că și alte țări, de pildă, Japonia, sînt profund îngrijorate în ceea ce privește aprovizionarea cu petrol. Săptămîna trecută, capitala Arabiei Saudite a fost vizitată de fostul ambasador al Japoniei la Riad, însărcinat de guvernul său cu o misiune secretă. La Riad se mai află și conducătorii companiei „Arab Oil" (societate japoneză care exploatează petrolul din zona neutră dintre Arabia Saudită și Kuweit). Importante tratative vor avea loc, în curînd, la Riad, și cu Olanda — principal importator de petrol saudit, afectat serios de recentele măsuri.

Neculai Stoia, Timișoara. Răspunzînd la o serie de întrebări privind neparticiparea directă a Iordaniei la recentul conflict din Orientul Apropiat, regele Hussein declara, într-un interviu publicat la 5 noiembrie de cotidianul „Al Nawar", că a fost „surprins" de declanșarea ostilităților militare de la 6 octombrie. Suveranul hașemit recunoscînd că nu a fost informat de „inițiativa" egipteano-siriană, sublinia, totodată : „Confruntați cu un imperativ militar : prevenirea oricărei ofensive din partea adversarului prin protejarea înălțimilor de pe care teritoriul iordanian ar fi putut fi amenințat în adîncime și frontul sirian atacat prin spate, n-am găsit altă soluție decît să ne facem datoria pe frontul din Siria. Izolarea noastră și factorul surpriză nu ne lăsau altă alternativă".

Gh. Bădescu, Craiova. Starea de alertă de la 25 octombrie 1973 a urmat propunerii președintelui Sadat (la care s-a renunțat a doua zi) de a se cere Uniunii Sovietice și Statelor Unite să intervină cu propriile lor forțe pentru a obliga Israelul să se retragă pe liniile existente în momentul primei rezoluții de încetare a focului. Armata americană cunoaște cinci situații : nr. 5 corespunde unei complete destinderi ; nr. 4 — cea în care aceste forțe se află permanent ; nr. 3 — o stare de alertă ca urmare a unei situații suficient de primejdioase. La 25 octombrie a fost o stare de alertă nr. 3. Situația nr. 1 este războiul.

Mihai Nuțeanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Al 56-lea secretar de stat american, Henry Kissinger, nu s-a născut, după cum se știe, în Statele Unite, ci în Germania, de unde a emigrat, împreună cu familia, în 1938. (Amănunte din biografia politică a lui Kissinger am publicat în cadrul rubricii „Profil" din nr. 33). Henry Kissinger a fost căsătorit, în prezent e divorțat și are doi copii. **Fotografia** pe care o reproducem alăturat reprezintă un moment de la solemnitatea depunerii jurămîntului ca secretar de stat, ceremonie la care a participat și familia sa : alături de președintele Nixon se află mama lui Kissinger, Paula (73 de ani), tatăl său Louis (87 de ani), fiica sa Elizabeth (14 ani) și fiul său David (12 ani).